

تہ نہا روژیکسی سارد

رۇمان

تەنھا رۇڭنىكى سارد

يوسف غېزەمدىن

ھەزىرەت — ۲۰۰۸

دەزگای تويزينه‌وه و بلاوكرده‌وه‌ی موكریانی

● تمه‌لار وۇژيگى سله (رۇمىن)

● نووسينى: يوسف عيزه‌دين

● ته‌خسه‌سازى ناوه‌وه: طه حىن

● پيچين: كاره حىن

● بىرگ: هۆكر عىدىق

● ژماره‌ى چاردن: (١٨٣٨)

● نرخ: (١٥٠٠) دىنار

● چاپى يەكەم: ٢٠٠٨

● تىراژ: ٥٠٠ دانە

● چاپخانه: چاپخانه‌ی خانى (دهوك)

زنجىدى كتيپ (٢٠٧)

هه‌موو مافىگى بۇ دەزگای موكریانی بارىزراوه

مالپەر: www.mukirvani.com

تىمه‌يل: info@mukirvani.com

- دەستپىك -

لە يەكەنك لە رۆژە ھەرە ساردەكانى زستانىكى سارد و سردا...
 شېرزە و شىناو، ھەر پىنلىكانە دورودرېژەدا چوومە خوارى؟ كە لە كۆتايە كەيدا
 سى رىچكەى جىاجيا نامىزيان بۇ والا دەكرەيت.

بەينى ناماژە و دېرە نووسراوئىكى ھەر رىچكەى دەستەراست. كە بە بۆيەى سېى
 لە ھەر پارچە شووشەسىكى مەيلەو سوورى لاكىشەى نووسراوئىو؟ دەبوو لېرەو بېچە
 ھەر شاپىنگە ھەرەككە و لەوتشەو پاش نەو، ھەزار و پىنج ھەد و بەنجا و دوو
 خانەى پىنلىكانەىكى رەنگ سېى مەيلەو بۆرت دەبىرى. رىك و راست رووبەرەو
 رىنگايەكى تەنگەبەرى دورودرېژى كاشىكراو دەبوويتەو.

كاشىيە رەش و سېيەكانى، لەپال يەكدا.. وەك خانەكانى شەترەنج رىكخراوئىوون.
 ھىشتاكە نەگەبىشتەوومە نىوەرەاستى رىنگە تەنگەبەرەكە؟ كە دووبارەبوونەو
 رەنگى رەش و سېى كاشىيەكان. دەپىك و كۆتايى نەو خەونەى ترسانەى
 وەبىرەيتنامەو.. كە نەمدەزانى لە چ شوئىن و كاتىكدا بىنىبووم؟

نەو خەونە سىر و ھەمەرىيەى كە ھىچ كاتىك، نىوەرەاستەكەيم... وەبىرەندەھاتەو!
 ھەرم وەگىزەوچوو.. لەوەدا بوو كە بگەوم؟ كاتىك زەلامىكى تا بلىنى كەلەگەت
 و بەخۇ دەستى گرتەم. بۆينباغىكى رەشى بەستبوو.. چاوى راستى كۆنر و نەو
 دىكەى ھەلاساو بوو. دەروئىش ناسا پىرچ و قۇى درېژ و تىكەل بوو. ھەر و سىماى
 ھىندەى ساردى نەو رۆژە سارد و سىرپو.

خۇى لە ژىر بالەم نا و بە نەستەم دەيتوانى ھىندەى بالاى مەن خۇى بچەھىتتەو،
 ھەرى لە ژىر بالەم بەھىتتە دەم؟!...

جینگە و شونتە دیاریکراوەکاندا... پچر پچر و کۆمەڵ کۆمەڵ راوەستا بوون. چاوەڕێی هاتنی میتۆزکەیان دەکرد.

ناوازیکی خەمناک، هینۆری کردەمەو. بۆ ساتمەوختنیک موچوو پگمیک بە گیاندا گوزەری کرد و خۆم دایە پال ئەو دیواری، کە ناری هەر چل و سن نیتاسیونی میتۆزکە لەسەر نووسرا بوو.

روانیمە ئەو کچۆلە رەشپنست و چارەشە قژ بژێ کە بە پێتو نۆکردیۆنەکی دەژەنی... کراس و پانتۆلێکی رەنگ قاوەیی کەمیک فش و پان و پۆپی کرپانە ی لەبەردا بوو، رەنگی قەیتانی ئەو کالە رەشانی کە لە پێیدا بوون؛ جوودا بوون، بەکێکیان قاوەیی و ئەوێریان رەش بوو.

سندووقێکی تەختەیی کەمیک کۆنی مام ناوەندی بەردەم کچۆلە کە سەرغبی راکێشام. کە لەسەری نووسرا بوو:

{نازیزان... کۆمەکی منداڵە هەتیوەکانی شاری (مۆتوا) لە مەسیحان نزیک دەکاتەو...}

ئەو ناوازی کە لە مابەینی پەنجەکانی کچۆلە کە و هێتان و بردن و چەماندنەو و نوشتانەرە و کشان و چوونەرەبەکی نۆکردیۆنە کە دروست دەبوو؛ پێدەچوو پێشتر لە جینگە و شونتێکی دیکی ئەم دنیا بەرگۆنیم کەرتبێت و بیستبێتم. بەلام رەنگە ناوا بە چێژ و کاریگەر و بەسۆی ئەبرووبێت و پراوپر لە نێووە نەیهەژانبێتم؟!

کچە منداڵێکی گچکە ی پرچ سووری چاوەگەش. بە پەنجە وردە قەلەووەکانی دەستی راستی؛ رینگۆدە رەشە ناو دامانەکی راکێشام و بە دەستی چەپی ناهاژی بۆ میتۆزکە کرد کە لەو دا بوو بکەوێتەری...

بە پەلە خۆم لە یەکتێک لە دەرگا کانییەو ناو دیو کرد. لە تەنێشت کەمیک بەتەمەنی چاویلکە لە چاودا، جینی خۆم کردەو؛ کە سەرقالی خۆتێندەوێ گۆفاریک بوو... کە پێم وابوو، تاییەت بوو بە پەرور دەکردنی جۆر و چەشنەکانی سەگی.

ماوهيك روانيسه وينه‌ی نو سه‌گه جزراوجؤرانه‌ی؛ كه لهو ولاته‌ی منی لينوه
هاتبووم. نه‌بوون و نه‌ميينييون.

نهر كه‌سه‌ی كه له تهنيشتموه دانيشتبور.. چاويلكه‌كانی داکه‌ند و پاش نه‌ودی
چاوه‌كانی هه‌لگؤف.. له نزيكه‌وه تینی روانيم و بزدي هاتی، دواتر خه‌م دايگرت و
كه‌وتمه‌وه خريندنمه‌ودی گؤفاره‌كه‌!!؟

به خؤمدا شكاهمه‌وه و مله‌م وه‌رچه‌رخاند و رووم كرده جامه‌ ره‌ش بژوه‌كانی
ميترژكه‌ كه له سوچينكه‌دا وينه‌ی كچه‌ گؤزانيبيژينگی ناوده‌اری شاری (مؤنوا)ی
له‌سه‌ر بوو.

بژ چارينك له هۆله‌ سه‌ره‌كیه‌كه‌ی شاردا.. گوتم له ده‌نگی بوو بوو.. به كاوه‌خز و
به ئيقاعينگی هيناش، سترانينگی بڤ مانای ده‌چری.

بژ ماوه‌ی دوو سه‌عات هه‌مان كۆيله‌ شيعری دورباره‌كرده‌وه، پاش نه‌ودی كه
بئزاربووم و هۆله‌كه‌شم جينه‌شت؛ پتم وابوو كه به دريژایی چهند سه‌عاتينگی
دواتريش.. هه‌مان كۆيله‌ی دورباره‌ كرده‌يته‌وه.

تۆ بلیی گؤزانيبيژه‌كه‌، هه‌ر نه‌مه‌نده‌ی له‌یاد مابينت و به ناچاری هه‌مان كۆيله‌ی
دورباره‌كرده‌يته‌وه!!؟

يان ره‌نگه‌ شتينگی شاراده‌ و په‌نهانی نڤو قوولایيه‌كانی ده‌رووم نه‌يه‌نشتييت؟
گوئ له كۆيله‌كانی ديكه‌ی سترانه‌كه‌ به‌گرم و ده‌نگ و سه‌دای هه‌مان كۆيله‌ی
دورباره‌بژوه‌ی له گويندات زرينگايتمه‌وه.

روانيسه‌ كه‌سه‌ به‌ته‌مه‌نه‌كه‌ی تهنيشتم، چاكه‌ت و پانتۆلینگی ره‌ش و كراسينگی
قاوه‌یی له‌به‌ردا بوو، گۆله‌ مينه‌گينگی سوورباوی له نڤه‌ی چاكه‌ته‌كه‌ی دابوو.
هينشا گؤفاره‌كه‌ی تاوتوئ ده‌كرد.. به شرم و شكۆيه‌كه‌وه سه‌ری هه‌لپری و پاش
نهرمه‌ كۆكه‌مينگی كه‌عايه‌ن، زاری په‌خش كرده‌وه و به شينه‌و زمانينگی جياواز، له
ناخافتنی خه‌لكی شاری (مؤنوا).. گوته‌ی:

((پن ناچیت خەلکی نەم شارد بیت؟!... رەنگە ھەر خەلکی نەم دوررگەش نەبیت... وەنبیە؟! منیش خەلکی نترە نیم...))

ھەلۆستەبەکی یۆ کرد و کەمێک سەری لەقاند، لە نزیکەوە تێنروانی و تا توانیم لێی وردبوسەو... دەسوچاوێکی ناناسیی و سەیری ھەبوو... نە نموە بوو بە تەواوی لە ژن بچیت؛ نە نموەش بوو سەرووسامیەکی پیاوانی وای ھەبیت، کە بە راشکاری و بێ درودانی بێنم پیاو، رووکار و ناکار ھەر لە ھەندێبە پێست سوررەکان دەچوو. زۆر بە نەسپایی کەوتەو قەکردن و گوئی:

((مێردەکم جەنگاوێکی زۆر جەریزەبوو! ھێشتاکە شمشیر و خەنجەر و مەدالیا و نیشانەکانی نازایەتی و ئارم و جەلە سەربازییەکانیم ھەلگرتووە. سوارچاکی ھەموو مەیدانیکی جەنگ بوو. شمشیرەکی ھێندە تیژ بوو! قەویترین ملی بە یەكجار دەپەراند! پیاوێکی زۆر پیاوانە و تۆکمە و کەلەگەت بوو... دەزانی چی لێھات؟!... لە نیوەپۆژێکی زۆر گەرمدا و لە نێو پراستی بیابانی کەنا ون بوو...))
سەرنیکی ھەلنێی و بە چاوە مەیلەر سوررەکانی کەمێکی تێی روانیم. پاشان دەستی پێکردەو و گوئی:

((دواتر برادەرەکانی شمشیرەکی... خەنجەرە دەسک زیوینەکی... مەتاردە وشک و بڕنگەکی... پۆستالەکانی... جەلە خۆلایەکانی بەریان، بۆ ھێناوە... مێردەکم نترە پتایوێکی زۆر عەجایب بوو! دەبوو جوان جوان دوژمنەکی بناسیت و باش باش لە نزیکەو لێی وردبیتەو و ببینیت. جاری وا ھەبوو... لە بەیانییەو تا ئێوارێ بەیەك تاکە دوژمنەو خەریک دەبوو. گەر زۆر ماندووبوونایە، گۆڕپانی جەنگیان جێدەھێشت. پاش نان خواردن و ھەوانییەکی باشی شەر، بەرەبەیان دەستیان پێ دەگەردەو... رینگەکی شمشیرەکی دەستی لە ھەنگامە و قاوی شەرە جەنگا! دەنگێکی تاییبەت و سامناکی ھەبوو...))

قە و باسەکانی ھێندە سەیر و سەمەرە و عەجایب دەگێڕایەو؛ ھەروەک نموێ بەپراستی لە سەردەمی شەرە شیر و شەرە جەنگە دێرینەکاندا بێ؟! مێردەکی کردبوو پالەوانێکی ھاوچەشن و ھاوشێرە؛ پالەوانەکانی نێو داستانە بێ ماناکان.

دریځه دایه و گوتی:

((بېنهورده، سالانتيکی دورودریځ... چاوهړنی گهړانه ویم کرد. هه موو رځونیک بونم به جله گانېموه ده کرد و له نامیتزم ده گرت... سال به سال چرچ و لږچه گانی ده صرچاوم، زیادیان ده کرد... پتلوه گام زیاتر هه لده ناوان... له ودها بوو که کویر بم، دوا پزیشکینکی ددروونی، که چورمه لای... گوتی: "یاد دهریسه کان جی بهینله و برؤا؟ جینگه و شونینکی دیکه دنیا بؤ خؤت بدؤزه رموه" مال و حاله فرؤشت و خؤم گه یانده نم دوروگه یه و دوا مه نزلش لوم شاره دا گیراسموه، وا بؤ سالنیکش ده چنت، دووگانیک تاییه تی سگ فرؤشتم کردؤتموه... شتینکی باشم کردووه... وه نییه!!))

له ودها بوو دم هه لیتنموه و وه لای بده موه... ده مه بولنی نیوان کچ و کورینکی گنج، سرغیان راکشام؟!...

کچه که ره شتالنه یه کی بالا به رزی قؤلورل بوو، پشتینکی چمرمی که مینک گه وړه ی له نیوقه دی به ستیوو... ته نور وړه یه کی په ربه ریه ی سپی و کراسنکی شینی له به ردا بوو. کوره که ش زده کارینکی سر و سمیل سوربوو، چاکت و پانتولنکی قاوه یی له به ردا بوو... پاش نهودی سرغی هه موو که سانی نیو واگونه که میان به لای خویاندا راکشاش... هیوربوونه وده؛ هه روک نهودی به خویاندا شکایتنموه و شمرم دایگر تبتت؟!... کوره که به ته وای لایه کی رووه تی به جامه که ره نوو ساند بوو! کچه که ش چاری له پتلاوه نووک تیځه گانی خؤی پری بوو! بن ناگایانه نینؤ که گانی ده ستراسی خؤی ده کروشت و جار جاره ش گه مه ی به قایش و قروشی جانتا که ی ده کرد.

کچه که له پری... هه روک نهودی شتینکی بیر که وتبتنموه، له جینی خؤی راوه ستا و له پشت کورسیه گه ی من و که مه به ته مه نه که دا راوه ستا.

هه نسک و لوشکه لوشکی به ریتینکی هینواش و یه که له دوا ی یه که ده هاته گویم. هه نه اسی گهرمی، که جاره جاره بهر پشته ملام ده که وت... خرؤشینکی له یاد چؤوه ی دیرینی تینا ده بزواندم.

کچه که پمیتا پمیتا، له بهر خزینهوه... وشه یه کی دووباره ده کرده وه... به ته وای
گویم بۆ شل کرد، پیم و ابوو چه شتیک بیت له جوتندان به شتوه زمانیکی کۆن و
له ناوچوو... له دیالوژی نیتوان دوو پالهلوانی نیتو فیلمیکی میژورییدا، هه مان وشه
به رگوتی کمو تبوو.

کچه که هینده چه ما بۆوه... زغیره که ی ملی بهر پشته ملم ده که وت، ته زوویه کی
سارد و سړی به جهستم ده به خشی.

پاش تاوینک زغیره که ی کموته بهشی پتته وه ی ملم و له پر پسا و بهر بۆوه... به
ما بیهنی تروکه تینکه و پینکه له کانی سنگدا گوزهری کرد و تا ناوگم رۆچوووه خوار،
راچمنیم و به پهله دهرمه نیا بوه، بۆ تاوینک تیم روانی... زغیره یکی زیرینی درێژ بوو،
خاچنکی له عاج دروست کراوه ی که میتک باریک؛ به نهلقمه کی تهخته بهر بیزه که وه کرابوو.
تا بلی شتیکی نه تینکا و سهیر بوو!!!

زغیره که له مشت نا و ناویم دا بیه وه... کچه که نه بیستی... هینده ی چاوبشم بۆ
گیرا... به دیم نه کرد!!

زغیره پسا وه که م، له گیرفانی پانتۆله که م نا و هه ل سگرت.
هینشا وه لاسی که سه که ی ته نیشتم نه دا بۆوه؛ ناویم لیدایه وه... رهنگی جله کانی
گۆرا بوون... کراسه که ی سپی ده چۆوه... چاکهت و پانتۆله که ی مۆر دهاته بهر چاوم...
گوله مینخه که که ی سنگیشی ته لخت بوو بوو.

سهیر له وه شدا بوو، که ده موچاوی چهند سالتیک گه غهت دهاته پیش چاوم؟
به شتیکی تاییهتی به زاوژی کردن و جوت بوونی سهگ؛ له لاپه ره سمد و بیست و
سینی گۆفاره که دا ده خوینده وه... نازام ناگای له وه بوو، که تینی ده روا م یان نا...!!
لاپه ره سمد و بیست و چواری هه لدا بیه وه؛ به وینه وه شتوه و شتوازی جوت بوونی
سهگی تیندا بوو.

بیست سال له موه پینشی شهریکی نه ر شارۆچکه دووره دهستم وه بهر هاته وه، که به
فه رمانی بهر پرستیکی نه وئ؛ ده بوو سرجم سهگه کانی شارۆچکه که... به شونیک
به تۆبیتترین و له ناو بهرین.

تا بهیانی گویان له دهنگی تاق و تیقی گولله بوو.. له دووریشموه جارچاره گرمی نارنجو کیشمان دهاته بهرگوئ.

به دریایی شه نه مازانی چ باسه و چ روو دهات؟ له گمل گزنگی بهر بهیاند.. وهك همر کمینکی نیو شاروچكه كه به شپزهیی له مال هاتمه در و به مه بهستی سزراخی ههنگامی شهوئ...

له به ته مه نترین پیای شاروچكه كه نزیك بروممه...

((- لا ئو.. چ باسه؟!))

- چ بلیم کوڤه کم.. به ناری کوشتنی سه گه بهر ده لا کانی کۆلانه کانهوه.. زۆری به سه گه کانی نیسه شیان کوشتروه!!

- باشه بۆ دهیت، نم هه موو فیشه کهیان.. له کوشتنی نم سه گه بهسته زمانه دا به کاربردیت؟!

- چ بلیم رۆله.. خۆ نم سه گانهی نیره هیچ کات له خۆرا په لاماری کهیان نه داوه.. تا نیستا زیانیان بۆ کس نمبووه.. له موولا په ریشان دهین.. بیتگومان رانه کافان گورگ ده پھوات؟! خۆت ده زانیت، چهك هه لگرتن لیتره قه ده غمیه! تا بتوانین بۆ خۆمان پاسیان بکمن.. قهیناکه با بلین.. نوره نیمه شتیکمان پینکرا.. نهی ده ورا نشینه کانی ده ورو بهرمان چی بکمن.. سه گ نه بیت کن پاسیان ده کات؟! چه ند سالتك له مه ریش؛ پیش نهوی تۆ بیسته نیره، به نه صری بهر پرسی نهوده مهی شاروچكه که مان.. گشت سه گه گانیان، له شهویکی وهك نم شمودا، دایه بهر گولله و تا کو تهرای لی قوتار بوو.. نهو ده مه کابرایه کی ده ورا نشین، سن چوار سه گی هه وشاری گورگ خنکینهی له نه شکموتینکدا شارد به زوه... دواتر پینان زانی و نهك همر سه گه گان به لکو کابرا که شیان پینوه گولله باران کرد.. باش بوو پاش شش مانگ بهر یاره کهیان گۆږی، به لام به چی ده چیت وا هه مپسان هه مان بهر یاره کۆنه کهیان خستزه گهږ؟!

- باشه بۆچی؟!

- گوايه سه كه كانان، بورنه ته سه به بي پيسبووني سه چارده ناويه كاني ناوه و
دهره وهی شاروچكه كه؟! گوايه گمري و گولي بلاوده كه نموه... سه دان ساله نيمه ليره دا
ده زين و تا نيستاكهش كه همان نه بينيوه... گمري و گول بوو بيت...!!))

قه ساده و ساكاره كاني گابرا... زور كاري نينكرم. ديار بوو نيمه دويست نه وم
بز باس بكات؛ كه سه گ لايان پيروزه و به پيني پرواي نه وان... نه وهی سه گيتكي لمبر
همر هزيه كوشتاب، له جيني ده كوژرا!... ته نانه تاكه سه گيتكي شيان، به باشرين
جزري تفهنگ و خشل و زير و زيو و پاره ي دنيا نه ده گزيه وه؟!...

خويني سه كه كوژراوه كان... هينشاكه نه مه يبوو...

له همر پنا و پاسار و سرچينكا؛ له نيوه راس و قهراغي كزلان و شه قامه كاندا...
همان وينمي دوربارم زوي سه كه كوژراوه كانت ده بيني. ژماره يه كه له گوتريژ و نه پ و
په لمور و ته نانه ت پشليمي لاكولانه كانيش؛ همان چارم زوي سه كه كوژراوه كانيان هم بوو.
له كه لاره يه كي لچه پيك و دورده ستدا... ده له سه گيتكي به لادا كه وتوي كوژراوم
بينی؛ كه هينشاكه خويني لي ده چورا و پي ده چوو نه ختيك گياني تندا مابيت.

سن توتنه سه گي گچكه خويان له سينه و سكي هه لنده سوو... بو نيان پتوه
ده كرد... برسي و په شوکا و قروسكه و نوزه يان ده هات، ده ميان له گوانه كاني
دايكيان وهرده دا و ده يانلنيسايموه...!!!

((تو كيني؟!))

پرسپاريكي كتريپري كه سه كه ي ته نيشتم بوو...

تا ده هات گه بتر و جوانتر ده هاته پيش چاوم. وهك جيتليك عيشوه و نازي
ده كرد... سيحريكي سمر له چاره كانيسموه داده بارين.

چارچاره بين گويدانه نه وهی له كوينا يه و كن سيري ده كات؟! په غهي بز زور
شوين و نندامي به دني دريژ ده كرد و ده پوراند... ناته واوييه كه له هه لركه وتيدا
همبوو، زور جار وهك كه سينكي جدي و ناغر تني ده روانيم و هينده ي نه ده برد سيمای

به چەند چەشنەك دەگۆرا و دواتر خەم دايدەگرت.. زۆر جار پێكەنین و گریانى تێكەل
دەکرد. حالەتە دەروونیەكانى زۆر بەخێزایی گۆرانیان بەسەردا دەهات و لە
دۆخێكەوە بۆ دۆخێكى دى تەكانیان دەدا...

دەبوو چى وەلام بەدەموه و چى پى پلیم؟!

نەوى كە لە كەسەكەى تەنیشتمدا بووبوو مایەى پرسیار و سل كەرنەوهم؟ گەنج
بوونەوه و هاتنەخوارەوى سال بە سالى تەمەنى.. گۆرانی رەنگى جەلەكانى.. قۆ و
چاوى.. زۆر گۆرانیكارى دیکەش بوو...

كە زارەترەك و پەڕیشانیان دەکردم؟!

هەر چۆنێك بوو، زارم پەخش كرد و گوتم:

((من ناوم - نامۆ جەرگیس - .. بە کارێكى تاییەت و بۆ ماوێهەكى دیاریکراو
هاتومەتە نێرە)).

گەرچى دەمزانى دەیهویت درێژى بدەم و بەردەوام بچم بەلام زارى لێك نەتازان
و هیچى نەگوت، بە پارچە پەڕۆیهكى گچكە هاوێنەى چاویلەكەكەى پاك كەردەوه..
پاش كەمێك لە چاوى نا، گۆفارهكەى كەردەوه و لە خالێكەوه كە بە قەلەمێكى سرور
دەستنیشانى كەردبوو.. كەوتە خوێندنى گۆفارهكە.

هێندى هێندى وەنمەوز پێلۆوهكانى قورس كردم. چاوم لێك نا و پاش ساتمەوختێكى
كەتەخایەن راچەتیم... یەنێنى دەسپێك و كۆتایی خەونە دێرنەگە؟ زارەترەكەى كەردبووم؟!...

ماوێهەك بە سەرسوورماوى لە هیلەكانى نێو لەپى دەستپراستی خۆم روانى.
و هەبەر هاتنەوهى نەو خەونە، هێندە زویر و بێزارى دەکردم.. كە هەردەم ئێشێكى لە
بەشینكى جەستەمدا دروست دەکرد و بە تەواویى پشین و ناپەهەتى دەکردم، دەبوو
خێرا لە بێرى خۆمى بێمەوه و خۆم سەرقالێ شێنێكى دیکە بكەم؟!

تەماشای كەسەكەى تەنیشتم كرد؟ خەوتبوو.. چارم بۆ كچۆلە رەشتالەكە گێرا،
نەمبێنى.. كەس چرەى لى نەدەهات و هەموو گۆرانیان بۆ دەنگى خێرای مێتۆكە
شل كەردبوو.

تا ده هات لیدانی دلم زیادی ده کرد و هیندهی نه مابور که دله کوتی... روح له
کونه لورتموه بییته دهر، په پتا په پتا ناره قهیه کی شین و مؤرم دهرده دا.

که سه گه ی ته نیستم ههروهک نه وهی پیشر نه خه وتبیت و له نریکوه چاودیری
کرد بیتم. نه بهیشت له وه زیاتر باری دهررو نیم بهیوت و بهرو خراپتر بچیت.
ده تنیکی خسته سر شام و تا هیزی تینا بوو، رایوه شاندم... به سر سامیه که وه
تبی روانیم و گوتی:

((نموه چیه؟! نه خو شی...))

پاش نه وهی پهک دور قورمی ناری نیو نهو شروشه یم خوارده وه... که که سه گه ی
ته نیستم له جانتا که ی لاتم نیشتیدا دهری هینا. که مینک هاتمه وه سرخزم... بز ساتینک
پزیک کی به زهیه کی شاراهم له چاوه کانیدا بینیه وه.

ههروهک نه وهی نهو که سه ی که مینک له سه وپیش نه بوو بیت. زور سه نگین و
له سه ره خو ده جو لایه وه... به ده سه سرینکی شینی گول گولی ناره قه ی نیرچموانی
سرپیموه، وهک کارمه ندینکی پزیک کی شاره زه، نه بز ی گرم... ماوه پهک چاوه کانی
پشکنیم دواتریش هینی هیدی که ورته شیلانی دوو ده ماره سه ره کییه که ی مل و شام.
هیندهی نه مابور، بکه ومه گومان له هه موو نهو بزچوونانه ی که پیشر دهرحه ق
بهو له سندووقه سه رمدا، کوم کرد به وه...

سه عاته بن قایشه که ی گیر فام دهرهینا و تیروانی... دوازه و نیوی نیوه رز بوو.
ده بوو له سات و وهختی دیاریکراودا، بگه مه دوا نیستاسیونی میتز که و
له ویشموه له گه له په کنکدا... که من نه مده ناسی؟! بچه هولی ده تیشانکراو... بز
خوینده وهی ده سترو سه که.

گمرچی هه موو نه م شتانه م له نیو خرمدا تاوتوی ده کرد... به لام ههروهک نه وهی
که سه گه ی ته نیستم... گوتی له هه موو نه م مشومره نه نینیا نه ی نیو دهرروغم بوو بیت.
سه ری لی هینامه پیش و گوتی:

((ده سترو سه که ت پییه؟!))

به چەشنیک لە جینی خۆم سەربووم؛ خەمەرنیکیان لێدابام خۆنیم لێ نەدەهات!
تەزۆویەکی سارد بە گشت نازای گیافدا گۆزەری کرد.. دواتر وەک پۆقۆیەك، لە لۆچی
لای راستی لێتومدا کۆبۆو.. تا دەهات گەورەتر دەبوو، بە رادەییەك.. کە بە تەواویی
شەویڵگەکانی قورس و گرژ کردبوو!... بۆ ساتنیک وام هەست دەکرد، کە رەنگە
دەدانەکانم پێکموه نووساینتی و سەری زمام هەلناوساینیت...

بڕستم لێرا و دەست و قاچەکانم وەک تەختەیان لێهات... مەلم بۆ نەدەبزو و بە
نەستەم تەنها پێشەوی خۆم دەبینی... پێندەچوو بە دەم بە تەواوی نیغلیج بووینت..
زۆر هەولمدا قۆچەی گیرفانی چاکەتەکم داخەم و فایله پێنچراوەکی نار گیرفانی
ناوەوی چاکەتەکم بشارمەوه...

بەلام کەسەکی تەنیشتم، بە دوو پەنجە فایله‌کی لە گیرفانم دەرھێنا و گوتی:
((مەشلەژێ.. نەو کەسێ کە دەبوو لە دوا ستاسیونی مێتۆزەدا چاوەرێت
بکات... منم!!! دەبێت پێش نەوی بگەینە شۆنی مەبەست دەستێنوسە
بھۆنریتەوه؟! نەو حالەتە دەرئۆنیەش کە لە نێستادا دووچاری بوویت، ناسایە..
کەمێکی تر دەرئۆیتەوه...))

پاکەتێ حەبی مەیلەو شینی لە جانتاکەیی هێناوەدەر و ھەر چۆنیک بوو، حەبێکی
خستە دەمەوه.. هیشتاکی بە تەواوی حەبەکی نەتواپۆو.. کە ھەستم بە خاڕبوونەوی
ماسوولکە و دەمارەکانم کرد و چەناگە و شەویڵگەکانم کەوتنە جوولە.

یەك دوو جار لەسەریەك بە قوولێ ھەناسەم ھەلمۆی. مەلم بە لای راست و چەپدا
شکاندەوه و شتێك یاریم بە قامەکانم کرد. دەستم بۆ پۆقۆیەکی لۆچی لای راستی
لێوم برد، کێم و جەراعەتی لێ دەچۆرا.. بە دەستەسەرنیک کەوتە پاکژکردنەوی؛ کە تا
پێم بگرایە زۆر بە توندی و بە دوو پەنجە دەمگوشی.. تا بێنی دەچوو زایمەوه. بە
چەشنیک نازاری دەدام، کە پێم وانەبوو تەنها پۆقۆیەکی گچکە بیت؟

ھەروەك نەوی ھەتریا گرتبیتی؛ نەرانندی بەسەرمدا و گوتی:

((ھێدی ھێدی دەستێنوسەکم بۆ بھۆنەرەوه..

- به‌لام نه‌مه‌تا لای تویه، ده‌توانیت بز خۆت بیخوښته‌وه!
 - من هیچ له زمان و نووین و ده‌ستخه‌تی ده‌ست‌نوسه‌کە‌ی تێ ناگم، ده‌بیت تو
 ده‌قاده‌ق و به‌ وه‌رگێڤ‌دراوی بۆم بیخوښته‌وه؟!
 - به‌لام خوښنده‌وه‌ی کاتێکی زۆری ده‌وێت؟!
 - نه‌وه‌ی به‌ لای منه‌وه‌ گرنگه‌، نه‌وه‌یه‌ که‌ بیخوښته‌وه‌... با پیش وه‌خت ناگات
 له‌ هه‌موو شتێک بێت، چونکه‌ نه‌وه‌ی که‌ نیتا بز منی ده‌خوښته‌وه‌ ده‌بیت بێ زیاد
 و که‌م و به‌ هه‌مان شیره‌ له‌ کۆڤه‌که‌دا بیخوښته‌وه‌.
 - به‌لام پێشتر له‌گه‌ڵ نه‌ماندا، وا ریک که‌وت‌بروم... که‌ ده‌ست‌نوسه‌که‌ له‌ کۆڤه‌که‌دا
 به‌وێشه‌وه‌ و له‌وێنا ناوه‌رۆکه‌کە‌ی ناشکرا بکه‌م.
 - وا دیاره‌ تو باش له‌ من ناگه‌یت.. هه‌ر له‌ ناو نهم واگۆنه‌دا پێنج که‌سی دیکه‌ی
 سه‌ر به‌و گروپه‌ی تێدایه‌ که‌ تۆی هێنايه‌ نێره‌...))
 ناهاژی بز دوانیان کرد؛ که‌ یه‌کێکیان بز درخه‌ستی که‌ڵبه‌ سپیه‌کانی.. به‌
 په‌نجه‌ سمێله‌ پره‌کە‌ی لادا و لێوی بزواند.
 نه‌وه‌ی دیکه‌شیان کوڤه‌ زه‌ردکاره‌که‌ بوو؛ که‌ هێشتاکه‌ روومه‌تی له‌ جامه‌که‌
 جودا نه‌کرد‌بۆوه‌.

زه‌بیره‌کە‌ی نێر گه‌رفانی پانتۆله‌که‌م وه‌بهرهاتمه‌وه‌ و پرسیم:

((نه‌ی که‌چۆله‌ ره‌شتاله‌که‌؟!))

له‌ وه‌لامدا گوتی:

((نه‌ویش سه‌ر به‌ گروپه‌کە‌ی نێمه‌یه‌...))

درێژه‌ی دایه‌ و گوتی:

((ناهاژه‌یه‌که‌م به‌سه‌ بز نه‌وه‌ی لێره‌وه‌ و نت بکه‌ن و بز هه‌تا هه‌تایه‌ که‌سی
 نه‌تۆزێشه‌وه‌.. به‌لام ناهاهه‌وێت زیانت پێ بگه‌یه‌نن و پێمان باشه‌ هه‌موو شتێک به‌
 ناسایی به‌رێوه‌ بجێت.. هێنده‌ت له‌سه‌ره‌ به‌و شیوه‌یه‌ی که‌ نێمه‌ ده‌مانه‌وێت!
 بچوێتیه‌وه‌ و چیمان پێ گویت، جێبه‌جێ بکه‌یت...))

خۆم بە بوونە وەرێکی گچکەیی تینودگلاری نینو تەوێنی جالبالۆکەییەکی پیر و بەندە
دەهاتە بەرچاوا؛ تەوێنەکیان هیندە مەحکەمانە چنیبوو... کە پێنە نەبرووم، نەستم و
مەحال بوو!!؟

هەر دەتگوت لە نینو فیلێکی پۆلیسیدام...

هەر لە سەرەتایە لە ژێر چاودێری ئەواندا برووم و پێی بە پێی بە دوامدا
هاتوون... هیندەیی نەماوێ بەدەمە قاقای پێکەنین و تێر تێر بەو تینگەوتنە سەیر و
سەمەرەییە خۆم پێکەنم، بەلام نەر رۆژە هەرە ساردەیی زستانم پێکەوتەوه؛ کە
دەستووێکەیان بۆ هێنام...

نەر بەیانیه سێ چوار جار لەسەر یەک.. بە هیواشی... دەستیکی تۆکە دەرگا
تەختە رزێوەکی ماسانی لێدا...

هەموو رۆژێک لەو کاتەدا خۆم گۆزیبوو... بەلام نازام بۆ ئەو بەیانیه لە
خۆگۆزیندا دواکەوتبووم...

لەوێتی وەک فەرمانبەرێکی بەرپرستی شتە مێژووییەکان، لە تاکە مۆزەخانەییەکی
شارۆچکەکەدا دامەزرابووم... بەیانیان پێش هەموو کەسێک خۆم دەگەیاندا نەوی و
زۆر بە جیدی دەوام دەکرد... بە تەواوی خۆم سەرقاڵی لێووردبوونەوه و پاراستنی
شتە مێژووییەکان کردبوو.

دەرگاگە بۆ جاریکی تر و بە توندی لێدرا...

چەند گوت:

((کێی؟))

هیچ وەلامێک نەهاتە بەرگوت...

دەرگاگەم ترازان... کابرایەکی دەماسکراوی بالابەرز خۆی کرد بە ژووردا و گوتی:

((هیچم لێ مەپرسە؟! من تۆ باش دەناسم؛ هەر بۆیە تۆم دەستیشان کردووه...))

دەزام دور و نزیک بە بنەچە خزمایەتێشان لەگەڵ- وەلی سڵێو-دا هەیە!... نەم
دەستووێکی کە بۆم هێناوێت، حەقیقەتی ونبوونی سنووقە پێوژەکی تێدا؛ خۆت

ده زانیت.. پاش ونبورنی قات و قری بلاویژه و ناشوب و کوشت و کوشنار.. تنگی
پن هه لچن... گمر ده ستره شان سندووقه که میان نه بردایه؛ رژومان بهم رژوه
نه ده گه پشت!!؟... زۆر به باشی نهم ده ستروسه بشاره وه.. راشکاوانه ناوی
بکوره کانی- وهلی سلیوه-ی تیدایه... ده ستروسه که لای خۆت هه لگره تا نهر
رژوهی دیمه وه...))

ده ستروسه که ی دایه ده ستم و پاشان نه موستیله یه کی زیوینی گهره ی له گیرفانی
ده رهینا؛ که نقینه که ی سمری له جینی مۆر به کارده هات. نقینی نه موستیله که ی
له سمر ستامپایه که دانا و پاشان بۆ تاوینک په بجه گهره ی خسته سمر.
دواتر مۆرینکی له سمر بهرگی دهره وهی ده ستروسه که دا؛ که وینه ی بوونه وه رینکی
نه فسانه یی بو...

پاشان به کاوه خۆ گوتی:

((باش سهیری نهم نه موستیله یه و نهم مۆره بکه؛ هه رکاتینک.. هه رکمیتک، نهم
نه موستیله یی پشان دایت و هه مان مۆری هاوشیندی؛ له پال نهم مۆره ی که نیتا
له بهرگی دهره وهی ده ستروسه که م دا.. پشان دایت.. ده توانیت بن سن و دوو
ده ستروسه که ی ده یتن...))

پیش نهمه ی ده ستروسه که، بجه مه نیتو تاکه باولینکی رزیوری سوچینکی ژووره
شیداره لاچه په که.

چهند جارینک ده ستروسه که م له سهره تاوه تا کۆتایی خوینده وه!! شتیک له
حه حقیقه تی ونبورنی سندووقه که حالی بووم. به لām ناوی بکوره کانی- وهلی سلیوه-م،
به ته وایی بۆ ساغ نه بۆوه.

ته نه ا پسته کانی هه وهلی ناوی سیانی بکوره که ی تیدا بوو؛ که بهرده وام و له زۆر
بهش و پهره گرافی ده ستروسه که دا، به چه شتیک ده گۆران... که گاتینک له خوینده نهمه ی
ده ستروسه که بوومه وه.. وام هه ست ده کرده، که هه مورو پسته نه بیه دیه کان به پینی

گۆزانی شوین باس و ناستی بمره و پیتش چورونی رووداوه کان... جینگۆز کینیان له دروست کردنی ناوی سیانی بکۆژه که دا کرد بیت!!؟

که سه که ی ته نیشتم، به دهنگینکی هندی تر و له سه ره خۆتر که چه شنه نیقاعینکی نهینی و په نهام تندا ده بیسیه وه، گوئی:

((بهۆینه وه و تا دوا وشه ی ده ستنوسه که راسه وه ته!!؟)) به سارد و سهریه که وه گوتم:
(به لام...!!؟)

که سیک که له پشتموه راوه ستابوو، نه به یشت له و وشیه زیاتر بلیم.. تا پنی کرا و هیزی تندا بوو، بۆکینکی توندی به پشتملم دا کیشا... و پرپووم و هینده ی نه مابوو له هۆش خۆم بچم.

که سه که ی ته نیشتم، به ده ستینکی ناماژدی بۆ که سه که ی پشتموه کرد، هاته نه نیشتم و لایه کی چاکه ته که ی لادا و ده مانچه شاراوه که ی به ریشتینی پیشان دام... به سیله ی چاو تیرپانی، هه مان نمو زه لامه که له گه ته بوو؛ که له نیوه راستی رینگه ته نگه به ره که دا... فریام که وت و خۆی له زیر بالم نا.
ده ستنوسه پیچراوه که یان دایه دهستم...

چارینکم پینداخشانده و ته ماشام کرد، نمو ده ستنوسه که من له گه ن خۆم هینا بووم. نمو ده ستنوسه نه بوو، که سالانینکی دوورودریژ له باوله کۆنه که دا شارد بووه وه... نرو سینینکی جیاراز و جودا بوو.

نه یانه نیشتم هیچ بلیم... هه ره دوو که سه که ی نه ملا و نمو لام پینکه وه گوئیان:
((هه ره ره که نه وه ی ده ستنوسه نه سییه که بهۆینیه ره! ناوا و بن خۆتینکان بهیخۆینه وه))

پاش نه وه ی میترۆکه، بۆ تاوینک له نیستاسیۆنیکدا راوه ستا و پینچ شمش که سی نیو نمو واگۆنه ی که منی تندا بووم، به په له پرۆژی هه ره ره که نه وه ی له شتیک هه له تبتیق، ده رگای واگۆنه که یان نییه ره کرد...

ھەرۈك ئەۋەي پرۇقەي خويندەۋەي دەستۈۋەكە بېكەم؟! پېشەكى شىك لە
 تۈنەكانى دەنگىم ئاقى كەردەۋە و دواتر قىچ و قىت بۆي دانىشتم..
 پېش ئەۋەي بە تەۋايى دەست بېكەم، بە خويندەۋەي دەستۈۋەكە.. كەمىك
 نىخەي چاكەتەكەم چاك كەرد و بۆينباغە خوارەكەي مىلم راست كەردەۋە.. دوو پەلە
 تۈزى سەر ئەۋنۇي پانتۇلەكەشم تەكاند... ھەناسىپەكى قولم ھەلمۇي و پاشان
 كەمىك قولم لىن ھەلمالى و كەۋتە خويندەۋەي دەستۈۋەكە.

- به‌شی یه که می ده‌ستووسه که -

له رۆژگارینکی ته‌پوتووشدا، له پشت ده‌رگا و له نێو دیواره‌کانی ژوورینکدا له‌دایکبووم. رهنه‌که هه‌ر له ساته‌ره‌ختینکی ناواشدا، له پشت ده‌رگا و له نێو دیواره‌کانی هه‌مان ژووردا به‌رم.

ساته‌کانی عومریکی کال و کچ و بێن ساتام له روانین و ته‌ماشاکردنی سندووقینکی کۆنینه‌دا به‌سه‌ربردووه؛ سندووقینکی ته‌خته.. سندووقینکی دیرین و رهنه‌گ گۆراو.. سندووقینکی هین و بینه‌نگ و بێن چریه‌ و بێن سه‌دا.. رهنه‌گ له‌م دنیایه‌دا هه‌ر نه‌و به‌ته‌نیا ناگای له هه‌موو هه‌لسوکه‌وت و جووله‌یه‌کی من بووریت و به‌ ته‌راوی لێم خالی بووریت.

سه‌رحه‌م سه‌رگوزشته و ماحه‌راکانی ژیاغم ته‌نها بۆ نه‌و گێژاوه‌ته‌وه، نه‌و له هه‌موو شتی که‌م تن ده‌گات و گوێ بۆ دو‌عا و نزا کا‌تم هه‌له‌ده‌خات، پێشم وایه که هه‌رده‌م فریام ده‌که‌ویت و به‌ ته‌نگه‌وه‌ ده‌یت. مه‌گه‌ر نه‌و ته‌سه‌یه، که هه‌میشه و بێن پشوو.. جالجه‌لۆکه‌ نا‌سا، ته‌وینکی سپی له سندووقه سه‌رم دا ده‌ته‌نی؟ نه‌سته‌می جین هیشته‌نی نه‌و سندووقه‌م وایه‌ ده‌خاته‌وه، نا‌ک‌ریت به‌ ته‌نیا جینی به‌یلم؟ به‌رده‌وام پاسه‌وانینکی ده‌سۆزی بووم و له ده‌م‌پراو‌کن و نیگه‌رانییه‌کانی خالی بووم.

له‌ره‌ته‌ی هه‌م ده‌پراوه‌ سندووقه‌ داخراوه‌که.. نه‌شم هیشته‌وه نه‌که‌س به‌رازیتیت؟ نه‌ به‌خۆشم هه‌ولتی کرده‌وه‌یم داوه.. بێجگه له پاک‌کردنه‌وی چواره‌وری و سپینی رۆژانه‌م؟ زاتی نه‌وه‌م نه‌کردووه که به‌ لایدا به‌جم؟! له رۆژه‌ پیرۆزه‌کانیشدا چواره‌ور و سه‌ری سنووقه‌که‌م، به‌ ریه‌خانه و گۆل و گۆلزار ده‌پازاندووه و چه‌ند جارنیکیش گۆلاو پرۆینم ده‌کرد.

هينده جينگه‌کي به‌رزبور، په‌يزه‌يه‌کي تاييه‌م بڼ دروست کړدېوو، به‌رده‌وام نه‌و
پرسپارم له‌خوځم ده‌کړد... بڼ ده‌بيت به‌و به‌رزپه‌وه و له‌سر نه‌و تاقه دانرايت، بڼ
ده‌بيت چواره‌دوره‌کي به‌زاريزو و به‌نه‌لقه و قفل و زنجير دوره‌درايت.

سن قفل؟ په‌کينکيان گه‌وره و دوانيان بچووک... سري سندووقه‌کيان قايم
کړدېوو. دوو قفلي ديکه‌ي ژه‌نگاويش، نه‌م سر و نه‌م سري زنجيره تينکنا‌لاوه‌کي
پينگه‌وه قايم کړدېوو، تاقه‌که به‌ دوو ستوني ناسن پالېشت کړاېوو. زور به‌ وردی و
نه‌دازيارانه حياپ بڼ هم‌رو شتيک کړاېوو؛ به‌ چشنيک، که‌ مه‌گر
بوومه‌له‌رزه‌يه‌کي ترند بې‌ثوابپه‌ له‌جني خوی بې‌جوئنيش و به‌ريده‌وه. ده‌بيت
تاقه‌کي ژيري... ديواره‌کي پشي... کن دروستي کړديت؟!!

سه‌بارت به‌ دروست‌کړدنې سندووقه‌که، وه‌کو باوکم بڼي گيرابوومه‌وه... گوايه
ني‌راهم ناوړنک له‌ حوت مانگدا دروستي کړدوه! ته‌خته‌کي له‌ دورگه‌يه‌کي
دوره‌وه وده‌چنگ که‌وتوه؛ حوت جار رنگي گزپوه، تا نه‌م رنگه‌ ناناشنا و
ناناسايه‌ي له‌خوځرتوه...

زور جار باوکم هر بڼ‌خوی نه‌م به‌سره‌ته‌ي به‌ جوړنکي تر ده‌گيرابوومه و ده‌يگوت:
((نا نا کوړم... کام ني‌راهم نه‌و حاخامينکي زه‌ماني خوی بوو!!! دارتاشي چي؟!))
کوړه‌که‌م سندووقه‌که به‌ دروست‌کړاوی له‌ هندستانه‌وه هاتوه. نازام کن دروستي
کړدوه؟! وه‌کو ده‌گيرنه‌وه نه‌م سندووقه له‌ دارنکي پېرز دروست کړاوه... که‌له‌ نزيک
په‌رتگاگاني (شاوولين)ي بوديسته‌کاني چياکاني (هيمالايا)ي (تبت)دا ده‌پږي.
گوايه نه‌م جوړه سندووقانه، به‌ ده‌ستي گه‌وره ره‌بنې بوديسته‌گان دروست ده‌کړيت و
به‌ رنگه‌که‌يدا ده‌ناسرپته‌وه. له‌ هم‌روشي گرنگتر... وه‌کو ده‌لټن، گمر ماوه‌يه‌کي
دورودريزو به‌ تنيا له‌گه‌لېدا بې‌نيشته‌وه. روحه‌کاني نېو سندووقه‌که، کاره‌سات و
رووداوه‌کاني رابردور يان داهاتووي؛ يان که‌مانيکي تړت... به‌ وينه‌ له‌سر سندووقه‌که
پيشان ده‌ده‌ن!!!...)).

لهو تهی هم، بهرامبهر به حقیقه تی دوستگردنی نهم سندروقه و چوئیتی هینانی، بز نیر نهم خانوودی که نیستا و سالانیکی دریزه به تمنا تیندا ده ژیم؛ سهدان پرسیارم لهخوم کردووه. راسان و تیروانیی همدوم و بهردوام و بین پسانهوم؛ راپتچی نهلا و نهولایان کردووم. وهک نهخوشتیک چوئن به شوئن دهرماندا دهگمپیت، ناوا به شوئن وهلامیکدا ویتل و عمو دال بووم.. سالانیکی دوروردی عومرم، به رهبنی و لهم پیناوهدا به همدهر چوو.

نهو خه لگانهی که دیاره زور به که می ریم دهدان و دههاتنه زیارهت و سهردانی - سندروقه که - همیشه نهوی نهوان دهیانینی و نهوی من دهیبینی جیاواز و جودا برو. پیرترین دینداری ناوچه که، همر له یه کهم جاروه چی بییبوو.. هه موو جارنک ههمان نهخش و نیگاری بالنده و ناسکه کیتی زامداری دهیبینی. تمنا له روزه پیروزکاندا نه بیت، وهک بوی دهگتیرامهوه.. هیلکاریه کان تیکه ل دهیت؟! به چه شنی نهخش و نیگار هکانی فینجانه قاوه ییک؛ ده بیت ره مز و ناماره کان بدوزیتهوه.. له واتای جفره کان تن بگهیت.. دواتریش شتیک بلیت.. شتیک که نازانیت، بز دهیلنیت و چوئن چوئی دهی ده بریت!؟

لهو کاتانهدا پرسیارم له دینداری ناوچه که ده کرد و ده مگرت:

((تو چی دهیبینی؟!))...

نمایش همدوم ههمان شتی دووباره ده کردهوه:

((نه خشی کونه ولانیک دهیبیم!.. سیره که له نیتوهر استیدا قه لایه کی رووخاو ههیه. کوژراو و بریندارنکی زور لهو ناوهده گموتووه، گویم له فیغان و نرکه و نالهی زامداره گانه.. شمه جهنگینکی بین نامانه!!.. پینوایه دنیا خوین دهیبات...))

بهر پتیهی که دینداری ناوچه که؛ بهردوام ههمان شتی دهیبینیموه.. خه لکی ناوچه که ش له ژیر کاریگه ری نهودا، ههمان شتیان دهیبینی.

له نیتوهر استی لای سندروقه کهدا، به خمتنکی تیکه لی زمانیکی دیزین و له ناوچوو، شتیک نووسرابورو؛ پاش نهوی گه وره بووم و لاپهردی چمندها کتیب و فهرهنگ و

سرچاودی میژووسیم هه‌لدايموه... شتيك له سرويساي پسته‌كان ناييموه، به‌لام همركاتيك به جيدي لني نزيك ده‌بويموه... ليلايهك به‌رچاوي ده‌گرتم، پسته‌كان ميرووله ناسا و بزوزانه رنچكه‌يان ده‌گوري، له خاليكي سندووقه‌كه‌وه ناوديو ده‌بون و ديار نده‌مان! يان جينگوزكيان ده‌گرد و ناويژان و تيكه‌ل ده‌بون.

كۆنه سندووقيك و ته‌ليينيكي سيري نه‌نييه‌كي شاراه و په‌نهان!! هه‌رده‌م وامه‌زاني كه‌سيك له نيويده ده‌زي و له تريكه‌وه ده‌مناسيت و چاوديرييم ده‌كات... شه‌وانه گويم له نرکه و ناله و گرياني بوو، گرياني پياويكي كه‌نه‌فت و په‌كه‌موته "گرياني كه‌سيكي بن ده‌لات و هه‌شه‌هر.

له رۆژگار تهر و تووشه‌كاني زستاندا و پاش به‌رده‌وامبووني شه‌ته بارانيكي به‌خوور... داره‌راو چيلكه و چه‌ويل و شه‌ما و چينگوز و پوشه‌كاي تيكه‌ل به‌قوربه سوورهي سه‌ربه‌نه‌كه؟ به‌رگي نده‌گرت و هه‌رده‌م دلزيه ناوه‌كاني باران له درز و كه‌لين و كون و كونوچكه‌كانه... ده‌هاتنه ژوور و پانتاييه‌كي زوري مابه‌يني ژي‌رده‌راي بنجيحه‌كه و شه‌ما پينداكو تراوه‌كان داگير ده‌کرد؛ دواتر دلزيه ناسا له كۆمه‌لي كون و كونوچكه‌ي جياجيادا داده‌بارينه خوار.

دلزيه ناوه‌كان، به‌ره شه‌ره‌نگاو ده‌نگه‌كه‌ي پيش سندووقه‌كه‌يان؛ تهر ده‌کرد و هينده‌ي تر ويته‌ي تاووسه‌كه‌ي سه‌ريان كال ده‌کرده‌وه... هيندي هيندي به‌ن و ده‌زووي به‌ره‌كه‌يان ريشال ريشال ده‌کرد.

فرمينكي نه‌و زاته و دلزيه‌ي ساپسته‌كه، وهك دوو ره‌نگي جيا و جودا... له راست و چه‌پي بازنده‌كدا هه‌لده‌سو‌ران و هه‌رگيز تيكه‌ل نده‌بوون!! نه‌و دوو ره‌نگي كه ته‌نها له تاريكيدا ده‌بيندرا و هه‌ر له‌گه‌ل داگيرساندن يه‌كه‌م ته‌لي شقارته‌دا ون ده‌بون و وهك خه‌پاليك ده‌پوييموه و تروشي گومان و سه‌وده‌سري و غايه‌له‌ينيكي قووليان ده‌کردم... غايه‌له‌ي به‌رده‌وامبووني شتيك، غايه‌له‌ي هه‌بووني شتيك... شتيكي زه‌جير گراو و زينداني، شتيك كه نده‌گرا، يه‌ك له دواي يه‌كي قه‌له‌كاني بز بشكينم و سه‌ري سندووقه‌كه‌ي بز به‌ترازينم و نازادي به‌كم!!

همیشه لهم تېروانينم په شيمان دهبورمهوه و پاشان لمبهرخومهوه دهسگوت:
 ((پټم وانيسه، نو زبندانی بیت؟! نم همور قفل و زنجیر و مینخ و بزمارانه؛
 تنها لمپمړنکی نټوان نټمه و نهونکی پیروزه...))

سندووقه که تهلیماری لهسر تاقینکی بهرز و لهسر دور ستورنی ناسن و له
 ژیر بنسچه که دا راوه ستاېور؛ ههروهک نهوهی دینیک له عهدهی بهرزگراییتهوه و
 لموینی دانابیت!!؟

پټ نهدهچوو، چهند که سینکیش له توانایاندا بیت و بتوانن نهو سندووقه له
 جینگه کهی خوی بېزونن و بهیننه خوارئ... دهیت چوڼ چوڼی بهرزگراییتهوه و
 خرابیته نهو جینگه په، که بوخوی پرسیارنیک بوو.

بو دهیت لیردا له دایک بوریتم!!؟ وهکو دایکشم دیگترایهوه؛ زور به زدهمت
 له دایک بروم. لهوشدا بووه که له نټو سکی دایکدا بمنکنیم و برم؟

بهلام هاواری ماصمنه که: ((مهدهد نمی روحی پیروز))....

فريام کموتووه و پاش تاوینکیش له دایکم بهربوممهتوه!!؟

ههدهم سندووقه که بهشینکی جیانه کراوهی ژيانم بووه...

عمودال بوون و گهړان، همیشه سدان پرسیاری له سندووقه سمردا کزکردوتموه و
 بمناجاری کموتوممهت خرتندنمودهی کښبه میژوویی و دهقه پیروزه کان. هر له سمره تاوه
 به دووی لوغر و پنهانی سندووقه کهدا چووم و بیتهووه چندها وهلامم داتاشیوه.

لهسمره مهرگی همور نهو کهسانه، که دهرحق به سندووقه که شتیکیان
 دهزانی... ناماده دهبوم و بو دواچار داوا و تکی درکاندنی حقیقه تی سندووقه کم
 لینده کردن... دیاره ده رنه فامیش بیتدنگی بوو؛ بېنده نگییه که نیدی بز هه تا هه تايه
 نه هېچیان پټ دهگوترا و نه هېچیشان ده بیت.

جاری وا هه بوو تووړه و که للهیی دهبوم و ههروهک نهوهی بمویت به قرولمی قافدا
 هه لگه یرنم، به پمړه کهدا هه لده گرام و هیندهی نه ده ما به نیازتکی جودا و جیاواز له

پاککردنموره و رازاندنمویه به گول و گولزار، دستی لیدم؛ به لام هر دم دنگیک له ناوړه پتی ده گوم:

((دستی لی مده!!...))

دەرگای ژورده کم نمو ده مانه والا و کراوه بوو؛ که که سانیك بز هه لړشني رازی دلیان و کرده مویه گری کویړه دهررونییه نه نییه گانیان و ره پینه مویه خمه په نگ خواردووه گانیان.. رویان تپده کردم و له جزوری سندووقه که دا سام دایده گرتن.

له هه مورو جیگه و شونیکه ده هاتنه لام، هه مورو شتیک به ریتیک ناسایی و سروشتی به پړیوه ده چو؛ تا نمو کاته ی —ولی سلیوه— نایکم لی په یدابوو. به شیوازیکی جودا و سیر که شیک تاییه تی خولقاند و پاشان بز ماویه کی زور له مېر دم سندووقه که دا به چوکدا هات و دواتر رووی تیکردم و گوتی:

((دکریت پیکه وه زور شت بھولقینین.. هینده به سه که خه لکانیک قه ناعه تیان پتته!؟)).

له وه لامدا گوم:

((هیچ تیناگم!))

پاش نمویه دستی به ریش و سمیله تیکه و پیکه له کمیدا هینا و کلاوه ره شه گچکه کی سری راست کرده ده.. پاش تاویک تیروانین و لیووردیو نموره گوتی:

((دبیت پیکه وه شتیک بھولقینین.. شتیک بی کوتا.. شتیک که که سی نه زانیت، که ی و چون دست پین ده کات. شتیک نه نیی و پنهان!!... رنگه سمرغی نمو دور هیلکاریه تیکه له ت دایت؛ مبه مسم له دور هیلکاریه تیکه له ی لای ده سته چه پی سندووقه که به!؟)).

له وه لامدا گوم:

((نازام.. سمرغیم نه داوه!؟)).

دریژه ی به قسه کانی دا و گوتی:

((باشتره تینی پروانیت و لینی وردیتهوه.. دهبنت، بۆ جارینکی دی سرجهم کتیه
پیرۆزه کان بهوینتیهوه)).

نیدی قه و قهپی لئ کرد و تا ژووره کهشی جیهنشت؛ هیهی نه گوت... له
هه گبه کهیدا کتییکی قهباره گه وری دهرهنا و بۆی جیهنشم.
که وچه هه لمانه وری لاپهه کانی کتیه که، زیاتر به کتییکی میژوری ده چوو.

به سمر بهرزه گردینکه وه، به تنیا خانۆچکه کهم قووت بهووبۆوه، که دیاره به
ته واری کهس نهیده زانی که ی و له لایه ن کتیه دروست کراوه، گهرچی گهر له دهره وهوه
تیتروانییا، تنهها ژورینک و همیوانیک و هموشیه کت ده هاته بهرچاو، به لām له ژیر
ژووره که دا ژیرزه مینکی فراوان و پر دالان و بـ کۆتا هه بو؛ گهر چووبایته نیتی،
پاش تاوینک تهنگه نه فەس ده بویت.. چه شه خوروویه هه موو نه ندام و به شه کانی
جهسته تی ده ته نی؟ پـ به پـ و به دهر له ویستی خۆت، له لیزاری هـ تـیا و
که ناره کانی شیتی نزیک ده کردیته وه.

به تنیا ژیرزه مینه که بۆ خۆی؛ به چه شنی پریاسکی پینچراوی کۆچمیه ک،
دهیان شتی له خۆ ده گرت.. چهنان هیکایهت و سرگوزشتهی دیرینی، له ههناویدا
جینکردبۆوه؛ هه نینکیان دهم به دهم ده گێردانه وه و پشتاویشت ده گوتران.

گلی عمردی ژیرزه مینه که، بۆربوو، ههر کاتینک ویتیتیم پاچکاری تیدا بکه م و
نه ختیک رووکاره که ی لادم و شتیک رۆبچه خوار؛ سهرتا ده کی پاچه که ده شکا..
دواتر بهرچاو لیل ده بوو.. جگه له تهنگه نه فەسی و هه نانه سواری که رینگیان
لیده گرتیم، تهنگه تاویان ده کردم و ناچار هه لده هاتم!..

بینگومان شتیک یان چه ند شتیک له ژیر عمردی ژیرزه مینه که دا حه شار درابوو،
خه لکی ناچه که پنیان وابوو.. که گوایه، چه ند کویه له زپینک و خاوه نه که ی.. ده مینک
سال له موو پینش له وینا نیژراوه؟!

دەبوو راپەر و دالانە تاریکه‌کانی ژێرزەمینەکه بگەنە کوێ و بە چ مەبەستێک دروست کرايیت؟

گۆرگیا و درەختی میوه و دار و دەوێنی هەمەچەشن، بە چوار دەوری پەرژینی خانۆچکە که مەدا، بالای کردبوو. گانییه‌کیش هەر له نزیك دەستەراستی قاپییه‌که‌ی دەرەوه‌دا؛ لەسەر خۆ و بە هیننی لە ژێر تاوێره‌ به‌ردێکموه‌ هەڵدەقولا و هیندی هیندی رینچکە‌ی دهبەست.. دواتر به‌ بن دار و درەخت و دەوێ و رووه‌که‌ هەمە چەشنە‌کانی گرده‌که‌دا، بلۆده‌به‌زوه‌...

به‌هاران له‌ میروو و مرۆچه‌ و پەپووله‌ و میش و مەگەز و دەعباکان راده‌مام؟! نەوه‌ی سه‌یریش بوو به‌لامه‌وه‌.. دوویشك و ماری بێ نامانی سه‌رگرده‌که‌ نه‌یانده‌گەستم و له‌به‌ر پێیه‌كاندا سه‌رده‌بوون. خەلکی ناوچه‌که‌ش وه‌ك موعجیزه‌یه‌ك دەیان‌پروانییه‌ نه‌و حاله‌ته‌ و به‌ که‌رامه‌ت و یه‌کێك له‌ نیشانه‌کانی پەرژێیان ده‌زانی.

زۆر له‌و دایك و دایه‌انه‌ی که‌ روویان تێده‌کردم؛ کچ و کچه‌زای خۆیانیان پێشکه‌ش ده‌کردم و خوشاڵا! ده‌بوون به‌وه‌ی که‌ زاواکمیان پاسه‌وانی شتیکی پەرژ بیت؟! به‌م جۆره‌ باسانه‌ په‌ست ده‌بووم، زاره‌تروك و پەرمیشان ده‌بووم.. ماوه‌یه‌ك له‌جینی خۆم کردە‌بووم و بێ هه‌ست و خۆش له‌ له‌پێ ده‌سته‌ راستی خۆم ده‌پوانی، دواتر له‌مرۆڤك به‌ به‌ده‌لدا گوزه‌ری ده‌کرد و شوێنیکم گۆت و نیفلیج ده‌بوو.. په‌نجە که‌له‌م هەڵدە‌ناواسا.. له‌و کاتانه‌دا کۆنترۆلی خۆم له‌ده‌ست ده‌دا و هاوارم ده‌کرد؛ یان پێم وابوو که‌ هاوار ده‌که‌م!!!

هه‌رده‌م له‌کاتی وروژانی بابەتێکی وادا.. سام و سه‌لک‌ردنه‌وه‌یه‌کی تایبەت نینخیمان پێ ده‌گرتم، هه‌روه‌ك نەوه‌ی مرۆچه‌ به‌ له‌شدا هەلگه‌پاییت؛ دووچارى مامه‌خوێن و به‌ چەنگ گه‌پانیان ده‌کردم.. گه‌پان به‌ شڕین مرۆچه‌ سووره‌كاندا.. نه‌و مرۆچه‌انه‌ی که‌ هیندی ده‌نگی تکه‌تکی دلۆبه‌ ناو.. بێزارکمر و هیندی نیشی شوێن پێوه‌دانى زه‌رده‌زیره‌یه‌کیش گه‌ستیان سوتی ده‌خسته‌ گیانی بنیاده‌مه‌وه‌.. نیدی

گزمی بیر کردنموم ده شلقار وک نهوی شتیکم ون کرد بیت؛ به چوار دوری خومدا
هه لده خورلام... دېږونگی و دلخواکی هاتمران و پاتمرانیان پی ده کردم و همردهم لمو
کاتانهدا شتیکم دووباره ده کردهو...!!!

نه بزخوم له یادم ده ما... نه کهسه گانی ده وروبریشم ده یانزانی که چی ده لیم؟
سلکردنموم لمو ساته وه ختانهوه دهستی پینکرد... که همرزه کاریوم و له نیتو ده ون
و گزویای چوپری سرگرده که دا... روزانه کچوله یه کی ره شتاله و قژ لولم به تورشه وه
ده بوو؛ که همردهم ره شه گه مالنکی له گه لدا بوو؛ وک پاسه وانیکي تایه تی
کچوله که... به ده ریدا ده گه را و کلکه سورتینی بز ده کرد.

هر که سیک گه له دوری چهند مه تریکشه وه، له کچوله که نزیک برو بویه تموه.
بی سئ و دور گه ماله که ده که ورته ددانه جیره و که لپه پیشان دان و حبه حبه و
میره مری، گه به خیرایی نمو کهسه لهو ناوه دور ته که وتایه تموه... نهوه به دلنیا ییموه
سه که که شالوی بز ده هینا و په لاماری ده دا.

نیدی نازام چون بوو؟! همر به ناماژه کردن و دور به دور سره تا گانی حمز و
ناره زوویه کی شتانه له نیواغاندا دروست بوو... پاش رژیشتنی نامی بز جئ ده هینتم و
شتی سیر و سه مری بز دهنوسیم... یه کیک لمو نامانه، که بز جئیه شتیبوم؛
سرباری همون و ته قه لای بمرده وامم بز لمیر بردنموه و سرینه وه... به لام زور جار له
که لینه گانی خومنه وه ده چوپایه نیتو په له هوره په میه گانی ساتمونه ختیکي خمرنه کام.

به قه له منکی سوور نوو سیبوی:

{نازام بز وا هست ده کهم... که ده میک سال له مهربیش؛ چواره دوری نه م
به رزه گرده دهریاچه بووینت و نیره ش دور گه یه کی نه فسونای...

وا هست ده کهم، به تنیا و لمو زه مانه دا لیره دا زیابیتم و نهو گه ماله سه گه شم
به دهستی خوم له نیتو ناوی دهریاچه که دا خنگاند بیت...!!

یان زور جار پیم وایه، که رهنگه پیشتر ژهرم دابیتن و پاشان که لاکه کیم پارچه
پارچه کردیت و به ناراستی جیا جیادا؛ تا دستم گه یشتیت فریم دابیت. توشم بهو

که شتییه وانه تنیایه دیتنه بهر چاودا.. که له شەوێکی نەنگۆستە چاودا، گەردە لوول و گەردا و کەشتییه کە تیان بە ناراستەیی دورگە کەدا هینایت و لەویدا یە کترمان ناسیبت؟! رەنگە یە کەم رامووسانیشتان لە ژێر سینه‌ری پیره چنارە کەدا بووبیت... { نیدی پاش نەم نامییه.. هەر چۆنیک بوو، له نیتواریه کدا سه‌گه‌که‌ی له جینگه‌یه کدا غافل کردبوو.. گه‌شته لام و به‌ریه‌ری هه‌ز و تاهه‌ زۆریه‌وه، زاری له زارم نا و بز چەند ساتنیک نەفرۆی نمو ماچه شه‌وه‌ تەناویز و به‌موچرکه‌ و به‌سۆیه‌ بووین؛ که یه‌کەم ماچ و دوا ماچینکی ژیا‌م بوو.. ماچینکی مزر و تەر و ناودار... ماچنیک که به‌ده‌سته‌ ملانیی زیاتر و ناویزان و ته‌پاوتلی سەر سه‌وزه‌ گیاهه‌ ته‌واو و نه‌بوو؛ ماچنیک که له‌ گەرمه‌یدا.. گه‌ماله‌ که که‌له‌ کانی گه‌بانده‌ نیتو گه‌لم و کۆله‌ واری کردم!؟

هه‌رمه‌م په‌شیانی، ده‌روونی کرمه‌ ریز ده‌کرد... ده‌گه‌بانده‌ نمو یه‌قینه‌ی که ناكریت؛ له‌ پاتاییه‌ کانی ده‌سه‌لاتاریتی شتیکی پیرۆزدا، چارۆکه‌ی که شتی هه‌ز و ناره‌وه‌ ده‌كانت به‌هیته‌ به‌ر ره‌شه‌بای شمیانه‌كان.

هه‌موو ژیا‌م له‌ هه‌ولتی سپینه‌وه‌ی نه‌و گونا‌هه‌دا برده‌ سەر و هه‌میشه‌ دوودل و به‌گومان بووم؟! له‌ ده‌مانه‌شدا که ده‌مویت دلی خۆم خۆش به‌کم و ده‌رگا له‌پووی جرحه‌ ره‌شه‌ کانی خه‌یالی نمو ساته‌ وه‌خته‌ کلۆم به‌م؛ نمو ده‌مانه‌ی که ده‌بوو ده‌ساره‌ تینکل و پینکه‌له‌ کانی نازار چه‌شتم س‌ر به‌کم... ده‌ستم له‌ گیرفام ده‌نا و نمو ده‌فته‌مه‌ گچکه‌ییم ده‌رده‌هینا؛ که چەند دێرنیک له‌ سووچینکی به‌رگه‌ که‌یدا نووسرا‌بوو.. وه‌ك وێردنیک دووباره‌م ده‌کرده‌وه‌ و ده‌مگوت:

((من تمنها پارێزەر و پاسه‌وانینکی دلۆزی نمو))

نموینکی شه‌نه‌ با ئاسا هین و له‌سه‌ره‌خۆ...

نموینکی دلخۆشکهره‌ و به‌ نارام

من شتی‌کم وه‌ك هه‌موو شه‌ه‌ نزیکه‌ کانی نمو...))

کتيبه‌کي سړولي سلټوه— لمسر دژشه‌که خامه‌که بهر زکړدود و کموتنه
هملدانموي لاپره‌کاني.. له سهره تاوه بڼ ناوهر است و له ناوهر استيشمونه بڼ سهره تا...

بهم چمنه بهر دهرام بووم و هيندهي نمېرد ته ليسيکي سيم لمنيو لاپره‌کانيدا بهدي
کرد. همدوکه نموي پزيکي لي بېته‌وه... له جني وشه... وښي جوړاوچورم دهاته
به‌رچاو.. بهرچمستر و ناشکراتر و ماجه‌پاي شپه‌چمنگ و بهسرهاتي ميژوويه‌کي
ديزيم لي وه‌دهر کموت. گوتم له رنگي ششير و حيله‌ي نسپ و گرياني منداڼ و زريکي
نافرته و ناله و هاروي که سانيک بوو.. خوښ سهره‌فه‌کاني تمېرکړدبوو!

تمېوتوزي شوښ چوار نالهي نه‌سپ‌کان و گلاني سوار چاکه‌کان، بهرچاوي تلخ و
ليڼل کردم؛ نيدې نه‌دو کرا همدو که لين و قوښيکي شپه‌که بېيم. نموي که
ده‌کوته بهرچام به‌شيکي شپه‌چمنگه‌که بوو، به‌شکاني دیکي دووکه‌ل و تمېوتوز
راپتيچي ده‌کرد و وښه‌کاني ده‌شيواند.

ده‌بوو له جنگيه‌که‌وه بچه جنگيه‌کي تر؛ وه‌ک راوچيه‌ک خوم بڼ نيچري وښه
و ديمنه‌کان بنيمه‌وه... ده‌بوو له سړولي سلټوه— و کتيبه‌کي تيښگم. به‌لام له‌نيو نه‌م
هنگامه و بگرو به‌رميه‌دا، نه‌سته‌مه بزانم که ده‌يوښت چيم پي بلت!

هيندهي به‌لاي منوه گرنگ بوو.. بهسرهاتي کونه ميژووي سندووه‌که بوو؛
نمويش بڅوڅي مه‌حاليک بوو، تا سهره همدوي گلڅله‌يه‌کت ده‌دزييه‌وه... سهره
همدوي سدان گلڅلوي توت لي دمنالوژکا.

هيندهي نه‌مايوو که کتيبه‌که له قوښيه‌کي ژووره‌که‌دا جي بهيڼم؛ که وښه‌ي دوو
چمنگاوهری روتم يني.. هيندهي قهباره و بارستايي چوار زه‌لام؛ ماسولکه و ده‌ماری
پنچاوينچ و چرچ و لږچي جستميان دمرېڅي بوو.. همد به تمواوي دوو ديوه زه‌لام
بوو، بڼ خزيان.. بالايمرترين چمنگاوهری نيو کتيبه‌که نه‌ده‌گميسته نيو قه‌ديان.

به‌گوږ و تينيکي سهر و هيزيکي له‌بن نه‌هاترو، دريان به قه‌ره‌بالقييه‌که
ده‌دا، راست و چه‌پ گورزيان ده‌وشاند؛ مه‌تاله‌کانيشيان کړدبوو سپري تم باران
و سهره‌مه‌کان.

دوو جهنگاوه‌ری بئ وینه و نه‌فانمی بوون! دهم و لئو و ناوچه‌وانیان کوترا بوو؟! هینده لیم هاتنه پئش، که پیم واپوو له دوو تونی کتیه‌که دینه دهر و په‌لا صرم دده‌ن... به‌لام له‌پر ناراسته‌یان گۆری و به‌ره‌و که‌لاکی حوشریکی ره‌نگ خۆله‌میشی زۆر گه‌وره، هه‌نگاویان نا.. هه‌ره‌وو دینه زه‌لام.. له‌نیو کۆله‌باری حوشره‌که‌دا، سندووقی‌کیان ده‌ره‌تنا، که لیکچوو و هاوشتوو بوو له‌گه‌ل نه‌وه‌ی نیو ژووره‌که‌م. بی سی و دوو و به‌په‌له‌ هه‌روه‌ک نه‌وه‌ی شتیکی زۆر سوکه‌له‌یان له‌ عه‌ره‌ به‌رز کردبیته‌وه.. به‌خیرایی دوور که‌وته‌وه و له‌ پانتاییه‌کانی تۆز و خۆله‌که‌دا ون بوون. ئیدی خۆلباران هه‌موو وینه‌کانی نیو کتیه‌که‌ی دا‌پۆشی و به‌ناچاری لاپه‌ره‌کانیم لیک نا و هه‌ستامه‌ سه‌رپی و له‌ سندووقه‌که‌ نزیك بووسه‌وه.

له‌به‌ر خۆسه‌وه که‌وتنه‌ سه‌کردن:

((تۆ بلی مه‌به‌ستی سه‌ولی سلێوه - نه‌وه‌ بیت؛ که‌ نهم سندووقه‌ و نه‌و سندووقی نیو کتیه‌که‌ هه‌مان شت بن و له‌و می‌زوو و زه‌مانه‌ کۆنه‌وه‌ گه‌شتبیتنه‌ نیره؟! تۆ بلی هه‌ر نه‌و دوو جهنگاوه‌ره، دۆل و دوند و نشیر و شیو و هه‌لدیری جۆراوه‌جۆریان برییت و شه‌و و رۆژ بی وه‌ستان و هه‌ساره‌وه.. رۆژ و هه‌فته‌ و مانگیان لیک گری دا‌بیت؟! دوا‌جار نهم ژیره‌مه‌نه‌ نه‌نییه‌یان بۆ دروست کردیت. بی ده‌جیت کلیل قه‌له‌کانیشیان قووت دا‌بیت؟! یان ره‌نگه‌ له‌ قوژنیکی ژیره‌مه‌نه‌که‌دا هه‌شاریان دا‌بیت...)).

نهر کتیه‌ی که‌ بۆ جه‌شت‌جووم.. شتیکی بوو وه‌ک سندووقه‌که‌. هه‌ره‌دوکیان وینه‌ی زینه‌دوی رووداوه‌کانیان پشان ده‌دایت.

به‌ سایه‌ی سه‌ری سندووقه‌که‌وه.. هینده‌ی گه‌شت و سه‌فه‌ره‌کانی سیندیاد و بگه‌ه زیاتریش؛ هه‌ر له‌م ژووره‌دا.. هه‌ر له‌م جینگه‌یه‌دا.. له‌ چاونوقانی‌که‌دا له‌م سه‌ری دنیاوه‌ گه‌شت‌روسته‌ نه‌و سه‌ری و به‌شاری چهنده‌ها داستانی سه‌یر و سه‌مه‌ره‌ و سه‌رگۆزشته‌ی نه‌فسروناویم کردووه‌.

هموړو نمو شتانهی که بیرى لى ده که موده؛ پاش تاوړنک وینه کانی به بحرجهسته کراوى
دېښنموده... هموړه نموې بېراستى روښات؛ گېرژده و سمرقالم دکات.

به تمواوى شمور داهاتېوړ. بارهش له شوانى پېښوړ زياتر تمنگى به هموړو لايه ک
هه لېچنېوړ. کره بايتک که نه مانه دزانى له کوړوه دپته ژوړوړ. گهمه ي به تيشکى
مزمه گان ده کرد... هينده ي نه برده، همرسې مزمه گه وړه گه ي نه ملا و نموړا و
نيوړا پاستى ژوړوړه گه ي کرژانده وړه.

وام همت ده کرد، دهنگيک له نيوړ سندووقه که وړه دپت، بهو مېهسته ش گوينم
را دپړا و هيچم نه ييت... دواتر نالوگورېنک له رهنک و بړى سندووقه که دا روړيدا.
لهو تاريخيه دا... فسور ناسا که وړته دره شانموه و تيشک په خش کردن، هيندى هيندى
خفه بړوه و وینه گان که وړته جوړله و هوړجوړل.

يه که له دروى يک و بهم شيوه يه که وړته بهرچاوم؛

ناسمانيتکى رهش ده گېراو... رېوه کولله بهرى خوړه تاويان گرېتېو؛ تا دهات زيادى
ده کرد... زياتر چېر ده بوړنموه و کوډه بوړنموه... جار جاره توپل توپل جيا ده بوړنموه پاشان
تېک دېرژان... به يک ناست و به يک ناراسته دا ته کانين ده؛ لمانکاو داده بارينه خوار...
شيوه يه کى سمر و سمره يان همبوړ... گمرچى به هموړو شينک له کولله ده چوړن؛ به لام
باله کانين باله چوله که بوړ... بړيه که متر هه لده به زېنموه... به باله فرې نم چل و نمو چليان
ده کرد... چپيان ده که وړته بهر ده ست تېکيان ده شکاند و دهاغاشيېموه.

کولله گان له تزېکموه فرې باليان ده هات و پېنواوړو دزيان کردبېته نيو ژوړوړه کم...
راست و چه پ خوځيان به ملا و نه ولادا ده کيتشا؛ به چه شنى مشک دميان تزېکاند.

به لام سوزه گيا يه که له ژوړوړه که دا نه بوړ... تا چل و پوښه گانى تېک بشکېنن...
رهنگه له درز و که لينى ژوړوړه که وړه ناوډيو بن و باخچه که سمر و ژير بکمن؛ شينايى
تينا نه هېتلن؟!

چه رخه که له گېرفام دره هيتا و مزمه کام داگېرساند...

کولله‌کان به‌شیره‌یه‌کی ترسناک زه‌نیمیان ته‌نیوو... نه‌مده‌ویست بیانیبنم و تییان
 پروانم؟ همرؤیه بؤ ساته‌وه‌ختیکی دیاریکراو نه‌مروانییه سندوقه‌که.
 پاشان همرؤک نه‌وهی ده‌نگیک له‌ نزیکمه بانگم بکات و ییم بلیت:
 ((پروانه...))

سرم هه‌لێری و روانیمه سندوقه‌که...؟!
 که‌سانیک خاک و خۆلی ناوچه‌که‌یان، پاش فه‌لاکه‌تی هیرش و شالۆری کولله‌کان
 سه‌روژێر ده‌کرد! همرؤک نه‌وهی به‌ شوین شتیکدا بگه‌ڕین؛ هیچ له‌وه نه‌ده‌چوو ناگایان
 له‌و کارسات و فه‌لاکه‌ته‌بیت... که به‌سمراندا هاتوه.
 یان ره‌نگه به‌درێژایی سالانیک، چاوه‌ڕینی فه‌لاکه‌تیک و بروبیتن؛ چاوه‌ڕینی چه‌شنه
 ره‌وه کولله‌یه‌کی له‌م جوژه بروبیتن!؟

بهرده‌وام ده‌گه‌ڕان و پاچ و ییلیان له‌ عمره‌ گیر ده‌کرد و له‌ قه‌راغی رووه و قیله‌ی
 عمره‌که‌وه، بؤ نیوه‌راستی عمره‌که شه‌قاویان ده‌هاریشت. یه‌کیکیان هاوارتکی لێ
 هه‌لسا؛ به‌ هه‌موویان که‌وتنه هه‌لکه‌ندنێ عمره‌که و خاک و خۆلیان به‌م دیوو و نه‌و
 دیوردا به‌رش و بلاوکرد... دواچار زنجیر و گوریسیان له‌ شتیک نیتوقولایی عمره‌که
 گیرکرد. پاشان له‌ دور که‌له‌گایان به‌ست و له‌ بگه‌ و به‌رده و هه‌نگامه‌یه‌کان... به‌ حال
 گا‌کان ده‌چونه‌پیش.

پاش نه‌وهی پارچه شیشیکی نویل ناسیان... له‌ژێر شته‌که گیرکرد و زۆریمان
 قورسایی خۆیان خسته‌سهر و سندروقتیکان هینایه‌ده‌ر.

نیدی له‌ مانوویتی و شه‌که‌تیدا به‌ پشتنا له‌سهر عمره‌که لینی راکشان! نه‌وهی
 که‌ روویدا ده‌رگای غایه‌له و گومانیک نوتی بؤ کرده‌وه... سه‌یر و سه‌مه‌ریه، هه‌ر
 جاره‌ی شتیک جودا و جیاواز ده‌بینم... به‌ ته‌واوی سهرم لێ شتواوه...

-وه‌لی لێوه-ر کتێبه‌که‌ی... هینده‌ی تر دۆزینوه‌ی سه‌ره هه‌ودای راستیه
 په‌نه‌ان و حه‌قیقه‌ته‌ شاراوه‌کانیان نالۆزتر و جه‌نجا‌ل‌تر کرد.

تڙ باش تهماشا بکه.. گهرچی بمردي بناغهي زوري ديواره کانيشيان، له
بنه وړا.. به دريژايي سالاتيکي دور و دريژ دهرهينا و برديان، به لام ژيري ه مينه کي
هينشاکه ماوه.

پاش خاپورگردي مالي ناوداره که؛ که سانيکي نماراو داره و هاسير و هلاش
و مشما و کا و قوره سوريان گردو ته سريان و سري نمو سي لاديواره يان
ينگر تووه.. که نيستا نيوي تيدا ده زين. دواتريش نم دهرگايه ي نيستيان بؤ کرده ووه.
کوره کم نم دهمي ناوداره کيان کوشت؛ کس و کار و بنه مال و دست و
پينه نده کاني.. بمرست و چه پدا بلار بونه ووه و پاشان ولايتيان جيهيشت و هلهاتن..
لمو بگره و بمرده يدا (نموا) ي کچه بچکوله ي که سه ناوداره کيان جيهيشت ووه.

پيم وايه (نموا) له حمومت و له ترساندا به پيري ته تايه تيه کي سندوقه که دا
چوري ته سمر و پاشان له نيرو سندوقه که دا خوي حشار داييت.

پاش نموي بنه مالمه کي دهارنشين، لم دهروريه دا نيسته جي دهن.
سندوقه کيان ده که و ته بمرچار.. بهو نياز ي که بزاتن چي تيدايه... ههولي هينانه
خواره و ي و شکاندي قفله کاني ددهن؛ به لام دهرستي هيره شاراره کاني نيو
سندوقه که نايين.

نه قفله کانيان بؤ ده شکت و نه سندوقه که شيان بؤ دته خوار!! دياره نم بزيري و
لا ساريه يان ده يته مايه دهره سري و نه گه يتي بزيان... نه خوشيه کي کو شنده
له نيوياندا بلاره بيتموه؛ ده يته هزکاري گيان له ده ستداني ژماره يه کي زوريان، زور درنگ
له ره تيده گمن.. که نم سندوقه سندوقيکي ناسايي نيه و نده ووه ده شي لي بدهن.

پاشان ده گنه نم قناعه ته ي که همرچي دهر و دوو و نه گه تيه ک هه يه و
نيخه يان پيده گريت.. له نيرو خودي سندوقه که ره دته دهر؛ همر بويه به پهله زنجيري
تيد ه نالينن و دوو قفلي ديکه شي لي ددهن.

به لام دياره نه ممش داديان نادات و ته نها چاره يه کيان هلهاتن و جيهيشتي نم
ناوه ده يته.

نیوهش گمر دایکت به بنهچه له خیزانینکی دیندار و به باوهر نه‌بوايه؛ نه‌وه
بینگومان چاره‌نوستان له ده‌وارنشینگان چاکتر نه‌ده‌بوو!...

به‌لام همر چوټنیک بوو، لیتره مانموه و همر له په‌گم ساتیښموه باوکت شه
به‌رانینکی کرده قوریانی، بڅخورد و مزمینکی زڅری له ژورده‌که‌دا؛ به مه‌به‌ستی
هینور کرده‌نموه‌ی روحی پی‌وژی نیو سندووقه‌که داگیرساند.

هینده‌ی من ناگاداریوم؛ له رڼه‌ پیروزه‌کاندا، رووی ده‌کرده سندووقه‌که و
ده‌پاراپیموه... ده‌گریا و فرمیسکه‌کانی خوږ خوږ به چاوانیدا ده‌هاتنه خوار...
ره‌نگه همر بویه تارمایی و روحی به‌ده‌ختی کچه‌که زه‌فهری پی نه‌بردینت و
لیتان گه‌رابت!)).

هه‌ندیک جار... به‌تایه‌تی نه‌وه‌مانه‌ی که نارحمت و بیتزار ده‌بووم؛ نه‌وه‌مانه‌ی
که هه‌ستم به شتیکی سیر ده‌کرد؟! شتیکی به سام و سارد... ((نه‌وا!))م ده‌بینی؛ به
کراسینکی شیغونی سپیه‌وه... هینور هینور... له‌سرخ‌و له باخچه‌که‌دا ده‌گه‌را... که
ده‌مریت بیدونتم، وه‌لامی نه‌ده‌دامموه و دوروده‌که‌وتوه، پاشان وه‌ک سمرابی
هاوینانی بیابانینکی وشک و برنگ له‌به‌رچارمدا ون ده‌بوو.

((نه‌وا) سپی که‌لانه‌یه‌کی پرچ لول بوو، پرچه‌کانی به چه‌شنینکی سیر گرم‌وله و
بڅبون؛ پینه‌ده‌چوو هیچ کاتینک و به هیچ که‌سینک شانه بکړین!؟

چاوه‌کانی گموره و درشت بوون... گلینه ره‌ش‌ه‌کانی، وه‌ک چاری ماسیه‌کی
مردوو... تروسکایی تیندا نه‌ما‌بوو... نه‌ده‌جولا و پرته‌ی نه‌ده‌کرد... هیز و تینت تیندا
نه‌ده‌بینی؛ وه‌ک ناگړینکی خه‌فهره بروی سالانینک... که ژیلهم‌و نادیار و په‌نه‌انه‌که‌شی،
زه‌من کرده‌بیتیه سووتوو. ناوا گلینه‌کانی به‌سمرهاتی ساته به سامه‌کانی مهرگینکی
به سوینان بڅ ده‌گپ‌ایته‌وه.

پلکه -که‌تی- پینش مردنی به چه‌ند رڼوټک، هه‌روه‌ک نه‌وه‌ی خله‌فاییت و لمیادی
چوینته‌وه، که به چ شپوه‌یه‌ک به‌سمرهاته‌که‌ی بڅ یاس کرده‌ووم.
جودا و جیاواز له‌وه‌ی که پینشت بڅی گپ‌را‌بو‌موه‌وه...
۳۵

شتیگی دیکه ی بز باس کردم و گوتی:

((با راستیه کمیت پی بلیم.. له نیو سندوقه که دا کتبیگی پیوژ هیه. زور له میژ به دهسته مریاره که گانی زاتیگی ناودار و ناسراو نووسراوه ته و... هرگیز، نه نانهت کهسه دینداره گانی نه یانویز او، سری سندوقه که بترازنن و دست له کتبه پیوژ که ویده ن؛ جا چ جای نه دی که بیخویننه و)).
له و لا مدا گوم:

((به لام ناخو کتبه پیوژ که کان.. بز خویندنه دی نیه نه کراوه؟!))

به شپزه یه و تیر و انیم.. به چه شنگ هه ناسه ی هه لمزی، که پیم و ابرو دوا نه فسی بیت و بریت!!؟
پاشان دریزی دایه و گوتی:

((خویندنه و پیوژی شته کان ناهیلیت و له ناوی ده بات.. ماناکان ده سرتیه و راستیه کان ده شینیت!!... نه کی ده ستی لی به دیت.. گهر بشوینت به نیازی کردنه دی ده ستی لی به دیت؛ نه و دلنیا به له دی که به رد به تیه و... ده ست ده شکیت.. ملت ده شکیت.. ناگر له جله کانت به رد به ی و وه گوشتی سر مه قلی چز چز ده سوتینی!!... نه و ده نه نتمش تووشی فله لاکهت و موسیبه تیکی گموره ده کی)).

تا پیم کرابا و به پیتی پیویت.. به پیوژ که دا سرده که و هه سری و چوار ده دی سندوقه که م پاک ده کرده و. قفله گانی هینده ژهنگیان گرتیرو؛ که پیم وانه بو، گهر کلله گانی بی پیوژ تیه و.. بکرتیه و؟!)

زخیر و بزماره جزرا و جزره دا کوترا و ده کان، سندوقه که بیان کردی و به پاره ی کی دیواره به ردینه که.

همردم له شاروچکه که دا.. له همر کوچه و کوژان و شقام و پهنا و پارسا ریکدا؛ ده کرا تیمیگی تاییه تی سر به موزه خانه ی —ش— بینیت.

جل و بهرگینکی زۆر سه‌یریان له‌بهر ده‌کرد. له‌ جل و بهرگی نه‌و که‌سه‌نه‌ ده‌چوو.. که‌ به‌ره‌و بز‌شایی ناسمان ده‌چوون.

چه‌گینکی تایبه‌تیان پێ بوو؛ گهرچی پشتر خه‌لکی ناوچه‌که‌، نه‌یانزانیبوو که‌ نه‌و دار عه‌سایه‌ی که‌ به‌ ده‌ستیانه‌وه‌یه‌، چه‌که‌؟!

هه‌ربۆیه‌ پیره‌میردینکی شارۆچه‌که‌.. پاش نه‌وه‌ی نا‌رازی ده‌ییت، به‌ داگیرکردنی خانووه‌که‌ی و هه‌لکه‌نندی دار و دیواری.. سه‌رۆکی تیمه‌که‌ به‌ دار عه‌ساکه‌ی پیره‌میره‌که‌ له‌ جینی خزیدا سه‌رده‌کات، سێ وۆژ و سێ شه‌و بێ ناگا ده‌که‌ویت.. دواتر به‌ ناگا دیته‌وه‌ و سه‌ر و سیمای هیچ که‌مینکی بز نانا‌سرته‌وه‌.. له‌و ده‌مه‌شه‌وه‌ تا نیشتا وشه‌یه‌کی له‌ ده‌م نه‌هاتۆته‌ده‌ر.

گهرچی خه‌لکی له‌و ده‌مه‌وه‌ له‌ تیمه‌ تایبه‌تییه‌که‌ ده‌ترسان و سلیان لێ ده‌کردنه‌وه‌.. به‌لام نه‌و ده‌مه‌ی خۆیان گه‌یانه‌ لای من راشکاوانه‌ پیم گوتن:

((تا نیشتا ته‌نها رینگه‌ی که‌سانینکی دیندار و به‌ باوه‌رم داوه‌؛ که‌ به‌ مه‌به‌ستی زیاره‌ت کردن بچه‌ ژووری)).

له‌وه‌دابوو که‌ یه‌کینکیان دار عه‌ساکه‌م لێ به‌رز به‌کاته‌وه‌.. ده‌نگه‌ ده‌نگ و بۆله‌ بۆلی جه‌شامه‌ته‌که‌، سه‌رنجی راکیشان؛ بۆ تاوینک له‌و خه‌لکه‌ راسمان، که‌ به‌ره‌و لای من شه‌قاویان ده‌هاوینشت.

له‌و ساته‌وه‌خته‌دا جوورنه‌تینکی سه‌یرم له‌ خه‌لکه‌که‌دا بینیه‌وه‌، که‌ پشتر تیمه‌که‌ به‌ به‌رچاویانه‌وه‌، سه‌دان گوپه‌له‌ ژێر و خشل و زیوی ژێر نه‌و خاکی، که‌ نه‌وانی له‌سه‌ر ده‌ژیان؛ ده‌ره‌تیا‌بوو...!!! که‌چی وه‌ک نیشتا بۆی نا‌ره‌حه‌ت و نیگه‌ران و دله‌نگ نه‌بوو بوون؟! هینده‌ی نیشتا، به‌رامبه‌ر به‌ تیمه‌که‌ کۆک و ته‌با و یه‌که‌گرتوو، هه‌لویتیان یه‌کنه‌خته‌بوو.

دیاره‌ که‌ باس هاته‌ سه‌ر —سندووقه‌ پیرۆزه‌که‌— بێ ناگایان جووله‌ی تینه‌که‌ویت، هه‌روه‌ک نه‌وه‌ی له‌ قوولایی خه‌ونیکدا بن؛ ده‌سته‌به‌رداری ترس و خۆفیان ده‌بن.

پنکموه له دواصموه ریزیان بهست، وهك كۆرسی پشت سترابینزینك سهره دتپ و
بنه دتپهكانیان، له دواصموه دووباره دهكردهوه.

سروكی تیمهكه ههلی دایهوه و گوتی:

((هیچ كاتینك نهمانیسترو، دهست له موقهدهساتی نیتوه بهدین.. به راستیش
بۆ ئهوه مه بهسته نههاتینه نیره)).

پاشهكشهیان كرد و گردهكهیان جینهشت.

ههصوو ههول و تهقهللایهکی تیمهكه؟ بۆ سرپنهوهی میژووی دیرینی
شارۆچكهكه بوو.. چهندان گۆریان ههلهدايهوه، كه سهدان ساز بوو له دوا
مهزلنگایاندا به نارامی راکشایبون. به پینی بیر و باوهپی ئهوه سهردهمه.. مردوویان
له گهژ به نرخترین شتیك كه ههیبووینت؟ له زیر و گوههر و خهفههر و شتی دیکه..
له کرپهلهیهکی گهروهی تهنوور ناسادا جینکردۆتهوه و پاش قهپاتکردنی دهمی
کرپهلهکه.. به خاکیان سپاردوه.

لهو شته سهیرانهی که تیمهكه دۆزیبویهوه.. کهلهشیرینکی زیر بوو، که هیندهی
کهلهشیرینکی شامی بالا و قهباردی ههبوو.. ههروهك دواتر بیستمانهوه، به پارهیهکی
زۆر بازرگانینك لینی کرپیوونموه.

نهوهی مایهی سهرنج و عاجبایهتیمان بوو.. ئهوه کارهسات و رووداوانه بوو، که
بهسریه که به یهگهی نهندانانی تیمهکهدا دههات.

بهردهوام نهندانامهکانی تیمهکه دهگۆردران و ههردهم هزکارهکشی نهو کارهساتانه
بوون.. که دووچاریان دهبوو.. جا یان دهستیان دهکوته ژیر تاشه بهرد، یان پینان
ههلهدهخزا و دهگموتنه ناو چاله قوولهکانهوه.

نهوهی کهلهشیره زیرینهکشی دهرهینابوو.. وهك باسیان دهکرد.. به ههمان
مه بهستی گهپان و دۆزینهوه و دزینی شته میژوویهکان... له شیرین و جینگهیهکی
دیکهی دور له شارۆچكهكه، کهوتیوهو نهو خم خۆزکینگموه.

شوانتيك به چاري خۇي رووداوه كمي بينيبوو. گوني له ناله و هاواري بوو، ترس و خۇفي ساته وه خته كانني گيانه لا و صهرگي له چاره توقيوه كانيدا بينيبوو.. به لام له گه ل نه وه شما، ليني نه چوو بووه پيش و له جيني خۇي نه جولا بوو.

كه له شيره زيرينه كمش وهك ده يانگي تر ايموه؛ له روژگارنكدا پيروزي تيبه كي تايبه تي همبووه. نه گينا گهر دروست كردني، بۇ نهو صه به سته نه بوو بيت؟! رهنگه دروست كردني كه له شيرنك له نالترون.. هيچ مانايه كي نه بيت!!

له م شاروچكه ميژوويه دا، هه رده م شيرنك د پرووخيندرا.. جينگه يهك ژير و بن ده كرا.. نه ندا صه كانني تيبه كه، شته به نرخه كانيان هه لده گرت و ئيسك و پرووسكي مردوووه كانيشيان؛ له توروه كمي رهش ده نا ر به نۆتو مېنلنكي تايبه ت، به روو شيرنكي نا دياريان ده بر دن؟!

پاش پاشه كشي كردني تيبه تايبه تيبه كه.. خه لكه كه هيناش هيناش بلاوه يان لينكرد و سمرگه ده كميان جيته شت. له وه دا بوو، كه بچمه ژوور.. كاتيك دهنگي شيته پيروزي نكي شاروچكه كه هاته گوتم...

هينور هينور خۇي گه يانده لام و پاش وچانينكي كم خايه ن زاري په خش كرده وه و گوتم:

((پيري نه شكه وته گه رده كمي نهو ديوي چيا به رزه ده كميان؛ به (تي نين تي) ته قانده وه؛ من به مندالي له گه ل خالما چوومه ته نيو نه شكه وته كه... ديواره كانني هه صووي نووسچ و ره سي عه جايب عه جايب بوو.. نيو نه شكه وته كه هه ر ده تگوت بازاري زه رنكمرانه.. كويه له كان هينده پر بوون.. چيت ده ويست له خشل و زير.. له ده سي كويه له كانموه هاتبوونه دير. سندوقي گه رده گموره ي پر له ياقووت و خشل و زير، له هه صوور په نا و سووچينكي نه شكه وته كه دا ده كموتنه به رچاوت. زور هه زم ده كرد، شتنيك بۆخۆم هه لگرم؛ به لام خالم ناگاداري كردم و پيني گوتم:

((نه كمي كچي ده سي لي بد هيت.. ده ست بگانه هه ر شتنيك ده بيتنه خۆل. به لام چه ندت بي خۆشه ته ماشاي بكه...))

نمو دهمه‌ی که خالم سمرقالی سیرکردنی شتیک بور، به هلم زانی و دستم دایه
 نه‌نگوستیله‌یه‌کی زیر، که له‌سمر عه‌رده‌که و که‌میک دورور له سندوقه‌گانه‌وه که‌وتبور.
 هیشاکه ته‌واو هه‌لنه‌گرتی‌وه.. که له نی‌و په‌نجه‌کا‌خدا دیار نه‌ما و بو‌وه خۆل...))
 نیدی نازا‌تم.. بۆ پاش قسه‌کانی پی‌ری‌ونه‌که؛ -وه‌لی سل‌یوه-م بی‌که‌وته‌وه و که‌وته
 غایه‌له‌ی نه‌وه‌ی، که تۆ بلی‌ی نه‌ویش نه‌ندامی تیی‌ی مۆزه‌خانه‌ی -ش- نه‌بیت!!؟ یان
 تۆ بلی‌ی نه‌ندامی تیی‌ی ولا‌تیک‌ی دی نه‌بیت!!؟...
 تۆ بلی‌ی له زمانی به‌رد و ته‌مه‌نی به‌رد تی‌بگات.. تۆ بلی‌ی می‌ژوری شته‌ کۆنه‌کان
 به‌وینیته‌وه.. پهی به‌ نه‌ینی و په‌نه‌انه‌کانی ببات و گری‌ کۆیره‌کانی بکاته‌وه؛ هه‌روه‌ک
 چۆن مندا‌له‌ چه‌تورونه‌کان، بۆ عانه‌یه‌ک.. گری‌ کۆیره‌ی فه‌قیانه‌کانی دایکیان ده‌که‌نمه‌.

به‌شی دووه‌می ده‌ست‌نووسه‌که

پاش خوږه بارانیکي دل‌تپ گهره‌ی يک دورو سماعی، ناستی خوږه نار و سېلاو، شیتانه بمرزووه‌وه و نه‌ک همر ماله‌ نمویی و بی‌نا يک دورو نه‌نیییه‌گان، ژیر ناو که‌وتن؛ به‌لگو بمرزترین مناره و قول‌ش هینواش هینواش دیار نه‌ما.

لافاونیکي بې وینه و فیلم ناسا پیره داره‌گانی له بڼرا راده‌ته‌گاند و مرؤډ و ناؤډن و دارتیلی کاره‌با و نؤتومبیله همه‌ چه‌شنه‌گان و که‌لرپه‌له جؤراوجؤره‌گانی ناوه‌وه و دهره‌وه‌ی دووکان و بازارې و ماله‌گانی سر نار ده‌خت. نه‌وه‌ی که‌ رووی ددها خنک‌انیکي به‌ کزمه‌ل و سرپنمه‌ویه‌کی بې وینه‌ی شارؤچکه‌ی نیو نشیوه‌که‌ بوو؛ مهرگه‌ساتیکي ترسناک و توورې‌بوونیکي ته‌واوی ناسمان بوو.

تا ده‌هات همره‌وه‌گان زیاتر چرې‌ده‌بوونه‌وه... زیاتر تیکه‌ل ده‌بوون. بمرزی ناستی ناری شارؤچکه‌کش، تا ده‌هات زیاتر زیادی ده‌کرد و پانتایی دریاچه‌ نوییه‌که‌شی فراوانتر ده‌کرد.

په‌له همره‌وه‌گان... که‌میک بمرزتر له‌ گرده‌که‌ و له‌سر مالتؤچکه‌ نمویییه‌که‌ی منه‌وه، بمره‌و که‌نار و نیو جهرگه‌ی شارؤچکه‌که‌ ته‌گانیان ددها و شوین په‌نجه‌ی سه‌دان سالی مرؤقه‌گانیان ده‌سپیه‌وه.

بؤ ده‌بوو چیشه‌نگاو نه‌م خوږه بارانه‌ دابباریت و سمرتاپای شارؤچکه‌یه‌ک غمور بکات، ده‌ریازبوون و قورتاربوونیش بکاته‌ نه‌ستم و مه‌حال؟!؟

پرسپاریکی بې وه‌لام و بې مانا بوو... هینده‌ی بې مانایی ره‌وینه‌وه‌ی دواتری په‌له همره‌وه‌گان؛ پاش جېه‌ششتنی دریاچه‌یه‌کی ره‌ش چؤره.

له‌سر گرده‌که‌وه‌ ده‌سروانییه‌ ده‌ریاچه‌ لی‌تاوییه‌که‌...

گمرچی سینلو و لافاو شاروچکه به کی برد... به لام هیشتا که پانتایه کی برچاوی
سرگرده که و هیندهی گچکه دورگه یه ک وشکانی برو.

روانیمه خانوچکه که وه کزی مابوو.. باخچه و گول و گولزاره کانیش جوانتر و
گه شتر دهاته بهرچا و گه لاگان سحراییانه ده لریموه.

به پیرستم زانی که ده رگا که بزازنم و بچه سردانی سندوقه که.

وه که همیشه دلزیه ناوه گان، بهر شره کیان تمپر کرده بو. به چمند ساعاتیکی
دلزیه کردنی ساپته که. پین دهو و ونه ی تاووه که به تهوایی سردابیتسه که که جار
جاره وه تارماییه که دهاته بهرچاوم.

گمرچی سمره تا پیم و ابوو، که هیچ شتیکی نیو ژورره که نه گزراوه... به لام هندی
هندی و پاش تاوتک که به وردی سرغسدا. شوتن جینگه کتییخانه کهم گزراوو. لهوه
سیرتریش، گزرائی چشن و جوری کتیب و بلاو کراوه و گوفا ره کانی نیوی بو. کومه لی
کتیبی نویم کموته بهرچا؛ که تا نمو کاتهش کتیبی لمو چشنم، نه یینیوو.

رهنگی ژورره که وه ک پیتتر نه بو؛ که دیاره وه بیم نه دهاته، که هیچ رهنگیکی
هه بو بیت! دیواره کان به رهنگیکی مهیله و زرد بویه کرابوون؛ که هیشتا که
بویه که به تهوای وشک نه بووه.

بونی بون ناره قه کی که سیکم ده کرد؛ ههروه که نمو که سه ماویه وه کزی
لیره ده هشاردایت و پاشان ژورره که ی جهنشتیت و رژیشتیت؟

بو جارینکی دیکهش روانیمه بهر که ی ژیر سندوقه که، به تهوای بوو بووه شتیکی
تر و شونه واری ونه ی تاووه که به هیچ شتیه یه ک پینه نه مابوو.

به لام سندوقه که ههروه کزی بوو، رنگ و جینگه و شونیشی نه گزراوو.

نور ده ستانه ی که نهویان لمو جینگه یه دا قایم کرد بو؛ دلنیا بوون لهوه ی، که هیچ
کاتیک هیچی لی نایت.

بە مەبەستى بىيىنى درا دىمەنى شارۋچكەكە؛ چوومە دەر... لەۋزىر تىشكى خۇزە
تاۋىكى شەرمەندە، ھەروەك نەۋەى بە ناگابىت لە كارەسات و بەسەرھاتى
شارۋچكەكە؛ مەوداگانى بىيىن و تەماشام رەھاكرد و بالئەدە ناسا لە گەردەكەدە تا پىنى
كرا، چوومە تاقي ناسمان.

چەند جارنىك بالە خۇلەمىشپەكەگە لە تىشك و پەخشانى خۇزە تاۋەكە وەردا و
لەسەر نەزىكترىن چل و پۇيى گولمەباخىكى نىۋ باخچەكە نىشتمە؛ بە پەلە پروزى
چەپلەپەكم لىدا و ھەلفراند.

دەبرو شارۋچكەكە بىيىنم.. نەۋىش لىم دەبرو لەمپەر و كاتىكى زۆرى لى بە
فېرۋام.. نەم چل و نەر چلى دەكرد و پاشان لە بەرزترىن لقى دار چنارەكەدا خۇى
عاسى كرد، دەبرو ھەلفىرېنم و درا دىمەنى شارۋچكەكەى پى بىيىنم...

نىدى ھەر چۆنىك بوو.. پاش نەۋەى تروشى دىلەراۋكى و بىزارىي كردم.. بەپىنى
رېستەكانم لە شەقەى بالىدا و شىنابى ناسمانى تەى كرد و كە گەيشتە سەر
شارۋچكەكە لە رەنگىكى شىن بەولارە ھىچى دىكەم نەپىنى.. ناسمان ھەموو شتىكى
ھەللوشى بوو.

نەمدەزانى ھەقىقەتە يان سىحرى ساتمەدختىكى پرووكاۋ؟!

لەنىو خۇمدا كەۋقە غايەلە و پرىسار كردن؟

((كوا شارۋچكە دىرىنەكە.. بۇ نايىيىنم و ناپىدۇزمەۋە.. دەيتت چۆن ئەو
سىنلارە قور و لىتاۋىيە رەنگى خۇى لەدەست دابىت و نەم دەرياچە شىنەى لەپاش
خۇى جى ھىشتىت؟!))

خۇم بە گەشتىيەۋانىك دەھاتە پىنش چاۋ؛ كەپاش تىگشكانى كەشتىيەكەم لەم
دوررگىيەدا جى مابىتىم.

لەۋەتەى ھەبروم، ھەر تەنيا بروم؛ لە ئىستاشدا لەھەموو كاتىك زىاتر، تەنيا و
بىنگەس بروم و تا دەھات شەپۇلەگان زىاتر ملىان دەنا و خۇيان لە پەرۋىنى باخچەكە
ھەلدەسو.

دەرياچەيەكى شين و بىن مانا.. دەبىت كەى جەستەى خنكاوكان سەر ناو بەكمون
و بەرات و چەپدا شەپۆلەكان بىنانگىر؟

لەو دەترام شەپۆلە شىتەكان، جەستەى ژمارەيەكى زۆر لە خنكاوكان؛ بەرەر
كەنارى دورگەكە بەيئەن. هەموو پانتايى دورگەكە بە تەواوى جىگەى سەد
مەردووى تىيدا نەدەپۆو؟ جگە لەوێ كفن و دفن و ناشىشان.. كارىك بوو لە
توانا و وزەى من بەدەر و بە تەنيا و لەم دورەدەستەشدا بە هىچ كلزجىك دەپۆستى
نەدەهاتم پىش نەدەچوو.. بەو دەم و دەستە، هىچ جۆرە ماسى و زىندەوور و
دەعبايەك لەنەر دەرياچەكەدا پەيدا بووئەت؟ تا لاشەكان بھوات و لەناوى بەرئەت.

رەنگە پالندە گۆشتخۆرەكان، لە ناسمانەو بىانبىن و بگەنە سەريان.. بەلام
نەستەمە بترام بڕوانە پارچە پارچە كردن و ريشان ريشال كردنى هىچ كەسنىك؟ جا ج
جای گەر نەو كەسانە ناشنا و نزيكم بن.

لە هەموو كاتىك زياتر تەنيا بووم و پىم وابوو نەوێ كە دەيبىنم؟ تەنها
سەرايىكى ساتەوختىكى تەماشايەت. پەردەيەك بىت بۆ شارەنەوێ كارەساتىك؟ كە
دەستەوستان و بىچارەم بەرامبەرى.. نەدەكرا بە فرىاي نەو خەلكەو بەجەم، كار لەو
گەورەتر و بە سامتربو؟

دەمىك بوو بە سەراسمىيەو دەمروانىيە دەرياچەكە، بە تەواوى لە سندووقەكە
ترازابووم؟ ئىدى كەسنىك لەو دوروبەرە نەصابوو كە سندووقەكەى لى پيارىزم.
كەسنىك نەصابوو، تا بىتە زيارەتى و پيارىتەو.. راز و نيازەكانى دلى هەلپۆزىت و
بەسەرھاتى خۆى بۆ بگىرپىتەو.

تۆ بلىنى نەك هەر ئىرە؟ بەلكو هەموو دنيا لە يەك ساتدا ژيەر ناو كەوتىت و
من لىرەدا بە تەنيا جى مايتەم.. تۆ بلىنى بە سايەى سەرى سندووقە پەپۆزەكەو
رزگارم بووئەت!!!

زۆرچار دوررگه کم لی ده بووه، کهشتیه کی سرنواکه وتوو، کهشتیه که هیچ ناراسته و جینگیه که نه بوو، روهی تی بکات و بوی بجیت. پینتر له دوو تریبی کتیه کانموه عاشقی ده ریا بوو بووم.. هردهم ماجمپای کهشتیه وانه کام ده خوینده و پنی شاگهشکه ده بووم.

سرگزشته سیر و سه مه ره گانی سندیاد و به سه رهاتی ته نیایی - روینزون کرۆژۆ - دوررگه که ی زۆر سه ره بیان راده کیشام.

هردهم به دزیه وه، دورر له ته ماشا و تیروانیی سندوقه که، به خه یال له نیو دوررگه کدا راده کرد.. به دارگوینزه هیندیه کانیدا ههله ده گرام.. له سه ره لی که ناره که ی لینی راده کشام.

گهرچی چواره دوری سه ره گرده که، ده ریاچه بوو، به لām نه ده کرا وه که هر گچکه دوررگه یه کی دیکه ی دنیا تینی پروانیت؟! نه بالنده ی رهنگاوهرنگ و نه ناژه لی سه ره و سه مه ره و نه روهه کی ده گمه نیشی تیدا بوو، به ته وای گچکه دوررگه یه کی جیا و جودا و بی دهنگ و کپ بوو.

پینلوه کام قورس بوو بوو.. مانه و و شه که ت به مبهستی خه وتنیکی قوول، ده رگای ماله چکه کم ترازاند و بی سی و دوو، خزم له ژیر لیغه چلکه که نا و وه که هر ساتیکی پینش خه وتن؟ چهند دیریکم دووباره کردوه و دواتر پینلوه کام لیک نا و خه وتم.

نمو ده مه ی که وینه و دیمه نه گانی رابردوی خزم و که سانیکی ترم ده هاته پینش چار؟ پین وانه بوو که به ته وای بیدار بوویتسه وه.

ساته به سه ره چوه گانی مندالی سه واهم ده هاته بهر چار؟ له باخچه که دا ده گمرا.. له ژیر دار چناره که دا راده کشا.. کیسه له به چکۆله گانی له نامیز ده گرت.

پاشان کیسه له گانی ده خسته نیو کولانه لاچه په که که ی مریشکان و دوی چهند روژنیک پاش نه وه ی له ترسی مریشکان.. سه ریان له قاوغه گانیان نه ده هتایه ده ر! سه ردار ده بوونه وه.

پاشان -نوا- کیسه له مردارهوه بووه کانی ددرده هینا و بزبان ده گریا.. شین و ماته می بز ده گپران، پرچی خوی ده پنی.. چنگی له کولمه سپیه کانی گیرده کرد.. گازی له پهغه کانی دهستی ده گرت.. خوی به دار و به رددا ده کینشا و پاشان له په نایه کنا خوی مه لاس ده دا.

بارکی که ده هاته وه.. به قسه ی خوش و به هیننی بانگی ده کرد؛ سری ماچ ده کرد.. کولمه کانی راده سووسی.. ناوچه وانی ده شینلا.. پرچه کانی بۆت ده کرد.. پهغه کانی ده ژمارد.. له به ژن و بالای ده وړانی.. پاره ی له بهرکی ددرده هینا و دیدای، به په له بالنده یه کی بۆ پمیدا ده کرد و دهیدایه دست -نوا-؛ بۆ تاوړیک کیسه له کانی له بیر ده چۆره.. شاپه رکه کانی هه ردوو بالی بالنده که ی ده ژمارد و له په رکه کانی کلکی ورد ده بۆوه.. به دست خواردنی ده دای، ناری له زاری دنا، ماچی ده کرد.

بالنده که له م کهین و بهینه دا یان خوی قورتار ده کرد و له شقه ی بالی ده دا.. یان له نیو دهستی -نوا-ا مرداره بۆوه.

پیتم وانه بوو که به ته وای بیتار بوو بیتمه وه؛ نه وده ممی که ده سووچاری خویندای پیاره ناو داره کم بین، له ته متوومانی سه ر شارۆچکه که ی ده وړانی.. نهیده زانی که پاش تاوړیک چوار زرتنه زه لاسی تیکمراو دین و به گوریسینک دهست و قاچی شه ته ک ده دن، نهیده زانی که راکیش راکیش به سه ر به ده لان و زیخ و و چه ودا رایده کیشن.

نهیده زانی پاش ریشال ریشال بوونی جهستی؛ شه و روژتیک سندوقه که خوینی له بهر ده وړا!!! دواتر چند رینه به کی یاده وه ریه ته له کانی منالیم له بهر چاودا روون بۆوه؛

{دایکم له بهر ده رگا لیفکه ی ده چنی.. سارایه کیش له نیو بینشکه دا و له بهر خۆره تاوړیکی به هاردا. پینه نگ گه ممی به گولنگه و دوعا و ملوانکه و ته زیحه هه لئا سراهان سه روخوی ده کرد... توپنکی رهنگاو په رنگی گولدار بینشکه که ی دا پز شیبوو.

باوكم به تهر داس وشكه دارىكى ده بريسهو.. كومه لن مندان لهوردوى گرده كهدا،
راكه راکه و گهميان ده كرد.. پنده كهنين و هاواريان ده كرد.

بايېرم به پنيوه راوه ستاېوو.. گوچانه كى له عمره گرېدېوو. فه قيانه سپيېه گاني
شوپر گرده بزووه.. پشتينه پانه كى تووند به شېوو. سه عاته كونه كى به چاگه تى
موره خانپيېه كى هينايه دهر و تيرېوانى...{.

بۇ ساتنك وښه كان بې جروله، له جيتى خوځيان راوه ستان! سه ير كړدى چند
وښه يه كى ناوا، له ناوه وه نازاريان ده دام، نوقره يان لى بريم.. ده بو وښه كان بېزوښ و
بگوزېن؟ نه گينا هه ناوم وهك جامه ناوښكى كولاو ده كوته قولپ دان و بېته ده وښ
وهك چينه هه لښكى به ريزووه.. بينايى لېنل ده كردم.

له بهر بهرېوچكميه كى يه تين و به تاودا.. له ژير دار چنارده كدا، بهرام بهر بهر
ده رياچميه كى شينايى ناسمان ناويزانى بوو بوو؛ دانېشتېوو. كتيبه كى سوله
سليوه—م به ده ستوه گرتېوو.. بالاي به رزى.. قاصكه درنېه گاني.. ددانه سپى و
درشته گاني.. خنده و بزه شاراو و به شهريم ده هاته بهر چار.

تو بلى له چ ولاتېكه وه گه شېبته نيره؟! تو بلى كى بېته وه و به ريزووه
دهرگاكه ليندا و شكايه كى زور بگاته پردى په رينه وه و هاته ژووره وه.

دواترېش سندوقه كه وهك جهسته نازيز و كه سىكى نزيكى بلاوښته وه و بگرې؛
سمره دولكه كى بۇ بڅوښته وه و كه كايه ته نه فوړناوښه گاني بۇ باس بگات.

هيچ كاتنك راسته وخو تني نه ده روانيم.. هه ردهم سه رى شوښتيكى ترى ده كړد؛
له گهل نمودا ده دوا و زياتر ناساژه و دهسته گاني ده بزواند.

ساوه يهك بوو له خه ونه كاندا؛ له گهل نه را— ده مېښن.. وهك كچى خوى له
نامتزي ده گرت.. هه كايه تى بۇ ده كرد.. گهمي له گهل ده كړد؛ پاشان وهك
په يكه ريكيان لى ده هات و راده وه ستان.

زۆر ركم لهو ساتانه ده‌بزووه؛ كه وينه‌كان تتي‌دا ده‌هستان و ديمنه‌كان نه‌ده‌چوونه
 پيش. به‌لام جاريكيان هه‌مان ساتمه‌وختي راوه‌ستانيانم، به‌شيره‌يه‌كي ديكه‌ بيسي، كه
 بي نه‌ده‌چوو راوه‌ستاييتا؟! فرميسكه‌ كانيان دلۆپ دلۆپ ده‌هاته‌ خوار و جۆگه‌له‌ناسا
 ريچيكي ده‌هست و له‌ دي‌راوي باخچه‌كه‌دا ون ده‌بوو. يه‌كنك له‌ نو‌ره‌سايه‌ي كه‌ ديار
 بوو.. تازه‌ نهم دوورگه‌يه‌ي دۆزيبزووه. له‌سه‌ر شاني سه‌ولي سه‌لوه‌- هه‌نيشتبوو، به
 ده‌ندووكه‌كاني روومه‌ت و چاو و لووت و گوئي نه‌وي ده‌كوټيه‌وه.. به‌لام هه‌روه‌ك
 نه‌وي تاته‌ به‌رديك پيت.. له‌چيني خۆي نه‌ده‌بزووا!!!

له‌و كانه‌دا به‌رديكم گرته‌ نو‌ره‌سه‌كه‌ و هه‌لسه‌فراند؛ نه‌با چاوي ده‌رييني.
 ره‌نگه‌ سه‌ولي سه‌لوه‌- له‌ رۆژگار و زه‌مانيتكا ليره‌دا ژياپيت؛ يان ره‌نگه‌
 كه‌سيكي نه‌و، ليره‌دا ژياپيت. به‌لام نه‌و به‌خۆي له‌ تزيكه‌وه‌ به‌ سندوقه‌كه‌ ناشا بوو،
 نه‌و كتيبه‌ي كه‌ جيتي هيشتبوو، بي مه‌لامه‌ت نه‌بوو؟!
 له‌سه‌ر به‌رگي كتيبه‌كه‌ نووسه‌رابوو: (نووسيني: و. س. د)... به‌رگه‌كه‌يم
 هه‌له‌دايه‌وه‌ و پاش يه‌ك دوو لاپه‌ره‌ وينه‌ي نووسه‌كه‌ي تتي‌دابوو؛ كه‌ به‌ ته‌واوي له‌ -
 وه‌لي سه‌لوه‌- ده‌چوو.

ته‌نها جياوازيه‌كيش له‌ نيواني‌ندا؛ وينه‌كه‌ ييست سي سالتك له‌ نيستاي سه‌مو-
 به‌ ته‌مه‌تر ده‌هاته‌ پيش چاو.

له‌ ده‌فته‌ري ياده‌وه‌ريه‌ كاغدا...
 كه‌ جار جاره‌ شتيك تتي‌دا ده‌نووسي؛ نهم دي‌رانه‌ي خواره‌وهم نووسي:
 {له‌ ساتمه‌وختي نيواره‌يه‌كي پاييزدا، چاو به‌ دنيا هه‌له‌پتا. هه‌ر له‌ منداليه‌وه‌
 خه‌من و زينده‌ خه‌ونه‌كان، له‌ سه‌دان په‌نجه‌ره‌ و ده‌رگاي جۆراوجۆره‌وه‌.. ده‌هاته‌ نير
 ناخي په‌ست و گۆشه‌گه‌يم.

له‌و جينگيه‌ي كه‌ تتي‌دا جينان ده‌هيشتم، نه‌ده‌جوولام و نه‌ده‌بزوام، خۆم ده‌دايه‌
 ده‌ست ته‌وژمي خه‌ونه‌ جۆراوجۆره‌كان.

بۆ خۆشم ده‌بوومه‌ به‌شيني خه‌ونه‌كان و له‌گه‌ل كه‌سايه‌تتيه‌كاني نيو خه‌ونه‌كاغدا
 ده‌دوام و ته‌گه‌يم بۆ ده‌كردن.

لای من دنیا بریتی بوو، له خمون و حکایه ته جزواو جزوره کان... بریتی برو لمو
خه ونانه ی که که سانیکی تیندا دهناسیت.. دواتریش به واقعی له ژبانی رژه ده،
نمو که سانه به توو شتموه دهن؛ همروه ک چون له خه ونه کانداهیانینیت.

همدهم خمون وهک سه گینکی نهینگر.. قه پی له پوزم دهگرت و له گهل خویدا
رایده پینجام و نهخته بووت ناسا په له کانی تیده نالاندم و رایده کیشامه نیو قوولاییه بن
بنه کانی ده ریاحه پی کی مه جهول.

هیچ کاتیک خه ونه لینجه کان، ده سته رد ارم نه ده بوون.. شه وانه، مخته که
ناسا هه ناسه سوار و شه کتیا ن ده کردم، نیدی نه مده زانی کی گویی له هاوار و
نال و نرکه مه؟

کام ده رگا ده ترازی و کام ده روازه گلوم ده دری...
کولان و کوچه کانی نیو ناخی زامدارم، هینده تمک و ترورسک و به پینچارینچ و
تیکل و پیکل بوون.

دوژینه وی شارپنگی سه ره کی نه ستم و مه حال بوو.. خه ون بینیم دهر د
نه خوشیه کی نه به دی بوو!!!}.

نمو کتیه ی که سه ولی سه لوه- بزی جیه شتوبوم، همدهم له شونینکی
ژووره که مدا جیم ده هینشت. به لام دواچار له نیواره یه کی درهنگ و خندا، له که نار
ده ریاحه که دا جیم هینشت.

نیدی نیو شمو و بوم هاته وه.. راجنیم و له جینی خوم راسام.. دهر گاکم کرده وه و تا
که نار ده ریاحه که رانه وه ستام.. گهرچی مانگه شو بوو؛ به لام کتیه که ی سه ولی سه لوه- م
نه دوژیموه و پیم و ابو شمو له کان جینگر کیان پینکر دیت و پاشان هندی هندی
رایانکیشایته نیو قولایی ده ریاحه که، یان رنکه نمو ره شبا توونده ی، که لمو شمو ده
لووره ی دهات؛ کتیه که ی پهره پردیت و هر پهره یه کی به لایه کدا پردیت، یان
لوانیه کتیبی له و چه شنه، له بنه رتا بورنی نه میت و تنها له زمیندا قه قماغه ی
به سیتیت؟! رنکه سه ولی سه لوه- و کتیه که ی تنها به شیک بن له خه ون بینیم-؟

هرچونيك بيرم له سړولي سلنوه- و كښه كې دهر كرده... له چ خالنيكوه
دهستم پي ده كړد، دواتر ده چوومه سړ هم مان خال.

به لام گهر سړولي سلنوه- له راستيدا بووني هه بڼت؟! بېتموه و داواي كښه كې
بكات... نو دده مه چي بلنم و چوون چوون ياسي كه متمرخمه مې بڼ بگم؟!
چوون چوون نه ده ي تېگه يه نم، كه نه متواني تمنا كښيڼك پيارنم؟! شير و رنوي
چي بڼ بهنمه... له كونيوه دهست پښكېم و له كونيده هلونه بگم... بېگومان
لنم ريز د بڼت و پښم ده لټ:

((كښه كهت بڼ هڼايه دهر؟ ده كرا له نيو ژووره كه دا بېخوښته وه. هه روه
چوون پاسه واننيكي دلوزي سندووقه كې؛ دهبو ناواش پاسه واننيكي دلوزي
كښه كه بوو يثايه؟!))

دياره شميان فريوي داوښت... تږ چوون سوفي و پياو چاكيكي؟! چوون نه وليا و
ديندارنيكي؟! كه نار... دهر ياچه... پالده نه وه، به تږ چي؟! له م دنيا فانيه دا، ده وښت
له چي رابښت؟! گه وره ترين مرعجيزه و به هاکاني جواني، له نيو ژووره كه تدايه...
نيدې چ نيشيكت به هاتنه دهر و تيرامانه!! دهبو كات به فېرږ نه دبا و ساته وه ختي
نيوارنت له خواپه رستيدا به سړ برده با...

دهبو ته نه ا روحې پېرږ و سندووقې پېرږ و ژووري پېرږ و دوورگه پېرږت، لا
گرنگ بوو بووايه و نه تړاونييايه ناسويه كې بې مانا؛ خوت به دهر ياچه كې بېرنگه وه
سرقان نه كړد ايه؟! ناښت كه نه بالنده كاني له بالنده ده چن؟! نه هاسيه كانيشي
له ماسي؟! نه وه كې ده بښت و پتوي سرقالي... تابليزه كې كال و كرچي
وينه كښيكي نه زانه؟

رهنج بڼوهرت كړدم...

تږ نازانيت چي له نيو نمو كښه دا هه بوو... ته نه ا به يه ناراسته دا ديره كات
خويندوته... به لام گهر به پېنجه وانه وه بخوښد ايه ته وه، نه ا به ناساني له ناوهره كې
كښه كه حالي دهبوښت.

سالانتيكى دوورودريزى تەمەنى خۇم، لەپىشاو دۇزىنەۋى نەو كىتەبەدا بەھەدەر دا تالە نەشكەۋىتىكى عاسى و دوورە دەستدا، دۇزىمەۋە. گەر تۇ كىتەبەكت نەفەۋقاندايە.. نەۋە چاۋەرىنى ھاتنى زاتىكى پىرۇزمان دەكرد. دەھات و كىتەبەكى لى ۋەردەگرتى.. دەھەرىندەۋە و پاشان قفلەكانى سىندوۋقە پىرۇزەكەى، يەك لە دواى يەك بە كىلىنكى شاراۋى نىو بەرگى كىتەبەكە دەكردەۋە...)).

پىرسىارەكان، بە چەشنى پەچەھەنگى لە پوورە ترازاۋى بەھاران، نۇقرىيان نەدەگرت و كۈنەدار و پەنا و پاسارى ۋەلامەكانيان تەى دەكرد؟! لەشەرتىنكىا بۇ شتىك دەگەران.. بە شوۋىن ۋەلامى نەو پىرسىارانەدا ۋىل و عمودال برون؛ كە لەنىو ھەمبەانى مىشەكەدا جەى دەھات، بەچەشنى رۇچوۋى دەستى مىنالىك بۇ نىو شلە ھەمىرىك؛ رۇچوۋىرە نىو نەو نەندىشە خۇلەمىشيانەى، كە بوۋىرە بەشنىكى سىندوۋقە سەرم و پىندەچوۋ سائەۋەختى دامالىنى؛ سائەۋەختىكى نەستەم و نەزۇك بىت.

ھەروەك نەۋەى كە بەراستى سەركۈنە كرايىتم!!؟

مات و مەلۇل لە دەروە و لە پەنايەكى ژوورەكەمدا دانىشتىبوم. نەمدەۋىست سەرهەلېرېم و تەماشاش شەكان بەكم. لە عەردەكەم دەروانى و بە چىلكەيەك رىنگەم لە قانۇنچەيەكى رەش دەبەستەۋە.. سەرم لىدەشىۋاند، پاش نەۋەى ھەمىرە رىنگەكانى ھەلھاتىم لى دەبەستەۋە.. بى ھىوا دەبوۋ؛ پاشان تاكتىكى دەگۇپى و لە جىنى خۇى رادەۋەستا و خۇى ست دەكرد.. كە پەلەپىتىكىم لى دەدا، خۇى بە پىشا دەخت و جوۋلەى نەدەكرد و نەدەبزاۋ.

فىل و تەلەكەبازىى نەو مىروۋە بېكۇلەيەم بەلاۋە سەير بوۋ؟! بە پەنەكەلە و پەنەى شايەقان، نەم لا و نەولايىم بە ناسكى گرت و ھەلگىرايەرە و لە دۇخى سىرشتى خۇيدا جىن ھىشت.. ھىچ جوۋلەيەكى بۇ نەكرد.. نەدەگرا بەراستى

مردیت؟! چونکه هیچ هیزیکى نهوتۆم له گرتن و گهمه پێکردنیدا بهکارنههینابوو؛
 سهربارى نهودش مێروویهكى لهش به قاوغ و تۆكمه و پتهوبوو. تا قارغهكهى
 نهشكێتیت و هاتنه دهرهوهى شلهمهنییه شینباوهكهى نێوى بهچارى خۆى نهپێت،
 زهحمهته دلتیا بیت له مردنى!؟

پاش تاوێك، كه روانیمه شوێن جینگهى قالدۆچهكه و لێى ورد بوومهوه.. لمویدا
 نههابوو. ساتمهوخى غهفلت و سمرقالبى قۆزتبۆوه و به پهله خۆى له درز و كون
 و كهلهبهرێك نابوو، نه مویست بهشونیدا بگهریم و چیلکهكم فرێدا.
 گهندهپهبرى كۆتره شینكهیهك، له باوهشدا گیرسایهوه...

روانیمه ژێر گرێسه بانهكه؟ لهتێر دارهرا و ههلاشهكاندا دوو كتۆ هیلانهیان
 كردبوو.. گمگمیان گرپوتینیكى له ناخدا بزواند و وهك سیسه گیایهكى پاش
 باران بووژامهوه.
 لهبهر خۆمهوه گوتم:

((خۆزیا نینهش بآئنده بووینایه.. بآئتوانیایه له شەقەى بال بەدین و له
 بهرزیمهوه بروانینه شتهكان.. جینگهشمان وهك بآئنده جۆراوجۆرهكان؟ سەردار و گومەز
 و سناره و ژێر گوێسه بانه و پهنا و پاساران بوویه!!)).

له رۆژه سارد و تەپ و تووشهكاندا؛ ون دهبن و خۆیان دهشارنوه و چارهپێنى
 نهخته خۆره تاوێك دهكهن، تالە مابهینى ههورهكانهوه سهره تاتكێتیان لهگهڵ بکات
 و بانگیان بکات؛ پێیان بلێت.. وهرنه دهر و خۆتان له چاله ناوهكان وهردهن؛
 بالهكانتان گێف بکهمنهوه و به دهنووك شاپهڕ و گهندهپهڕهكانتان رێك بهمن..
 بهریوێنن و با دهنگی خۆیندنتان وهك هاپه و هاژهى تافگهیهك گوێى بنیادهمهكان
 کاس بکات.

چاوم بهرز کردهوه و روانیمه پانتاییهكانى ناسمانى شین و مهوداكانى دهریاچهكه..
 مسیگرهكان بهلهمهكانیان به دووى یهكتردا سهۆن دهدا.. لهوه دهچوو پێشپهڕكى
 بکمن؛ یان به پهله بیانهوێت، بگهته كهنارى دهریاچهكه.

قاره و قاره‌ی قاز و قولنگ.. سرخی هردوو ماسیگره‌کی راکینشا و که‌مینک
راوه‌ستان و پاشان هه‌روه‌ک جاران که‌رتنه سه‌ول لیدان.

نازاتم بۆ له‌م ساته‌دا شارۆچکه‌ ژیر ناو که‌وتوو که‌م و ده‌یر که‌وته‌وه‌!!!
خه‌وتیروم و خه‌وم ده‌بینی؛ نه‌وده‌می ده‌رگا که به‌ تروندی لیدرا و به‌ ناگا هاتم.
بۆ تاویک له‌ جینی خۆم نه‌بزوام و ده‌دروی سه‌ره هه‌ودای خه‌ونه‌که که‌وم.
له‌ خه‌مه‌دا:

له‌ شارۆچکه‌یه‌کی وشک و برنگدا به‌ شوین قومه‌ نارینگدا ده‌گه‌رام.. ده‌رگاگام
ده‌کوئی.. به‌نیو لاشی مرۆشه‌ کوژراوه‌کاندا هه‌نگاوم ده‌نا. ته‌نها بیه‌ ناویک که
دۆزه‌وه‌ و گه‌یشتمه‌ سه‌ری؛ لاشی مندالینکی تیندا بوو.. نه‌و زامدارانه‌ی که
هه‌شتاکه‌ گیانیان نه‌دابوو؛ تا ده‌گه‌یشتمه‌ سه‌ریان، گیانیان ده‌دا و ده‌مردن.
نیو به‌ نیوی کوژراوه‌کاتم ژمارد و دواتر ژماره‌که‌م لی تیک چوو؟! نه‌ده‌کرا ده‌ست
پینکه‌مه‌وه‌ و سه‌ر له‌م نوی بکه‌ومه‌وه‌ ژماردنیان.

تینوو و شه‌که‌ت؛ شه‌لالی ناره‌قه‌یه‌کی خه‌ست بوو بووم.. ناراسته‌کاتم لی تیکه‌ن
ده‌بوو.. کوچه‌ و کۆلانه‌کاتم به‌ ناسانی نه‌ده‌ناسییه‌وه‌.

یه‌کێک له‌ کوژراوه‌کان له‌ هه‌موو کۆلانه‌کاندا دووباره‌ ده‌بۆوه‌؟!
که‌ ده‌م و لووتی خۆی به‌ جامانه‌یه‌ک، تروند شه‌ته‌ک دابوو.. په‌یکه‌ری مندالینکی
ساوای له‌ نه‌هیز گرتبوو.. ره‌نگینکی هه‌لبه‌زگا و ریش و سینلینکی ماش و به‌رخی و
تیکه‌لی هه‌بوو.

{له‌ شارۆچکه‌یه‌کی خۆلاری بینه‌نگدا هه‌نگاوم ده‌نا، ده‌نگی هه‌چ بوونه‌ورتیک
نه‌ده‌هاته‌ گۆی.. گه‌لای دره‌خته‌کان جووله‌یان لی برابوو.. قومی ناوم نه‌ده‌بینییه‌وه‌..
به‌رده‌وام نه‌مسه‌ر و نه‌ر سه‌رم ده‌کرد.. ده‌رگای ماله‌چکه‌ نه‌ویییه‌کاتم ده‌تزازاند؛ جامانه‌ و
پشتینی جیناو.. پریاسکه‌ و به‌رخه‌می پینچراوه‌.. سه‌رکانه‌ ناری ره‌ش داگه‌راوم ده‌بینی؟!
له‌به‌ر خۆمه‌وه‌ هه‌نده‌م گوت:

((بۆ ده‌بیت.. هه‌موو پینکه‌وه‌ گیانیان دا‌بیت و مه‌ردینه‌ت؟!))

لهو دمه‌دا، له ناسمانه‌وه دهنگی فږه فږی دوو ناصیری پيروانه‌دار دهات که پاش
تاوتک، ژماره‌یه‌کی زۆر له بنیاده‌می تینکس‌پاو و دماغ‌کراو به گوریښکی
تایه‌ت.. له ده‌رگایه‌کی لاتمه‌نیشتی ناصیره پيروانه‌داره‌کموه هاتنه خوار.
نیدی نه‌مزانی چوونه کامه ماژ و شوین و جینگا؛ له‌کوټدا نه‌ر سندووقمیان
وه‌چنگ که‌وت.. که له سندووقه‌که‌ی نیو ژوروکه‌ی من ده‌چور.
له دوو لاره گوریښکیان تی پینچا و پاشان هه‌لیانکیشایه نیو ناصیره پيروانه‌داره‌که
و نه‌وه‌ی به لاشموه سمیر بوو؛ گهرچی زۆر له نزیکی نه‌وانیشه‌وه وه‌تابووم.. به‌لام
نه‌یاندیه‌بینیم و هه‌میشیان پین نه‌ده‌کردم. هه‌روه‌ک نه‌وه‌ی له‌وتشدا نه‌م!!؟.

ده‌رگاکه بۆ جارێکی تر لیدرا. به شیرزه‌یی هه‌ستامه سه‌ریی و چمرخه‌که‌ی گیرفام
ده‌ره‌ینا و هه‌رسی مۆمه‌که‌م داگیرساند. به نه‌سپایی خۆم که‌یاند هه‌شت ده‌رگاکه...
پرسیم: ((تۆ کینی؟))
ده‌نگینکی مینه‌م، که‌وته به‌رگویی؟ که به ته‌واوی وه‌کو نیمه قه‌ه‌ی پین نه‌ده‌کرا..
وشه باریک و قه‌له‌وه‌کانی تینکه‌ل ده‌کرد. رسته‌کانی پاش و پیش ده‌خت.
له‌به‌ر خۆمموه گوتم:
((ده‌نگه — وه‌لی سلیوه — نارده‌بیتی!! بۆ ده‌بیت هه‌لبه‌تته نیره!! نه‌ر کینه و چی
له‌من ده‌وت!!؟))

جارێکی تریش پرسیم: ((تۆ کینی؟))
نه‌هجاره‌یان به زمانینکی ره‌وان و پاراو وه‌لامی دامموه:
((هه‌ر ده‌بوو به شو بینه لات.. سپنده نیره جیده‌هیلیم! تا ده‌رگاکه‌م لێ
نه‌که‌یه‌وه، ناتوانم هه‌چت پین بلیتم...))
له قه‌ه‌کانی که‌وتنه گومان و هه‌مان په‌رسیاری پینشووم دووباره‌ کردموه و گوتم:
((تۆ کینی؟))

له وه لأمدا گوتی:

((دهبیت سه باره ت به شتیک له گه لئا بدویم، رینگم پی بده بینه ژورر و نه وی که دهیزام...))

له بهر خۆمه وه گوتم:

((تو بلئی نه مش به شتیک بیت لهو خونه ی که پیشتر ده مبینی!؟))

له بهر خۆمه وه بلحه بلهی ده هات و پهیتا پهیتا شتیک دویاره ده کرده وه... تا ده هات دهنگی ده گزوا و پاش که مینک، ده نگیم به تهواری وهک دهنگی نیره سوو کینک ده هاته بهر گری.

بژ دواچار هه مان پرسیارم دویاره کرده وه و گوتم: ((تو کینی!؟))

وه لأمی دامه وه و گوتی:

((تو به شتیک له خه یاله کانی من و منیش به شتیکم له خه یاله کانی تو. چون من نانا سیت!!؟))

له وه لأمدا گوتم: ((من ته نها - وه لی سینه - ده نام!؟))

پاش که مینک بینهنگی.. که وته قسه کردن و دریزه ی دایه:

((به لām نهو به شتیک نییه له خه یاله کانی من و تو؟! وه کر نیته به مندالی له ژیر سینه ری دار چناره که دا گه می نه کردوه و زه پنه قووته ی چوله که پاساریه کانی له عمره هه لئه گرتوته وه... به چه قویه کی کوول کلکی مارمیلکه بۆره کانی نه برپوه ته وه و دوویشک و ماره زیندوه کانی له نیر ژيله مۆدا نه ناشتوه...))

پیم وابوو که رهنگ بیت، خۆم بژ خۆم تۆنی دهنگی خۆم بگۆیم و هه ر خۆشم

له گه ل خۆمدا بدویم!!؟

لاپه ره درو سه د و دوانزه ی په کینک لهو کتینه پیرۆزانه م ده خوینده وه؛ که ده مینک برو له نیو کتیبخانه که مدا تۆز لینی نیشبوو... هینشاکه به تهواری له خویندنه وی لاپه ره که نه بیرومه وه؛ که ده رگا که م بیر که وته وه... ههروهک نه وی نه لقه گه وره ناسینه که ی له ریپه ته وه... سه دایه کی ست و له سه ره خۆ؛ ههروهک نه وی له بن

عمردهوه دهنګی بیت.. به نيقاعی زهنگی کلنسايهك دهاته گونم.. پاش سی و سین
جار لیندان.. رادهوستا و پاش تاوینك دهستی پښ ده کردهوه.

لؤكهم ناخنييه گوتچكه كامم.. دواتریش تووند دهستم پښوگرت؛ بهلام هم
گونم له سدا و لیندانی نهلقه گهوره ناسینهكه بوو. ههروهك نهوهی دهرگاكه
لهنیر سمردا بیت و لهویندا دهسته عهپارهكان به نيقاعیتکی هینم و لهسرخز
همراسام بګن.

لهبر خؤصوه گونم:

((تؤ بلی تا بهیانی دان به خؤصا بګرم و دهرگاكه نهكهصوه!!))

بهراچام رهشكه و پښكهی دهگرد و تارمايهكان سمرهتا تلپیان لهگهډ دهګردم.
مشكینك كه تا نهو كاته له ژورورهګهصدا نههینیبوو؛ له پهنايهګدا.. كرت كرت
پارچه نانیتکی ههډهكراند.

هینده نهمايو كه له هؤش خؤم بچم.. كاتن يهكینك پهړښهکی تعړی به
دهمروچاوصا هینا؛ پاشان كهوته شینلانی پشم.. بربرهكام لهؤیر پهستانی دهست و
پهغه قهویهكانیدا كرت كرتی بوو.

سرم ههډېری و تيم روانی.. تموار پهشؤكام؛ كيؤینکی رهش پښت و بالاېمرز بوو.
پهړهكانی لوول و تيكهډ.. ددانهكانی سپی.. دهست و پهغهكانی درئز و قهوی..
لهشی پر و تؤكه.. ناو قهه باریك... چهړهفینکی رهشی لهخؤ نالاندېوو!!

پښم گوت:

((تؤ كیني؟))

به ناماژهګردنیتکی لهوه حالنې بووم، كه له دهرگاكهوه هاتؤته ژوروا... به پهله
ههستامه سمرپښ و خؤم گهپانده لای دهرگاكه.. چؤم جی هیشتبوو، همروا به كلؤم
دراوی مابؤوه.

شلهژام و لهوهدا برو شتینکی لنې بهرم؟

په‌شیمان بوومه و خزم گه‌یاند قورنه‌یه‌کی ژورده‌که و له‌وتیه که‌وقه لی وردبوونه‌وی؛ نهم جزره بچم و شیویه له شار و شارۆچکه‌کانی ده‌رودراسی و بگره له ولاته هاوسینگانی ده‌روویرشدا به‌رچاو نه‌ده‌که‌وت... گهرده درێژ و لووتنه پانه‌کی تا بلنی سه‌رغبراکیش و سه‌یر بوو، دوو نه‌لقه گواهی گهردی له‌گویی کردبوو، ملوانکه‌یه‌کی له هینگه شه‌یتانۆکه دروستکراوی له ملدا بوو؛ که که‌لبه گورگینک له‌نیوه‌پاستیدا بوو.

زۆر چاوه‌پیم کرد، که شتیک بلیت و له جینی خزی بپزویت. په‌یگه‌ر ناسا له‌نیوه‌پاستی ژورده‌که‌دا و به‌شیویه‌که که پستی له سندووقه‌که بوو؛ راوه‌ستابوو.

نه‌ویش ده‌ک سه‌لی سلێوه — ده‌پیرانییه لا ته‌نیشتم... پاش تاوێک ماسولکه‌کانی ده‌سرحاری خاو بژوه... ساته‌وه‌ختیک به‌همردوو ده‌ستی ده‌سرحاری خزی گرت و پاشان هه‌روه‌ک نه‌وه‌ی که نه‌ر که‌سه‌ی پیتشو نه‌بیت؛ به‌جیلوه‌ ناز و نیگایه‌کی سحراییه‌وه چاری بریبه لا ته‌نیشتم.

هینده‌ی نه‌مابوو دینه‌ مردووه‌کی ناخم زیندوو بکاته‌وه؛ هه‌روه‌ک چۆن سه‌د سال پاش مردنی دیوی به‌کینک له‌حه‌کایه‌ته‌کان، به‌ناو پرژینی ده‌ستی کچۆله‌یه‌ک زیندوو ده‌بیتوه...

هینده‌ی نه‌مابوو، سالانیکی دوور و درێژی ده‌به‌نیم به‌هه‌ده‌ر بدات... بۆ به‌که‌هجار بوو، پاش نه‌و په‌یره‌ندییه گورته‌پایه‌نه‌ی که به‌هه‌رزه‌کاری له‌گه‌ل کچۆله‌ ره‌شاله‌که‌دا هه‌مه‌برو؛ شتیک له‌ناوه‌وه‌ بپزوتینیت و به‌مه‌ژینیت... شتیک جیاواز له‌خۆف و سه‌کرده‌نه‌وه؛ شتیک هارشیوه و لێکه‌چوری به‌که‌م ماچ و دوا ماچی ژیا‌م.

پیتشه‌ر به‌م جزره‌ به‌رگه‌رده‌وه و چه‌شنه‌ خه‌یالانه‌ زاره‌ته‌ره‌ک و په‌ریشان ده‌بووم... ده‌له‌رزیم و نیفلیج ده‌بووم... به‌لام را نه‌ستاکه هه‌شتیک جیاواز له‌نیرمدا گوزره‌ ده‌گات و هینده‌ی نه‌مابوو، هه‌رزه‌کار به‌سه‌وه و له‌کیژه‌ ره‌ش پیتسه‌که بچمه‌ پیتش؛ که‌شرین که‌لبه‌ی دێرینی گه‌ماله‌که‌م به‌رکه‌وته‌وه!!!

پاش ساتمه وختینکی کهم له بیدهنگی و تیرامانم؛ ماجمرای یاده و ده ریه کانی
عومرینکم هاته پینش چاوه.. پاشان وهك سهدان بهله می له کاغزه دروستکراوی سر
تهنگه ناوینک، تمربوون.. نهنیشه کام کۆلاره ناسا په تیان پسا و با بردنی؛ له لق و
پۆیی درهخته کان ناآن.. پاشان تاوه بارانیتک شه و پری کردن.

له وهدا بوو که شتیک بلیم؟

چمرچهفه ره شه له خۆ نالوده کهی تا سر مه مکه کانی دامالی و هندی هندی
دامالین و رووت بوونموه ی گه یانده سر ناوکی رهش داگه راو و به قوولا چوری...

له و ساتمه وخته دا، همره وهك نهوه ی نیشی شونین که لیه ی گه ماله که تازه بوو پیته وه؛
شه پۆلی نازاریکی به سوێ له هه مان شونین جینگه ی که لیه کانیه وه، شه پۆلی ده دا.
چاوه کام ناویان تیزا و رووکاریشم به تمراوی رهش داگه را، نه ده کرا له وه زیات بێ
دهنگ و دهسته وه سان، به رامهر به وه ی که روو ده دات رابهرستم.

ههر بۆیه به په له پرۆزی به ره وه درگا کلۆم دراوه که چووم و کردمه وه.. نهوده مه ی
که پیم گوت ((بچۆزه ده ره وه)).. نمو رووت و قووت له جینی خۆمه وه تیی ده روانیم؟!
نازایم بۆ له و ساتمه وخته دا، هینده م به ده صدا هات و پیم گوت:

((سندوقه که نابینیت؟! هه مت به تارماییه کان ناکه یت؟! گویت له دهنگی
مردوه کان نییه؟!...))

پاش نه وه ی به هه مان شینوه و ئیقاع دتیه کام بۆ چهند جارینک دووباره کرده وه..
کچه سر و سیمای گۆرا.. هه لچوون و داچرونی هه ز و ویت و نیگا نالۆشاویه کانی
کپ بۆزه و مه یی و پاش تاوینک به تمراوی رهنگی مردووی لی نیش و وهك تاته
بهردینک له جینی خۆی راوه ستا.

بێ چاره و دهسته وه سان، ژووره کهم جیهیشت و بریارمدا که له نیوهندی درگا
کراوه که دا، دا بنیشم و تا به یانی به روانه ده ریاچه که.. به لām هیشتا که نه گه یشتبوومه
نیوه راستی درگا که؛ که خۆم له دهرویه درگا که دا بینیه وه؟! ناویم دایه وه درگا که
له پشته وه کلۆم درابوو، له بهر خۆمه وه گۆم:

((به‌لام چۆن ده‌بیت؛ هینتاکه نه‌گه‌یشترمه‌ته نیتوه‌راستی...؟!))

به‌مسته کۆله به‌برومه ده‌رگاکه؛ به‌ده‌شموه‌ته نهمه‌ستام زۆریه‌ی دار و به‌ردی نه‌و
ده‌روبه‌ردم به‌ده‌رگاکه‌دا کینشا.. به‌لام هه‌روه‌ک نه‌وه‌ی که که‌سی تیندا نه‌بیت؛
وه‌لامتیک، چرپه‌په‌ک، هه‌ست و خوستنیک نه‌برو.

له‌مه‌دا‌برو، که له‌درزینکی مابه‌بینی ده‌رگاکه‌وه‌ پڕوانه‌ ژورو؛ مۆمه‌کان کوژانه‌وه‌...

کزه‌ بایه‌کی سارد ده‌م و چاوی تونیکاری ده‌کردم...

چاوه‌کام سوور هه‌لگه‌پا‌بوون و که‌پروم لووشکه‌ لووشکی پین کموتیوو. گوینه‌کام
هینده‌ ته‌زی‌بوون؛ که هه‌ستم نه‌ده‌کرد مایتن.

شَلپ و هووپی ده‌رچا‌که، گوژزان ناسا.. نه‌ندامه‌کانی جه‌سته‌ی نه‌ر ساته‌ وه‌خته
بینه‌نگیه‌ی تونیکاری ده‌کرد؛ به‌جه‌شنتیک که ده‌نگ و سه‌دایه‌کی ناوازه‌ و ناناسایی
لن پینک ده‌هات...

پاش تاوینک پینلووه‌کام قورس بوون و له‌جینی خۆمه‌دا گرمۆله‌ بروم...

نازانم نه‌وده‌مه‌ خه‌وتبووم.. یان ته‌نها چاوه‌کام خه‌والو‌ر بوو؛ کاتینک
تارمایی -نه‌وا-م، له‌نزیک خۆمه‌وه‌ بیهی.. گلینه‌ له‌چاوه‌کانیدا نه‌مابوو؛
هینده‌ی هیلکه‌ کۆترینک چاره‌ ده‌رپۆقیوه‌کانی گه‌وره‌ بیهون.. سپی و ترسناک له‌
شتینکیان ده‌روانی؟

هیچی نه‌گوت و پاش که‌مینک دیار نه‌ما...

دواتر تارمایی که‌شتیه‌کی چارۆکه‌دارم که‌وته به‌رچاو.. که‌نالایه‌کی ره‌ش له‌
به‌رزترین شویتیدا ده‌سه‌گابه‌وه‌؛ وینه‌ی که‌لله‌ سه‌رینک و دور پارچه‌ ئینکی
له‌سه‌ر گرابوو...

هه‌روه‌ک نه‌وه‌ی له‌گهرمه‌ی هیزش کردن و په‌لاماردان و شه‌ره‌ جه‌نگینکی
ده‌ریابیدا بن.. ده‌نگی رینگه‌ی ششیر و تهنه‌نگ و جار جاره‌ تزیه‌کانیشیان؛ ده‌هاته
گوتم.. به‌لام نه‌و که‌شتیه‌ی که‌له‌گه‌لنی ده‌جه‌نگان، نه‌که‌وته به‌رچاو و نه‌میه‌نی.

هيندهى نەبرد كەشتىيەكە، لە چرە دووكەل و تەمتورمانىكى خەستدا ون بوو...
سپىندە دەرگاگە بۆ خۆى ترازو و بە ناگا هاتم.. چورمە ژورور و بە خىزايى چاوم گىرا..
نە كچەكەى لىبوو، نە سندووقەكە؛ نە كەلپەكانى تىرش.. هەروەك نەوێ
نەچوویتىمە نێو ژوررەكەى خۆم و چوویتىمە نێو ژوررىكى تری شوئىنكى ترا!!؟

تىشكىكى بە تەن چاوەكانى دەچووزاندەو و رەنگەكانى لەبەرچاومدا تىگەل دەکرد...
لە شوئىنكى ژوررەكەدا.. يان با بلىن لە شوئىنكى نەویدو دەرگاگەدا، بە
چىچىگانەمە دانىشم و پاشان كەوتە پەل هاویشتن و گەران بە شوئىن نەو شانەى كە
پىشتەر لە ژوررەكەمدا هەبوون و لە نىستادا ون و ناديار بوون!!؟

پانتايەكانى پەل هاویشتن و گەرانم، سنوورى نەو ژوررەى تىپەرکرد؛ كە پىشتەر
تىيدا ژبايووم... قورنەكانىم بۆ نەدۆزرايوە و شتىكم لە ژوررەكەدا نەبىنىيوە كە
دەستى پێو بگرم!!؟ دىوارەكانىم بىر كەوتەرە!!؟...

دەبوو يەكێك لە دىوارەكان بدۆزەو؛ تا دەستى پێو بگرم و لەوێو بگەمە ژىر
تاقە هەلواسراوەكە.. پەيژەكە بدۆزەو و پىندا هەلگەمىم؟ هيندهى قەباردى
سندووقەكە پەل بهارم.. لەمانەو و بوونى نەبەدىيانەى دلتىام!!؟

بەلام پىندەدچوو دىوارىك لە ژوررەكەمدا مابىت؛ يان راستەر بلىم پى نەدەچوو
ژوررىكە هەبىت! بە هىچ نەدەگەيشتمە سەر هىچ و هەروەك نەوێ لە دەشتىكى كاكى
بە كاكيذا ون بوویتیتم.. عموڤاڤ و سەرگەردان مەم دەنا.
بەلام نەدەكرا و بە لامەو ماقول نەبوو!!؟

چونكە من بۆ خۆم لەو دلتىابووم.. كە پىنش تاوتىك، لە دەرگاى كەو هاتە ژورر؛
كە دەرگاى ژوررىك بوو.. ژوررەكەش سندووقىكى تىيدا بوو!!؟

پاش نەوێ بىنەو دەبوو، لە دۆزىنەوێ دىوارەكان... كەوتە هەولێ دۆزىنەوێ
نەو دەرگاى؛ كە كەمىك لەمەو پىش بە نێو پراستىدا تىپەرپووم و لەوێو هاتە ژورر.

کوټایي

نازاکم بڼه که له خویندنه وهی دستنوسه که بورمهوه؛ هر وړه که نه وهی له
 په خپالنيکیان نابیتم، هم مو گیام هډه له زړی.. ده تگوت بڼه ماو په کی زور له
 شونینکی به ته له کاویدا چی مارم.. پتیه کاتم به تمواری هډه لاساو و سړیوون..
 نیشیک له شویلگه و ددانه کانهوه دهات و لیوه کاتم شفقار شفقار و هیشک بیرون.
 سهرماکه پشتمی چه مانه بڼه و بربره شمی وه ژان هینا بوو.. ده ته کاتم گزیان
 نه ده کرد...

هر وړه که نه وهی لمنیو هه مان واگزنه گرم و گوړه کی پشوردا نه م و به دم
 خویندنه وه هه لاسایتیم و چوویتیم نیو واگزنینکی دیکه کی سارد و سړهوه..
 نه وهی به لاشموه سیر بوو، میترکه له جینی خوی نه ده جول و پتم و ابوو، که
 رهنکه ده منیک بیت له هه مان شونندا راو ستایت.

که چاوه کاتم هه لیتنا.. هم مو شتی که به رشی هاته به چاوم... پاش که منیک له
 مل وهر چمرخان به راست و چه پی خو مده؛ ده تم بڼه نو چاویلک په برد که له چاومده
 بوو.. به تمواری له چاویلک کی نه ناسنگه رانه ده چو، که له کاتی له حیم کردندا له
 چاویان ده کرد.

سارد و سړی نه شوینه کی تیندا بووم؛ وړه سارد و سړی نه مړی شاری -
 مژنوا- و ابوو.. پتم و ابوو که رهنکه زور له وړه سارد تر بیت، که نه نکمی تیندا
 رهق بڼه و مرد.

نه ده مده مندا ل بووم و له نیواره وختیک کی زستانینکی سارد و سړدا.. له په نجره
 ته لځه کانی نه و ژور وهی که ده پروانیی به هر حموشه گوره لاکیشمیه که مان؛

دهمروانيه نهو تاته شورهی که له بهیانییهوه دوو زرته زهلام هینابوویان و لهنیوهراسی هموشه کهدا جیپان هیشتهو.

سهرتا ژنیک پیتا پیتا بهفره کهی سمری راده مالتی.. درایی هموکه نهو دی که بیزار بوو بیت، وازی لڼ هینا و تا نیتواری هیندهی نهژنویه که بهفری لهسهر کهله که بوو. یه که دوو کهس له هموشه کهدا، لمبارهی نه نکمهوه ده دوان و نه مده زانی باسی نهوه ده کهن، که هیشتا که گیانی نه داوه و رهنکه زور بهایه نیت.. یان مشتومری نهو یان بوو، که چوڼ چونی کفن و دفن و شته کهی جینه جڼ بکهن و به چ رینگه کهدا بیگه یهنه تا که سهرقه برانیکي دوری قهراغ شارژچکه که.

بؤ هموتوویه که ده چوو، بڼ وچان بهفر دهباری و گشت رینگه و بانه کانی گرتبوو.. وه که کفنیکی سپی دار و بهردی داپوشی بوو.. بهفره که بونی گیانه لا و مهرگی لڼ ده هات.

باهوز و بهفر تملی کاره بای هم موو شارژچکه که یان پساند بوو... کابرایه کی که له گهت، که له هموشه کهدا له گه ل باوکمدا راوه ستا بوو.. پیتا پیتا لایته گه وره کهی دهستی داده گیرساند و ناماژدی بؤ بهرزی ناستی بهفره که ده کرد و جار جارهش لایته کهی بهرز ده کرده وه و کلوه بهفره گه وره کانی پیشانی باوکم ده دا؛ که چوڼ گیتو ده خوڼ و خوڼان ده دهنه ده ست نهو باتووندهی که به ناره زووی خوڼی لوولی ده کردن و چ کون و که له بهر و پهنا و پاسارینکی مه به ست بویه لهوینی ده ناخنین.

به تهنا له ژورریپان نابوم و ده رگا ناسنه ژهنگاویه که یان لهسهر کلوم دابوم؛ نهو ژوررهی که تیندا بوم، تهنا بؤ هه لگرتنی دانه و نیله و شه کر و چا و رزن و شتی زیاده به کار ده هات، دیواره کهی پینچ شمش کهوله ریوی و دوو سڼ کهوله ده له کی پتوه هه لواسراوه؛ که باوکم بؤ خوڼی راوی کرد بوون.

چرایه کی کزیان لهسهر ته پله کینکی نیوه راسی ژورره که بؤ دانا بوم، صافورینکی نه ستروریان لهسهر عمر دی ژورره که راخستبوو.

هيندهی وهبیرم دههاتموه، لهو نینواره وهختمدا کلپته رهشهکی باوکم لهسر کردبوو.. پالتو سربازیهکی بایپریشم، لهخو پینچابوو؛ که همردهم لهو ژووردها به بزماریکی گهره ی ژهنگاویدا، ههلواسرابوو.. کومه لنی نیشانه و نارمی زور عه جاییی پنهو بوو.. قوچهکانی هینده گهره بوون؛ که به مندالی دهبوو پهغهکانی بو بکشینم.. تا نم سرو نمو سری بگرم و گهمه ی پنی بکم.. به پت و بهنکی وا به پالتوکهوه کرابوو.. لن بوونهوی مهحال و نستم بوو.

ننکم همردهم بهسرهاتی کوژرانی بایرمی به یهک چمن بو دهگیراموه و دمیگوت: ((باوکم هیشاکه منداڅ بوو؛ که باپرت رهوانی بهرهکانی جهنگ کرا و دوو سالی رهبق چاوهپشان کرد و پاشان هموالی کوژرانیمان، پنی گمشت.. له دوی خوخی تهنها پالتو سربازیهکی بو جنهپشتین)).

پمیوئدیهکی سیر، من و نهمکی پتکهوه گری ددها... همردهم نو ههکایهته سیر و سهمهراهی بو دهگیراموه، که لهبن نهدهاتن. ههموو شونک به چهن و شینوازیکی جودا، له ههکایهتهکانی پشتر.. ههکایهتیک ی دی بو گیراموه. راپنچی دنیای جنوکه و دیو و درنج و شته سیرهکانی دهکردم.. هیچ کات کوتای ههکایهتهکانیم نهدهیست و پیش وهخت دهخوتم.

دهمویست نهمریت و بژننهوه؟! وهکو جاران له نامیزم بگریت و تیر تیر ماچم بکات.. نهدهکرا شونک، بهبی گونگرتن له ههکایهتهکانی نمو بهوم!!؟

نهمدهزانی له چ ژوورتنکدايه و کن به دیاریهوه دهگری؟!... گویم له دهنگی گریانی هیچ کهینک نهبوو.. ههروهک نهوی هیچ نهبوویتا زور به ناسایی ددهوان و گفتوگویان دهکرد.. گرفتیک که مشومریان لهسر دهکرد، چر و پری بهفهرکه بوو! نمو بهفهری که ببوه لهمیری جیههچیکردنی کفن و دفن و زوو ناشتی نهم.. نمو له شونیک مالهکهده راکشابوو، رهنگه ناگای لهو ههموو مشت و مړه بوویت و نهفهرتی له ههموان کردیت.

به‌لّام من ده‌مویست، ده‌رگاکم لّی بکه‌نمود و بچه‌نمو شوتندی که ننکمی لّی
راکشاده... نمو که دوا حکایه‌تی بّز گتیراموده، پینی نه‌گوتم که ده‌مریت و بّز هه‌تا
هه‌تایه جیم ده‌هینیت.

ده‌بوو ناگادارم بکات؟! تا بّز دواچار گوئی له کۆتایی حکایه‌تینکی نمو دوا
شوه‌ی بگرم و تیر تیر حاجی بگم؟! ده‌بوو بّونی مینخه‌کبه‌نده‌کی لاگه‌ردنیم کردبای..
ده‌بوو له هه‌لسوورانی ده‌نگه قه‌زوانه‌کانی ته‌زیحه‌کی رابامایه!!؟

نیواره‌یه‌کی کپ و سامناک بوو؛ که جار جاره، سمریاری مشتومری باوگم و
که‌سانیک... که په‌شا په‌تا له ده‌رگای حه‌وشه‌که‌مانه‌وه ده‌هاتنه ژورور و ده‌چوونه‌ده‌ره؛
هه‌روه‌ک نه‌وه‌ی چاوه‌رینی هاتنی که‌مینک یان شتیک بن؟!؟

نه‌مه‌ه‌زانی بّز هه‌ر کاتینک، بیرم له مەرگی ننکم و نمو رۆژه هه‌ره ساردی
سهرده‌می منداڵیم کردبای.. هه‌ر نه‌وه‌نده‌م وه‌یاد ده‌هاته‌وه.. یان ره‌نگه بّز خۆم
نه‌مه‌ریستینیت، که له‌وه زیاترم بیرکه‌وتیه‌وه!!؟

نه‌مه‌رۆی شاری —مژنوا—، رۆژیکی ناوا سارد و سړ و سامناک بوو. له زۆر رووه‌وه
له‌و رۆژه هه‌ره ساردی منداڵیم ده‌چوو...

هینده هه‌بوو، که لیره تا نمو کاته‌ش که به‌پینلیکانه دوور و دریزده‌که‌دا
چوومه خواری...

هینشاکه کلروه به‌فرنگیش چیه نه‌که‌وتیوو!!؟

په‌شی هاوینه‌کانی چاویلکه‌کی چاو، چاوه‌کانی ده‌نیشاند و نه‌مه‌ه‌زانی بّوچی له
چاویان کردووم؟! هه‌رچه‌ند هه‌ولم ده‌دا.. هه‌روه‌ک نه‌وه‌ی به‌سه‌رمه‌وه نووسینراییت؟
بۆم لاتنه‌ده‌ه‌راو تا ده‌شتیم بّز ده‌برد.. زیاتر چه‌پ و جینگیر ده‌بوو.. به‌شینویه‌ک که
هینده‌ی نه‌ما‌بوو مینشکه سهرم به‌قینینیت. چاره‌گام دلۆپه‌ ناویان پیندا ده‌هاته خواری
و له روومه‌مه‌وه به‌ره‌و خوار ریچکه‌میان ده‌به‌ست.

هينده نارېحهټ و قهلس بېوم؛ كه وهك كوړتېك به چوار دهرې خرمدا دهستم دهاوېشت و دهمويت شتېكي وام چنگ كهوت؛ كه بتوام هاونېه رهشكانې چاويلكهكي پې بشكېنم، له ژياندا هيچ جزره چاويلكهكم له چاو نه كړدېوو؛ جا چ جاى چاويلكهكمېكي ناوا هاونېه رهشې قهترانې.

هيندهي خرم نالومېد و بېهورده بووم، ده هيندهي ترېش چاويلكهكه نارېحهټ و بېزار و درېدونكي كړدېووم.. وهك مېويهكي كرمېزېز، له ناوړه كرمه وردهكانې دلهپاوگې و دوودلې، پهرېشاني و شپړزهيان له رووكارمدا ودهردهخت. نهمدهزاني نهوې كه دووچارې بېوم، تنها خهونيكې سامناك بوو يان راستيهكي نهو ساته وهخته بوو كه تېيا بووم.

نېله نېل، همرهوك نهوې كلېمې ناگرتك له نېومدا داگر سايته؛ گينگل و ماخولام بوو. دهمويت له كوريهكه جيا بېمعه و ههسته سر پې.. بهلام نهدهكرا و به هيچ لېني جيا نهدهبوومعه؟

وام همت دهكرد، كه هممو شتېكي ناوړه و دهرهوي خرم، بهسريش پېمعه نووينرابت.. قامكهكانم به چهشنېك پېكهوه نووسابوون، كه به نستم بزم دهزوان، گهرچې چند جارېك ويستم قزېچې كراسهكم بكهمعه؛ بهلام لهوه دهچوو بېهورده خرم خهريك كړدېنت.

ويستم پر بهدم هاور بكه.. بهلام ليوكانم به چهشنېك چووبوونه سر يهك و پېكهوه نووسابوون؛ كه هر دهتگوت به دهرزي و دهزوو پېكهوه دادووريون. همرهوك نهوې له نېر مهغهلي بنېشتي تواوهيان نايتم.. ماسولكهكانم شهكت و ماندوو بوون و جوړلېان بژ نهدهكرا.. گوشاريكي زور له ناوړه نېسكهكانيان تېك شكاند؟

نهمدهزاني هانا بژ كي بېرم؟

پېم واپوو، به همموويان تېم پروان و بزهيان بېت. خرم بهو ميشوليه دههاته بهرچاو، كه له دارې جالجالوكهوه دناليت.. كه تا بېوليت و همولې رزگارېوون بدات؛ زياتر داوهكه لهخوې دناليت.

تا دههات چاويلكه كانى چاوم قورس تر دهوون؟ به چه شنيك كه سرمى
خستبوو لژو لژو و پى نه دهچوو، كه ماوميه كى زؤر بهو چه شنه بؤم رابگيريت.

گهر كرابا و وازيان لى هينابام؛ له سر عمرده كه لى راده كشام؟! گويم له دهنكى
هينان و بردى چنه شنيك بوو.. پاشان گويم له دهنكى چرپه چرپى كه شنيك بوو؛ كه
نه ده كرا هيچى لى حالى بيم.

بؤنى بؤن عه ترى كه شنيك؛ كه پى دهچوو له دورره وه راوه ستاينت، له همره دوو كونه
لووتموه بهر وه سر هه لكشا.

هيندى هيندى لىم هاته پيش.. به رۆيشتن و دهنكى پىلاوه كهيدا، به مينه دهچوو.
چهنه جارنيك لۆكه يه كى ته رى به ده مارنيكى لا راستى مله دا هينا و پاشان ده رزيه كى
تيژ و دريژى تى رۆكرد.

بؤ تاو نيك نيش و نازارنيكى سهر سهرى كردم و پاش تاو نيك په نجه كانم جوو له بيان
تيكه وت و بزوزى كه وت ماسولكه كانم. له جاران باشت هه ناسه م بؤ ده درا و هه م به
نه مانى نهو ماده يه ده كرد، كه په نجه كانى پيكموه نووانده بووم.

كه شنيك له سر كورسيه كه بهرزيوومه وه و هيندهى نه ما بوو هه مته سه رپى؟
ده شنيك له جنى خۆمى دانيشانده وه.

ههر چؤنيك بيت له جاران باشت بووم و ناهيكم پيدا هاته وه.. نهو گوشاره ي كه
پيشتر له سر نيسكه كانم هه بوو؟ هيندى هيندى ده ريه يمه وه و نه ده ما.

هه موو نهو شانه ي كه پى دهچوو، به سريش پيتموه نوو پيتر ا بيتن؛ هيتور هيتور
لىم ده بوونه وه.

قزپه كه كانى كرا سه كه م ترازاند و شنيك ده سى بؤ مووه كانى سنگ برده.. پى
دهچوو كه سه رتا پاي جه مته م، كه روويه كى رهنگ بؤرى مه يله و سه وزى هه له نينا بيت و
لينجاو نيكيش له بن هه نكله مه وه دا به چؤر پيته خوار.

نه ده كرا داوايان لينكه م، كه لىم بگه رين؟ تا به كميفى خۆم بجه م گه مارنيكى
گه رمه وه و چينيك چلك و پيسى له خۆم دايمالم.

بیرم له هه‌لم و هه‌لاو و ناوی گمرمی تاکه گهرماوینکی نه‌ر شارۆچکه‌یه ده‌کرده‌وه؛
که لیتیو هاتبورم و پینچ شه‌ش جارینکیش خۆم تینیا شورشته‌بوو...

خاوه‌نه‌که‌ی گه‌برایه‌کی که‌ر و لال و دامار بوو؛ زۆر هه‌زی به‌ په‌رورده‌کردنی
بانه‌ده‌ی ده‌نگ خۆش و ره‌نگاوهره‌نگ ده‌کرده‌وو... نازا‌م چۆن به‌بێ نه‌وه‌ی گوینی لێ بیت؛
ده‌یزانی ده‌نگی کامه‌ بولیوول له‌وه‌ی تر خۆشته‌وه‌. مه‌ست ده‌بوو به‌ جیریوه‌ و خۆینه‌نیان
و هه‌روه‌ک نه‌وه‌ی له‌گه‌ڵیان بڵێته‌وه‌؛ لێره‌کانی ده‌بزواند و له‌و کاتانه‌دا چاره‌کانی هه‌ز
و خۆشیان لێ ده‌باری.

هه‌ر که‌ ده‌چووته‌ نێو گهرماوه‌که‌وه‌... له‌ به‌شی ده‌ره‌یدا، قه‌غزی جۆراوجۆرت
ده‌که‌وته‌ به‌رچاو... چیت وێستا له‌ بانه‌ده‌ و ته‌میر و توی عه‌جایب، لای نه‌و ده‌ست ده‌که‌وت.
هه‌ینه‌ده‌ی خه‌ریکی فره‌ژشتن و کرپینی بانه‌ده‌ بوو؛ هه‌ینه‌ده‌ ناگای له‌ گهرماوه‌که‌ی
نه‌بوو... ناترینکی له‌ج نه‌ستووری کورته‌ بالا، گهرماوه‌که‌ی بۆ به‌رپه‌رده‌به‌رد و چۆنی
وێستا، وایکه‌رد.

چه‌ند هه‌زم ده‌کرد، له‌م کاته‌دا له‌نێو نه‌ر گهرماوه‌دا بووما‌یه‌ و به‌ که‌یفی خۆم،
خۆم شوشتا... که‌ رووی قه‌مغه‌ به‌ستووی سه‌ر پێستم، به‌ لیفه‌که‌یه‌کی زه‌ر رامالیا و
لینجاوی داچۆراوی بن هه‌نگه‌لم چۆره‌ به‌ر که‌ردبا...
پاشان جلیکی نه‌فت و نویم له‌به‌ر که‌ردبا!!!

هاوینه‌ ره‌شه‌کانی چاویلکه‌که‌ی چاو‌م، بۆ تاوێک رۆشانه‌یه‌کی که‌وته‌ سه‌ر و داوتر
هه‌ینه‌ده‌ رووناک بۆوه‌؛ که‌ هه‌ینه‌ده‌ی نه‌ما‌بوو، کوێر بێم؟
پاشان هه‌ندی هه‌ندی رووناکییه‌که‌ خه‌فه‌ بۆوه‌ و ره‌نگینکی په‌مه‌یی له‌سه‌ر هه‌ردوو
هاوینه‌که‌ جێ ما... ره‌نگینک؛ که‌ له‌ر گه‌رانه‌ ده‌چوو که‌ سه‌رده‌مه‌تیک هه‌مو‌لی
وینه‌که‌شانی‌م دا‌بوو... ره‌نگینک؛ که‌ له‌ کراسی به‌ری تاکه‌ که‌چۆله‌یه‌ک ده‌چوو، که‌
سه‌رده‌مانێک خۆشم وێسته‌بوو!!!

دواتر چەند خالینکی سپی کەوتە سەر رووی هەردوو هاوینە کە و پاشان وەک بالی
پەپولمەیکی لێ هات و هندی هندی کەوتە جوولە. یەكەجار لەسەر گولینکی زەرد
نیشتمووە و دواتر چۆرە سەر گولینکی سوور.

هەروەك ئەوەی کە بێواڵە سکرینێك؛ هندی هندی رەنگ و وینە و دیمەنگان
روونتر بوونەو.

سەرەتا کچە جەینێکی چاو گەورە و بالا بەرز.. کەمەر باریك.. لێو پەر نال..
چەناگە کوتراو.. خوین گەرم و ناودارم کەوتە بەرچاو؛ پاشان هەکاوەقوانینکی ریش
سپی، پێ بە پینی گۆرانی وینە و دیمەنگان.. لەبەر خۆیەو؛ کەوتە گێرانیوەی
بەسەر هاتینک:

(لە رۆژ و زەمان و عیامینکی زۆر لەمەر پێشدا و بە رێکەوت کچە قەرەجینکی
نالاً و والا؛ بۆ ماوەیەک لە هاورەگەزەکانی خۆی دور دەکەوتەو و لەسەر ئەو
رێگەیی کە ددچیتەرە سەر ئەو شارە کە سولتانینکی تێیدا دەژیا...

بە تەنیا دەستی رێبوارینک دەخوینیتەرە!!)

وەك هەموو رۆژینک، سولتان لەو کاتەدا.. خۆی و وەزیری دەستە راستی و
ژمارەیک لە دەست و پتووند و بێرێک لە سەربازە تایبەتییهکانی بەویدا تێپەر دەبن..
سولتان کچە دەبینی و بە جوانییەکی سەرسام دەیت.

لە وەزیری دەستە راستی خۆی دەپرسیت و دەڵیت:

((ئەر کچە کێیە؟))

وەزیری دەستە راستی لە وەلامدا دەڵیت:

((قوربان ئەر کچە قەرەجە و سالی جاریك، گەل هۆزەکی دینە مەملەكەتەکی
جەنابان و هەر ماوەی لە شوێنێك دەوار هەڵدەدەن. پیاوەکانیان لە ژێر
دەوارهکانیاندا، بێژنگ و هێلەك و چەقو دروست دەکەن و ژنەکانیان بە سۆلکەرنەو
خەریك دەبن و کچە جەینەکانیشیان وەك دەبینیت بە دەست خویندەنەو و فاق و
جادووگەرییەو سەرقاڵ دەبن..))

سولتان وەك ھەرزەكارىنك خروشىكى سەير لە ناوھە پشئوى دەكات و سىحر و جوانى كچە رايدەكىشىت؛ بۇ تاوئىك ھەروەك چۆن راوچىيەك دەروانىتە نىچەدەكى، ناوا لە كچەكە رادەمىنىت.

پاشان سەرى بەرزەدەكاتمە و بە تىلەى چاۋ سەيرىكى بەررىسى سەربازە تايەتتەكانى خۇى دەكات، بە دوو قامكى دەستە راستى كچەكەى پىشاندا. بەررىسەكە لە داواكارى و تەلەبى سولتان ئىندەكات و دەرحال كچەى بە پەلگىشكراوى دەھىنىتە بەردەمى.

سولتان دەمى بەش دەكات و لەۋىز سىنلە چى و پىرەكانىيەو ددانە كلۇز و رەش داگەرەكانى وەدەردەكەوئىت...

لە سەرخۆ و بە دەنگىكى نەرم و نىان.. بە كچە دەئىت:
((دەمەوئىت دەستم بۇ بھوئىتەو؛ بەلام لىرەدا نا.. پىنكەو دەچىنە كۆشكەكەى خۇم.

كچەكە بە شىرزمىمە، بە سولتان دەئىت:
((بەلام قورىان، مەن تەنھا دەتوام لىرەدا دەستت بۇ بھوئىتمەو.. ئىمەى قەرەج پىنكەو دەۋىن و پىنكەو دەچىنە مەملەكەتان و پىنكىشەو ون دەبىن.. لە ھىچ جىنگەيەكدا بەنگ نابىن.. وەك بالندە كۆچەرىيەكان ئۆقرە ناگىرین..))

گەرچى سولتان بە قەسكانى ناپەھەت دەبىت.. بەلام بەسەر خۇيدا ناھىنىت و بە شىتوازىكى شىرىن و دەنگىكى گەمىنك لەرزۆك.. زارى ھەلئىنىتەو و دەئىت:
((چىت پى خۇش بىت، بۆت دەكەم.. زىر و زىو و خۇش و گەوھەرى نايابت دەدەمى.. ھەنگوئىنى جۇراوچۆر و شەربەتى ميوە و گولە كىئولە و ئەوئى ھەزەت لى بىت؛ رۆژانە لەسەر خوانى ناغوارەنت نامادە دەبىن.. دەنرىم جلى ئالا و والى ناورىشت، لە بنى دىياوە بۇ بھىنن...))

نەم بەند و بالۆرەيى سولتان، كچە دەگەمەنىتە سەر لىواری شىتى و ھاربوون... پىر بەدەم و لە ناكاو ھاوار دەكات.

به بریرسی پاسبانان تاییه تیه کانی سولتان؛ به دهسته توو کاوییه کانی زاری کچه ده گرت...
سولتان بۆ هیور کردنه وی کچه بی سی و دوو ده می هه لندینیته وه و ده لیت:

((مه تره خۆ من هیهت لی ناکه م؛ تنها نمونده م له تۆ ده ویت.. که رۆژانه دهستم بۆ بهوینیته وه و له رووداوه کانی داهاتو ناگدارم بکهیت.))

کچه له جه ژمهتا په لاماری به بریرسی سمریازه تاییه تیه کانی سولتان ده دات و به چنگ ده موچاری ده پرنی.. دواتر شه قینک له ناو گه لی هه لده دات و هه لدی.. زۆر به خیرایی و له چاو تر و و کانیکنا هینده له گه له گورگه کی چوار ده وری سولتان دورور ده که ویتمه؛ که عاجبانیان لی دی. پاش هانکه هانک و شه که تی و ماندوو بوونیکی زۆر؛ ده ست و پیوهنده کانی سولتان به هه ر حالیک بیت، ده ستگیری ده که ن...

بی گوی دانه داد و فیغانی؛ کچه په لکیش ده که ن و به په له ده یگه یه ننه کۆشکی سولتان.

سولتان پاش نه وان ده گاته کۆشکه کی و به په له پرۆزی کاره که ر و که نیزه ک و ژنه کانی بانگ ده کات و به ته وسره بیان ده لیت:

((خۆ ده زان، چی ده که ن!!؟))

کاره که ر و که نیزه و ژنه کانی سولتان، دمر حال کچه ده به نه گه رماوینیکی له شووشه دروست کراوی نیو کۆشکه که و تا نیواری پیوه ی خه ریک ده بن.

هاوار و په لکوتان و گریان و په لاماردان و چنگه کړنی کچه بی سوود ده بیت؛ ده پۆستی نه وه موو ژن و که نیزه ک و کاره که رانه ی سولتان ناییت. به هه موویان له جه وزیکی تاییه تی ده نین و یه کیکیان به لیفکه یه کی زیر تینی ده که ویت.. هینده له جه سته ی کچه ی هه لده خینییت به نه وای توینیکی پیتی ده بات و دواتر یه کینک له که نیزه که کان به شانه یه کی له ته خته دروست کراو پرچه لووله کانی خاوه ده گاته وه.

به پیوه رایده وه ستین و به یه ک دوانیک خه ریکی هه لگرتنی مووه کانی له شی ده بن و زۆر شوینیشی به مووس ده تاشن...

کچه به هیچ داناسه کنی و هینده دهجوړئیت، زور شړینی جهستی به مورسه که زامدار دهیت. خون و کف و سابوړنی سر جهستی کچه، له ژیر سیلاوی ناو پیناگردنی پمیتا پمیتای سمره ژنیکدا، تا دیت ناوی پنگ خواردووی نیو هوزده که، زیاتر خویشاوی و که فایتر دهکات.

هر چوڼیک بیت، چاوپړی دهکمن.. تا نه و دهه می شونه زامداره کانی پرینک ساړیژ دهبی و خوینه لیکچواوه کانی دهگیریتنموه.

خاوییه کی سپی تی دهالتین و وشکی دهکهنوه و پاشان تا پینان بکړیت گولاو پرژینی دهکمن. دواتر دهیان جوړ مرهه می له گول و گولزار دروستکراو له لهشی دسرون و عتر و بون له بن همنگلی و پرچه کانی دهدهن.

دواجاریش پاش بگره و بپردیه کی زور، تاس و لووس له تارایه کی سوړی دهپنچن و پاشان دهبه نه ژوره تاییه تییه کی سولتان. بهرپرسی سربازده تاییه تییه کانی سولتان بانگ دهکمن؟ تا به کلیله کی گیرفانی ده رگاکه کی له سر کلوم بدات...)

پاش نه ووی حکایه خوانه که نمره کزکه کی بؤ کرد، دریژه ی دایه گوتی:

(شو درهنگان، سولتان پاش خواردنه و سرخوش بوون؟ به قامچییه که و بوی دهچته ژور و دهنگی تهغه تهقی پاژنه ی پیناوه کانی سولتان؟ کچه ی بیدار و شهکته، زاره تروک و بیزار دهکات.. به پهله پر دهاته پمتز سوزده کی سر سیه مه که و له خوی دهپنچی. پاشان هر ده دواتره موزه داگیرساوه کی نیو ژورده که دهکوژینیتنموه و له پهنایه کدا خوی مه لاس دهدهت.

سولتان ده رگاکه دهکاتمه و سمری له تاریکی نیو ژورده که سوړ دهمیني. که مینک راده میني و پاشان گه وهرینکی فوسفوری دهگمن و دانسه له گیرفانی دهره هینیت؟ گهرچی هینده ی هملاتینک دهیت.. به لام دههینده ی مؤمیک تیشک و رزنایي دهیت و له سر میزینکی لاتهنیشی دهرگاکه دایدنیت و همنگار همنگار دهچته ژور.

کچه ناهیت سولتان له نامیزی بنیت، خوی راده پسیکنی و به پهله پرۆزی
خوی له ژیر سیسه مه که ده نیت. پاشان وهک مشکینک خوی له بنه هینلداره
ناسینه که می گیر ده کات.

سولتان به خنه خن و کۆمه لیک ورگموه.. زۆری پین ده چیت! تا خوی له ژیر
سیسه مه که ده نی.. کچه می له دست ده ده چی و هه لئو.. تاقه بیریک له ژیر سیسه مه که ده
ده گیر ده بیت، پاشان به چه شی مشک و پشیل، راو راوین و راکه راکمیان تا به یانی
ده خایانیت.. کچه چه ند جارنیک ده موچاوی سولتان ده پنی.. گاز له پرز و په نه گانی
ده ستی ده گرت.. سی شو بهم چه شنه ده بینه سمر، لینان و برسی کردن و هه ربه..
کچه ناهیت سمر باره نه نانه زیا تر شتتگیر و و هارتری ده کات).

حه کایه خورانه که، هه ناسیه کی قوولی هه لئو و له جیتی قسه کردن و
گیرانه ده.. ده ستی بو فایشینی سمر ته خته ی شانویه ک راکتیا، که چه ند
که ستیک رۆلیان تیندا ده بیی.

{که ستیکی ورگ زل رۆلی سولتانی ده بیی، گمرچی به ته وای له سولتان
نه ده چوو، به لām وهک نمو هه لکو که وتی ده کرد و ده جو لایموه.. به کاوه خۆ، له بهر برسی
سه ربازده تاییه تییه گانی خوی هاته پینش و شتیکی به گویندا چریاند؛ پاشان بهر برسه که
پینچ شش سه ربازی وه دووی خوی خست و درگای ژوورده که ی سولتانی کرده وه و
له گمل سه ربازده گانیدا چوونه ژوور.

-له ده پینکی تر دا-

کچه شالار بو سه ربازده کان ده با و ده ست و قاچیان ده گه زیت.. پاشان هه رو که
نوهی به نینزه که گانی چاوی راستی بهر برسی سه ربازده کان کویر بکات.. بهر برسه که
ده ست به چاوییه وه ده گرت.. به لām له کۆتایی ده پنه که ده، ده ست و قاچی کچه که به
سیسه مه که وه ده به شنه وه

-دوا دیمن-

سولتان سمعاتیکې کونی لمن، همدېگړتېم وه و پاشان همدېدستېته سر پې و به کلیتیک دهرگای نهو ژوروه دهکاتموه که کچهکې تېدایه.

دهچېته ژور و پاش که منیک چاوگېرېان به ژوروهکه دا .. وه شېت بهرمو بالقونهکه رادهکات. پاشان دېته ژور و په کسر سمېری ژېر سېسمهکه دهکات. دواتر ناو دؤلاب و گشت سوچ و قورښنیکې نېو ژوروهکه دهگړتې. پاشان لمېر خؤیموه دهلېت: ((مهحاله... سمعاتیک لمهموېش، سربازدهکان تووند به سېسمهکهوه شتهکیاندا)).....{.

همکایتخوانهکه تارېک تېروانېم و پاشان درېزه دایه و گوئی: (سراسمیهکې بې وېته نابلووقی لې خوردهبرونموه و تېرامانې سولتان دهکات. چمند بېر لې دهکاتموه، چؤتتې دیار نهمان و ونېوونې کچه بؤ په کالا ناکرتهوه. لمېر خؤیموه دهلېت:

((نهگمر بهرامستی سربازدهکان؛ بهر گوریسهی که من دامنې.. کچهکېمان تووند به سېسمهکهوه شتهک دابېت. مهحاله پاش سمعاتیک خؤی و گوریسهکه دیار نهمېنت. تۆ بلې سېحرنیکې وای له سربازدهکام کردېت؛ که نهمانېهستېتهوه و پېیان واپوویت که بهستوویانهتوه.))

سولتان لهوهدا دهېت، که پاشه و پاش بگهړتېم دهواوه و بهرېرسی سربازوه تاییهکېگانی گاز بکات، که له ناگاو له پشتهوه خهغېرنیک دهچېنرېته گازهږای پشی.. هېشاکه به پڼوه دهېت.. که پهکېنک خهغېرهکه له پشی دېردههېنتېتهوه و دهېداته دهستی.

سولتان خهغېرهکه دهناستېتهوه و بؤ دواچار کؤمهلې وشه له زاریموره دېردهپېرېته دهر و دهلېت:

((خه-نج-ره-که-ی-خ-ژ-مه...!!؟)) ښتاشی لهگه لدا بېت، کهس نهیزانی که خهغېرهکې سولتان چؤن گهېشته دهستی بکوژهکې؟!)

بۆرۈزى دوايى و دىمىو نىوارى.. پاش نىمى سولتان هيج همت و خوستى
نايت و هيج نايتىت دىر.

وھزىرى دىستى راست دىكەيتىتە غايەلە و دىلەراكى.. بى دىر دىلەدە، دىچىتە
بىردەم دىرگاي ژورەكەى سولتان و دىنگى لى دىكەت:
((گەورەم خۇ شىكۇر جەنابتان ساغ و سەلامەتن!؟))

چەند جارىك ھەمان دىر دىربارە دىكەتە و هيج وەلامىكى بىر گوى ناكەويت.
دى دىكەيتە ختورە و بى دىنگىكى لىرەزۇك بىرەرسى سەربازەكان بانگ دىكەت و
پاش تارنىك بىرەرسەكە دىكەتە لاي و بى كىلەكەى گىرفانى دىرگاكە دىكەتە و
ھەردىوكيان پىكەو دىچەنە ژورە دىبىن سولتان لى خوتى خۇيدا گەوزا و خەبەرە
دەك زىپىنەكەى خۇشى لى مشتەيە.

بىرەرسى سەربازە تايەتتەكانى سولتان.. بى پەشۇكاوى و لىبىر خۇيەو دىلت:
((ناكرىت و نايتىت.. كچەكەم بى دىستى خۇم بىستەو.. تۇ بلى سولتان
بىدەستى خۇى كرىدەتتەو!؟))

گەرچى بى مەبەستى دۆزىنەو كچەكە، ھەمىو جىنگە و شىننىكى ناردە و
دەردەو ژورەكە دىگەرىن، بىلەم سى سىدوقە ھام ناردەندىكەى نىو ژورەكە
ھەلئادەنەو.. چىنكە بىلەيەنەو نىستەم دىتەكە كچۇلەمەكى بالا بىرەزى وەك كچە
قەرجەكە؟ بىتوانىت لىنوىدا جىنى خۇى بىكەتەو.

سالانىكى دىر و دىرۇ، ژورەكەى سولتان بى كىلۇم دىراوى جى دىھىلن!؟...
تا لى كودەتەكە، كۆمەتلىك لى كۆنە دىرەنگانى سولتان دىست بىسەر
كۆشكەكە دىگەرن و دىرگاي ژورەكەى سولتان دىشكىنن و ھەمىو شىتىكى نىر
ژورەكە ھىراج دىكەن.

گەرچى زۇر خۇيان بى سىدوقەكەو خەرىك دىكەن؟ بىلەم نە سەردەكان بۆ
ھەلدەدەتتەو و نە سىدوقەكەشيان بۆ دىشكىن!؟

پاش مارمیهك گنله بازرگانیک ده دۆزنمه و سندوقه که ی به ترخنکی باش پی
 ده فروشن و پینی ده لنین که گرایه؛ سندوقه که دارنکی سحرپی تندابه و سالی یه کجار
 سمری سندوقه که ده تراژیت.. گمر که سینک به مرد دوا به دیاریموه نیشک بگرت؛
 ده توانیت له کاتی تراژانی سمره کهیدا، داره که بهنیتته دمر. نووی بیتته خاوه نی نو
 داره سحریمه، له دنیا دا چی برویت به پی سی و دوو به دهستی ده هینیت.)
 که به ناگا هاتمه؛ یان رهنگه به ناگایان هینایتتموه!!؟ ده تنووه کم
 بیر کموتموه...

پیلووه گام لیک ترازان و به سمرسامیه ده روانیه پیش خۆم!! تیشکی لایتیک
 چاری ده چورازندمهوه..
 دستم بز چوارچینودی چارلیکه که ی چارم و هاوینه کانی برد؛ هاوینه رهشکان
 لایراپورن و دوو هاوینه ی روونی ناسایان له جی دانراپوو.
 هینشاکه بینایم لیل و تلخ بوو؛ بهرچارم به تهواری روون نه بریووه..
 کورسیه کانی نهو شونیه که تیدا بووم، به چه شنی کورسیه کانی نیو واگونی
 میترۆکه، ریز کرابوو.

به لایم پی نه ده چو که له ناو هه مان واگونی پینشودا بم!!؟..
 نهو لایتی که راستموخ دهیدا له چارم و پهیتا پهیتا ده کوژایه وه و هه لده بوو؛
 نهیده هیشته به تهواری که لویه له کانی ده وره بهری خۆم بۆ جیا بگرتتموه.
 که سه که تهنیشتم وه بهر هاتهوه؛ له شونین خزی پی ههت و خوست
 دانیشتبروو!!؟

له وه دابوو که ههسته سمر پی، لایته که کوژایه وه و نهو شونیه که تیدا بوون،
 رهک شمری نهنگرسته چاری لی هات. هینده تاریک ببوو، به زه ههت توانیم له
 هه مان شونیه که ی پینشروی خۆم دابنیشمه وه!!؟

ناو به ناو و بز چمند جارنك دهنګم له كهه كې تهنېشم كرد و هېچ سدا و
دهنګنكې نه بوو.

دهستم گه يانده نه ژنزی و راموه شاند... سره تا سله مېموره و به په له دهستم
كنشاپه وه. پاشان هاتمه و سرخوږم و بز جارنكې دې دهستم بز نه ژنزی برد؛ نمری و
ره قیبه كې سیرې نه و شوښمې كه دهستم بز برد بوو... سر په قبه كانی ده نیشاند.

دهتگوت دهستم بز مومك بردوره!!؟

تا پښم كړا، كلاړه ی نه ژنزیم به په قبه كانی گووښی. به لام تهنېا نینوكه كانی رڅوونه
نیوی و دهستم كرد به هلكړاندنی.. تویژال تویژال هلی ددا و برنكیشی وهك
چهره یهك له ژیر نینوكه كانی كویزه.

شان و لا ملیم دوزیمه و نینوكه كانی ټنگیر كرد و هلكړاند... پاشان دهستم بز
به شه كانی دیکه ی جهستی برد و زانیم كه گشت به شه كانی جهستی له یهك مادمه
دروست كړاوه.

دهستم بز سړی بردو كلاړه قوښكم به دهستمه هات؛ دریز و ټیكل تاله مووه كان
به بهشی ددروهي كلاړه كهوه لكینندرابوون.

دهستم بز كهله سړی برد، لووس و چمور بوو، لوم نا به ته پله سریموه و بوږم
كره؟ بون مومی لی دهات.

گهر هینده تارنك نه بایه، دهستوانی لیتی ورد بېموره و ټینی پروام... دهستینكم
بز نه و زه لاسه برد، كه پېشتر و پښ نه وې به تویزی دهستورسكه م پښ
هوښنه وه؛ هاته تهنېشم و لایه كې چاكه ته كې لاډا و دهسانچه شاراوه كې
به رېشټینی پېشان دام.

دهسانچه كهیم به دهستمه هات؛ نازام بز وهك داخ له دلیك هه موو هیزی خوږم
خسته سړی و له نیوه پاستمه وهك مومك شكاندم؟

دهستینكم برد بز چمكینكې چاكه ته كې؛ رهق راوه ستابوو...

تا هیزم ټیندابوو، بوكینكم له ورگې دا...

وہک پہیکہرنک لہ جیتی خۆی هیچ نہجورلا .

گومام لہو کورسیہش لا دروست بوو؛ کہ لہسری دانیشتبووم؟!

چہند دەستم گتیا... لہپرووی قہبارہوہ ہیندہی لہگہل کورسی نینو واگۆنی میتۆکە
فەرق نەبوو. جیاوازیەک کہ بہ دەست لینان ہەستم پێ دەکرد؛ کورسیہکەش لہپرووی
رەقی و نەرمییەو، وەک کەسەکی تەنیشتم و زەلامەکی کہ بہ تەنیشتموہ
راوہستابوو، وابوو.

بہ تەواری سەرسام ببووم؛ بۆ دەبێت پاش خۆتندنوہی ئەرەستورسە، کہ لہنێو
واگۆنەکەدا دایانە دەستم؛ میان بۆ نێرە هینابیت؟! یان تۆ بلێی...؟!
لەبەر خۆمەوہ گوتم:

((بۆ بلێی هەر لہ سەرەتاوہ، ھاتیبتمە نێرە و لہگەل نەم مۆمە پەیکەرانەدا...
رینگە دوا نیستاسیۆنی میتۆکەم گرتبیتە بەر و پیم وابووینت، کہ نەم واگۆنە.....
دەسگەینیتە جی!!!))

نەدەکرا لہوہ زیاتر، ددان بہ خۆمدا بگرم و ھیدی و لہسەرەخۆ چاوەڕێ یم.
نەمدەزانی چۆن لەم جینگە سەیر و سەمرەہیە ھەلبێم؟

نەدەبوو ھەر لہ سەرەتاوہ بیتە ناو نەم واگۆنە شوومە، نەگەر لہراستیدا و پێشتر
لہ ناویدا برویتیم، یان لہ نیستادا لہناویدا یم!!!

تینەدەگەیشتم لہوہی کہ بۆ دەبێت، دەستورسینکی جودا و جیاواز لہ دەستورسە
نەسلیہکەیان پێ خۆتندبیتەوہ...

تۆ بلێی لہ پەنایەگەوہ دەقا و دەقی خۆتندنوہکەمیان تۆمار کردبیت؟!
لەناگاوە پێ بەدەم و بہ چەشتیک ھاوارم کرد؛ کہ بۆ ماوہیەک گوئیەکام کاس بوون.
تا ماوہیەک گویم لہ هیچ ھەست و خۆستیک نەبوو!!!
دواتر گویم لہ دەنگی پێی چەند کەستیک بوو، کہ بہ پێپلیکانەپەکدا دەھاتنە
خوار... بہ ژمارە ی تیشکی لایەکانیاندا پینج کەس بوون.

پاشان گریتم له دهنگی خسته‌گه‌ری دینه‌مویه‌ک بوو، که دیار بوو له نړیک نه‌و
شوینه دانرابوو؛ که منی لږ دانیشتیووم.

سره‌تا گل‌ویه‌کان، چمند جازیک هه‌لېرون و کوژانه‌ود... پاشان به تهاوری هه‌لېرون.
چاویکم به ده‌روبه‌ری خڅم و نه‌و شوینه‌دا گنډا؛ که تیندا بووم... جینگه و
شونځیکې له شووښه دروست‌کراو برو... که به‌شینوه، له‌واگونه‌کې پښوری میت‌زکه
ده‌چوو... ناوه‌دشی به تهاوری له‌نیو واگونه‌کې پښورو ده‌چرو، که‌سه‌کانی نیویشی
هر به که‌سه‌کانی پښوری نیو واگونه‌که ده‌چوون... هینده هه‌برو نه‌مان په‌یکه‌ر ناسا
له جی خویان نه‌ده‌بزوان... هیشاکه کړه زه‌ده‌کاره‌که روومه‌تی له جامه‌که جوړوا
نه‌کرده‌بڅوه... که‌سه‌کې که له تهنیشتم دانیشتیوو... کابرا که‌له‌گه‌ته به پښوه
راوه‌ستاوه‌کې لاتهنیشتم؛ هه‌مرو نه‌وانه‌ی دیکه‌ش هر هه‌مان که‌سه‌کانی پښورو
بوون، له رووخسار و روا‌لتدا!!!... تهنانت وینه‌ی کچه‌گوزانییڅو؛ ناوداردکې شاری
(مژتوا)ش له سرچیکې جامه‌په‌ش بڅوده‌کانی نه‌م واگونه‌شدا هه‌لواسرابوو.

نه‌ده‌کرا هر له سره‌تاهو، لیره‌دا بووینتم!!!

له‌پر کچه ره‌شاله‌کم وه‌بیر هاته‌وه؛ به‌لام چمند چاوم بڅو گنډا... به دیم نه‌کرده؟
هیشاکه زنجیره‌کې له گیرفاندا بوو...

جاتای که‌سه‌کې تهنیشتم گه‌رام، هیچی تیندا نه‌بوو؟

نه‌ر پښچ که‌سه‌ی که پښتر به پښلیکانه‌کاندا هاتنه‌ خورای؛ هیشاکه
نه‌هاتبوونه نیو نه‌و شوینه‌ی که تیندا بووم.

پاش ماوه‌یکې دور و دریځ له دانیشتن؛ هه‌ستامه سر پی و چمند شه‌قاویکم
نا... که‌میک نه‌بوو؛ دامښینښته‌وه و نه‌هیلښت له جی خڅم بووینتم؟

سره‌تا، که‌میک به‌ناو واگونه شوو‌ه‌یه‌که‌دا گه‌رام و لږی ورد بوومه‌وه...

پاشان که چوومه به‌ر ده‌رگا‌کې؛ بڅو خڅی هه‌روه‌ک ده‌رگای واگونه‌ی پښوری
میت‌زکه کرایه‌وه. چوومه ده‌ر و به لای راستا چمند هه‌نگاوینکم نا، دواتر زڅو به
خیرایی به تهنیشت ریزې واگونه‌ی شروه‌یدا تیپه‌ریم و پاشان هه‌لوښته‌یه‌کم بڅو کرد و

دواتر له دەرگایه کی بهرامبر به یه کینک له واگونه گان، ناردیویوم و چورمه نیو ژوورینکی ناوینه بهند چلکن و کوولکن؟ له ناوینه گاندا خۆم دهاته پیش چاو...
 بۆینباغه کم له ملدا نه مابوو... یهک دوو قۆسچمی کراسه کم لی بیژوه...
 پانتوله کم له همدوو لاته نیشته گانییوه، بستیک درابوو.

له دەرگایه کی ژوره ناوینه بهنده کسوه، چورمه نیو ژوورینکی دی؛ که دیوار بنمیچ و عمده کس له دار دروست کرابوو... تیشکینکی کز ژوره کس رووناک ده کرده؛ که له گلژینکی هه ئراسرای شۆره وه بونی سرو ته پله سرمه وه په خش ده بژوه... سینه ری خۆم نیو مه ترنک، له پیش خۆمه گر مۆله ببوو؛ که به هیچ شتیه یهک هاوته بایی له نیوان چهن و شیوه ی جووله ی همدوو گماندا نه بوو، کاتیک من دهم ده بزانم، نمو ددستی له گیرفانی دنا... که له جینی خۆم راده وستم ههنگای دنا و که ههنگام دنا نمو جووله ی له خۆی ده بری و راده وستا.

نه مویست لوه زیاتر له سیمه رکه پروانم و کموته سیرکردنی دیواره له دار دروست کراوه که، هه ندیک شوتی به بۆیمه کی زه دی مه یله و قاره یی که مینک بۆیه کرابوو.
 به هینلکی زۆر باریکی سپی به گچکمی له لایه کی دیواره که دا ناماژیه که بۆ شوین عمده ی لایه کی ژورده که کرابوو.

له جینی خۆم هه ئه ووشکام و چه ندیم پینکا که وته سمرغدانی عمده که... هینده ی ههوت هه شت کاشی شوین جینگیه که به هینلکی سووری باریک ده ستیشان کرابوو، دهم خسته سمری و بۆ ناووه، وه که دەرگایه که گرایه وه... په یژه یه کی له دار دروست کرای دیوور و درێژ له ژیردا، به پتوه راده ستیرابوو...

به په یژه که دا چورمه خواری... گهرچی بیتجگه له کۆمه لی مۆمی داگیرسای، چوار ده وری ژیر په یژه که؟ هیچ سهرچاوه رووناکیه کی تر له نارادا نه بوو، به لām له گهن نه وه شدا، هینده ی پنیویت بوو، رۆشنایه که بهر پیمی رووناک ده کرده وه؛ که پسی به پی له گه لندا دهاته خوار و هیچ په یه رهنده کی به تیشک و رۆشنایی مۆمه گانه وه نه بوو... که به حال چواره وری خویان بۆ رووناک ده کرایه وه.

پاش نه‌ودی گه‌یستمه خوار په‌یژه‌که و پینج ش‌ش مه‌ترنک بز پینشه‌وه هه‌نگام
 نا.. رووبه‌رووی راره‌وینکی که‌مینک رووناک بوومه‌وه. هینده‌ی نه‌برد له‌وتیوه چوومه نیر
 هۆلینکی چارخانه‌وه، که به مۆزه‌خانه ده‌چوو؛ گهرچی هیچ جزره‌ که‌ل و په‌ل و
 شترومه‌کینکی میژوویی تیندا نه‌بوو.

پۆترینتی کۆمه‌لنی که‌سایه‌تی میژوویی، له شیره‌ تابلۆی مام ناوه‌ندیدا.. به‌ریز و
 یه‌ک له دوا‌ی یه‌ک، به دیواره‌کانیه‌وه هه‌لوا‌سرا‌بوو.

یه‌ک دووجار، هه‌م‌وو تابلۆکا‌م به‌شیره‌یه‌کی گشتی سه‌یر کرد و هیچی رام
 به‌دی نه‌کرد؟!

له‌وه‌دا بوو، که برۆم.. کاتنک یه‌کینک له تابلۆکان سهرغی راکیشام. گهرچی سهر و
 سیاهی که‌سایه‌تییه‌ وینه‌کراوه‌که‌ی سهر تابلۆکه‌؛ به سهر و سیما له که‌سایه‌تی
 تابلۆکانی تر ده‌چوو.. به‌لام جودایی و جیاوازی جل و به‌رگه‌که‌ی به‌ری؛ به به‌راورد
 له‌گه‌ل جل و به‌رگی که‌سایه‌تییه‌کانی تر.. جینگه‌ی په‌ریار بوو. جل و به‌رگی ته‌واو له
 جل و به‌رگی، که‌سانی نه‌و شارۆچکه‌یه ده‌چوو؛ که پینشر تیندا ژبا‌بووم؟!

زۆر به وردی لینی وردبوومه‌وه و له خوار تابلۆکه‌وه و له‌سهر دیواره‌که کۆمه‌لنی
 پیتمه‌ که‌وته به‌رچاو؛ که به خه‌تینکی که‌مینک درشت و به مه‌ره‌که‌بی سوور نووسرا‌بوو:
 (و-ه-ل-سی-س-ل-ئ-ئ-و-ه)

له‌به‌ر خۆمه‌وه گوتم:

((تۆ ب‌لینی هه‌ر ناوی له‌و که‌سه به‌جیت که له ده‌ست‌نوسه‌که‌دا ناوی هاتوه؛
 یان...!!))

بۆ جارینکی تر روانمه‌ تابلۆکه و ماوه‌یه‌کی دوور و درێژ تینی پ‌اسام و پاشان له
 با‌گ‌گراوندینکی دورری تابلۆکه‌دا، تارمایی سندوقیتکم به‌دی کرد.. که سه‌ره‌که‌ی والا
 و کراوه‌ بوو؛ کۆمه‌لنی قه‌ل و زه‌هرینکی دور و درێژی، له به‌رده‌مه‌ینا که‌وته‌بوو.

پاش تاوینک.. هه‌ر که له ده‌رگایه‌کی تری هۆله‌که‌وه چوومه‌ دهر، هه‌روه‌ک نه‌وه‌ی
 که که‌ستیک پینی گوته‌پیتمه‌؛ به‌وتیدا سه‌رکه‌وه.. له‌نێر چه‌ند پینپیکانه‌یه‌کی، له پ‌ال
 یه‌ک‌دا؛ یه‌ک‌یک‌یام هه‌ل‌ب‌وارد و خانه‌ خانه‌ سه‌رکه‌وته سهر.

هينشاکه پينج شمش خانى پينليکانه که مابرو، تا بگمه سر نو ريگه يى که بهرو ده رگای دهره وى نيستاسيوني ميتز که ده چو؛ که ده پينک و کوتايى نمو خونه ترسانگم وهير هاته وه، که نه مده زانى له چ شوين و کاتيکدا بينبووم؟! نو خونه سهير و سه مده يى، که هيچ کاتيک، نيوه پراسته که يم... وهير نه ده هاته وه!

بهين نه وى به خوم بزام، وه دووى تارمايه که وتبووم.. که له پشمه وه به پينليکانه کانداه سده که وت.. نازام بۆ له کاته دا وام ههت ده کرد، که وه دووى تارمايه گچوله رهشاله بالا بهرزه که کهرتبينم؛ که پيشتر له نير واگوني ميتز که دا بينبووم...

هينشاکه زنجيره پساره کى له گير فاغدا مابرو؟! که گهيشتم ناستانه ده رگای دهره وى نيستاسيوني ميتز که، همره که نه وى چاو بۆ ناشايه بگيرم، ناوا چارم گير و کهم نه بينيم وه. هينى هينى نه ويم جينهشت و خوم سرقالى سهير کردن و ژماردن دارتيله کانى ناره پاستى شه قامه که کرد. به چه شينکى جودا و جياواز له هه موو دارتيله کانى تری دنيا دروست کرابوون.

به شتوه له دست و قاچى بنياده م ده چوون، به لام سه هيندى ده ست و قاچى بنياده مان گه وه بوون و هيندهش دريژبوون که به حال گلزيه زه ردا وه که ي سهر بهر زترين خالى دارتيله کانت ده بينى، بهو هوکمه که له سه بهرزيه شه وه ده بينرا! ده بوو گلزينکى زۆر گه وه بينا؟

نه ده مانه هه لده بوون، که نۆز ميبيلک شه قامه کى برىبا.. يان پيا ده رديک به ژيريدا تپه برىبا.

تا بلتي رژينکى ساره بوو؛ گهرچى هينشاکه کلورره به فرينکيش چيه نه بارىبوو.. له ناكاو بايه کى به گف و هزير، بۆ ساتيک چه قبه ستوو له جينى خوم رايگرتم، هيندى نه مابوو له جينى خوم هه لکه نيت و ده هرام بدات.. وه ک گورگينک لوورده ده هات و جل و بهرگى بهرمى فوو ده دا.

باش بوو، زوړی نه خایاند و له پر همدروک نه وهی که نه بوو بیت؛ له ساتنکدا لووره و گڼه ی نه ما و له پشمه وه بمره و سر هلکشا.

به دیوی دهسته راستی، گزتابی شه قاصه که دا، دمرگای بازارینکی شوو شه به ند و والا له سر پست بوو.

پنشر نه و بازارم لمو شرنه دا نه بینیبوو؟

هر که له ده رگا که پوه چووه ژور؛ له سر دیواری دهسته راستی په کم دووکانی بازاره که دا، چاوم به نور سینک که ورت.. که نوو سرا بوو؛

(ناژن و ده عبا ی ده گمن و تمیر و تری عه جاییت، لم بازاره دا ده ست ده کم ورت.)

نوهی که زوړ سرغی راکشام و ماوه په تیی راسام.. خوشگینکی په دور مه تره دریژ و له ش ته شلایی بوو، که له نیو حه وزینکی شوو شه دا دایاننا بوو؛ هر ده تگوت دینا سوړینکی گچکه به. پشنتینکی درکاو و لوجاو ی هه بوو، به چه شنی پزینهی که له شیرینک، چند در که نینک له ته پلی سریه وه هاتو ونه در، هینده ی زه لامینکی قله و و زوړ خور غه بغه به به ملیدا شوژ بیژده.. په له کانی پشه وه و دواوه ی چای کمک و زمانینکی دریژ و هلناو ساری هه بوو.

له بمره مهیدا چند پارچه گوشتینکی گه نیو، دانرا بوو.

تینی د پروانیم و لیم ورد ده بژوه.. زمانی بژ ده اویشتم؛ که نیو مه ترینک له پیش خویه وه دریژ ده بوو.. سری زمانی مادده یه کی لینجایی سریش ناسای پنه بوو، که دهینا به هر شتینکمه ماوه په کم بهر شتوه ده نوو سا.

گهرچی په که مجار بوو، که خوشگینکی له و توخم و جوره ببینم، به لام نازام بژ وا هه تم ده کرد؛ که رهنکه پنشر له شونینکی دیکه ی دینا دا، نم چه شنه خوشگم بینیبیت.

بژ تاوینک، همدروک نه وهی شاره میرووله به له شدا هلکه پابیت و په پتا په پتا بگه زیت؛ نو قرده لی برا و به په له نو ناووم جینه شت.

بهره و درگاهیه کی پشتمودی بازاره که، همنگام نا و لهویشهوه ریگهی کۆلانیکی
 پینچارینچم گرتهبهر، که زیاتر به گهره کینکی ههژارنشین دهچور، خانووه کانی ساده و
 ساکار و یهك دوو نهۆمی بوون، زۆریه ی نهوانه ی که له سووچ و گۆشه ی کۆلانه
 پینچارینچه که دا به تووشهوه بوون؛ پیشتر له بالکۆنی خانووه دوو نهۆمییه گانهوه،
 تییان دهبروانیم...

سهیری ههر بالکۆنیکم کردیا و کیم دیتبا...
 هینده به خیرایی له بهره هدا قووت دههزوه، که بهلاموه مه حال و نهستم بوو،
 که بهر خیراییه توانیبینی له بالکۆنه که وه هاتیته خوار و خۆی گه پاندیته شوینیکی
 دورتر له شوینه ی که من پیتدا تیهه دهبروم.
 کۆمه لێ مندا له بهره دهم بینایه کی دوو نهۆمیدا، که کهمیک له بیناگانی تر
 گهره تر بوو...

ساپ ساپانییان دهکرد...
 بیناکه وه رنگی ئالاکی سهری به سپی و شین بزیه کرابوو..
 کابرایه کی سوور فلی گرگن و قهلهو؛ به پهله، له ده رگای بیناکه هاته ده و
 گازی کردم.

کابراکم نه ده ناسی و بزیه که هاریشم بوو، که نهو بینایه بینم؟!
 بۆ جاریکی تر روانیه بیناکه؛ هیچ نووسین و ناههژه و نارمینیکی له سه ره نه بوو..
 ئالا شه کاوه کی سه ریشیم، له هیچ جینگه و شوینیکی تر دا نه بینیبوو.
 دهبرو هه لیم و له ناوه دورو بکومه وه؟!
 هیشتا که چهند ههنگاوێك دورو نه که رهتبرومه وه؛ که گازی دوو زهلامی کتووست
 وهك خۆی کرد و به دورمدا هاتن.

گهرچی گرگن و قهلهو بوون.. بهلام له من خیرا تر رایان دهکرد و که دهستگهریان
 کردم؛ هیشتا که نه گه یشتبرومه سهری کۆلانه که ههرچییه کم کرد، خۆم بۆ ده ریا ز

نه کړا، هيندهی نه بر د منيان برده بهر دم کابرا سوړ فله کي، که په که بهار له درگای
بيناکمړه هاندهر.

ماو په کي دووړ و دريژ تيروانيم و پاشان گوټي:

((کوا ده ستروسه که؟!))

له وه لاما گوټم:

((ده ستروسه که پان، له واگونه که دا لي سەندم.))

بن س و دوو زاري هه لپينا و گوټي:

((بژ چوپته نيو واگونه که؟!))

گمر چي زژر سه رسام بووم بهوي، که نه ميش هموو شتي کي له باره صوه ده زاني.

به لام ده بوو، به خياري وه لامي بده صوه و گوټم:

((به پتي نامه يه کي تايه ت؛ که له گروپسي -؟- ده پيم گه شت بوو... ده بوو

بگمه دوا نيستاسيوني مي تر ژکه و له وي...))

قه کي پي بریم و به عاجبايه تيبه که وه گوټي:

((کام نامه؟!))

گمر چي همروه نه وي له گير فاعدا بيت؛ سره تا ده ستم بژ گير فانه کانم بر د.

به لام دواتر بيم که و ته وه که گير فانه کانم به تالن و ته نها زخيره پساو کم به ده ته وه

هات و دره مينتا.

بژ جاري کي ديکه دوو باره ي کرده وه و گوټي:

((کام نامه؟!))

له وه لاما گوټم:

((نهو نامه يه که گروپه که بژي ناردم!))

کابرا سوړ فله که هينده بهم وه لامي دوايم، تووړه بوو... که تا ماو په کي قه ي

بژ نه کړا و که فني کي پي له زاري ره، بژ چنه د چرک ميه د اچوړا په خوار.

پاشان همر چو نتيک بوو، هانده سه رخزي و گوټي:

((نیمه نهر گروپسین، که تو باسی دهکسیت و هینشتاکه ناهه کهمان بو
نهاردوویت و پینشان سهیربوو، که بی نهوهی ناههکسیت بو بنیرین، بو خوت
نهدرهسی پیناکه ی نیمهت دهژیوهتهوه و به پیتی خوت هاتوویته لامان!!!))

گومان و خوفینکی سهیر، به ناوهوه کرهه ریزبان دهکردم.. راستیه که ی؛
نهمده زانی چی بلیم و چی بگم. لهو ساته وخته دا، زور به خیرایی سر و سیمای
هه مروه که سه کانی نیو واگونه که به بهرچاومدا تیپه دهبوو.
له بهر خومهوه گوتم:

((تو بلینی که سه کانی نیو واگونه که! کی بوپیتن؟!))

که سینک له دواوه، زور به توندی پیتدا کیشام...

کابرا به چاره زیته کانی قهیریک سهیری کردم، پاشان که پووی به ددسته سرنک
پاک کردهوه و لیکدا لیکدا، که وته بژمین و بز مارمهک نهیریهوه.

هینده ی نه مابوو، که پالیک به ههردوو که سه که ی پشتهمه و بنیم و هه بلیم؛
کابرای سوور فل دایه پرهمی پینکه نین و پاشان به گالته پینکردنیکه وه، گوئی:

((نه ی نهو که سه ی که سالانیک ی زور له سهو پیش و بزیه که عجار
دهستورسه که ی دایت.. نه موسیله زیوینه که ی پینشان نه دایت؟! پینی نه گویت؛
هه که سینک هه مان نه موسیله ی پینشان دایت و هه مان موزی هاوشینودی
موزه که ی منی، له پالان موزه که ی سه بهرگی دهستورسه که دا؛ نهو دهه
دهستورسه که ی بهدری... تو دهبوو دهستورسه که بو نیره بهینیت و بیده یته
دهستان.. لهو نامه یه شدا که قبول بوو، بوژ بنیرین.. نه نا شتیک که بزمان
نووسی بووی، نه دره سی نهو بینایه بوو.))

هه که سه کانی تهراو کرد، به بله بلیم و له بهر خومهوه گوتم:

((دهبوو هه له رینگه تهنگه بهره که وه گه رابامه وه.. نه مهیشتا زه لامه
که له گه ته که خزی له ژیر بالم بنیت، دهبوو له سه عمرده کاشیکراوه رهش و سپیه که،
لینی راکشابام.))

کابرا هیچی نه گوت و منیش ملم ودرچه رخاند و روانیمه نمو مندالانهی، که له لای دهنه چه پموره.. که میان ده کرد.

گمرچی خۆم وا پیشان ددها، که به ته ماشا کردنی منداله کانهوه سمرقالم.. به لام له راستیدا، چاوه پتی نموه بووم؛ که وهک ده شته سرتک بېرته نتر بینا که. هینده چاوه پیم کرد؛ که هرچی ده مار و ماسوولکهی لا چه پی ملم هه بوو، رهق و رهپ راوهستان.

دهنگی قیژه قیژ و زاق و زقی منداله کان؛ که تا ده هات وهک شه پۆتیک بهرز ده بۆه.. گونیه کانیان کاسی کرد بوو.

ملم به لای راستدا، ودرچه رخاند و پاشان ناوړنکم بژ دواوه دایه وه.. همره درو زه لاهه کهی لڼ نه مابوو.

روانیمه نمو کابرا سوور فلهی که ده بوو له پینشمه وه راوه ستایت؛ نمویش وهک درو کهه کهی تر، دیار نه مابوو.

سمیر له وهدشا بوو؛ که ده رگای بینا که زۆر به مه حکمه می کلۆم درابوو.. رهنگه که شی له جاران کالتر ده هاته بهرچاو؛ نالاکه ی سمریشی به دهستی کۆمه لڼ مندالنه؛ ریشال ریشال ببوو.

نمو رینگه یی که گرتو بوومه بهر؛ رینگه یی که به بهرده لان و زه لای و به درک و دال بوو، رینگه یی که سمیر و سه موره و عه جایب بوو، رینگه یی که سوو گهر به دروژایی عومرینک و به بی ودهستان، ههنگاوت نابا.. پی نه ده چوو دوا مه نزل و کۆتاییه که پت دیتبا.

نه مه ده زانی پتلاوه کام له چ قۆناغینکی نه رینگه یی که جیه نیشته بوو. بژ ده بوو ناچار بم به وهی، که به پنی پتی نه رینگه یی بگره بهر. گمرچی چه ندیم له وینه پشیر و

پەرت و بلارەكانى رابردوو، بۇ كۆكرابا و چەندەم تېروانىيا؛ لە سەرەتاي رینگە كەدا
جەوتى پىتلەرى شېم لە پىندا بوو.

نەنگۆستەكانى ھەردوو لاقم؛ دلتۆپ دلتۆپ خۇنىيان لى دەچۆرا و لىزە و لەوى، لە
پاش خۆم جى دەمان؛ بە چەشتىك كە دەگرا كەسانىك شوپىن پىنم ھەلگىرن و بە
دوومدا پىن.

روانىمە ئەو ھىلە درىژە ناسىنەى.. كە پىندەچەرو، دەشتىك سالى پىت ھىچ
شەمەندەفەرىكى پىندا رەت نەبوو پىت. كەسانىك ھەردوو ھىلە ناسىنە كەيان، لە زۆر
شوپىن و جىگمىدا دەھىنابوو. زۆر شوپىشى بۇ خۆى و بە كارىگەرى زەمەن؛
داخوار و شكاربوو.

مەندوو و شەكەت بە قەراغ ھىلە ناسىنەكاندا، ھەنگام دەناو بىن پەروا
دەچۆرمە پىش. گەمالە سەگىك، كە پىنج شەش مەترىك لە پىشمەو و لە پال
دەستە راستى ھىلە ناسىنەكاندا.. خۆلى عەردەكەى بە چىنگ لا دەدا و بۇ شتىك
دەگەرا.. بە دىتەم، بۇ تارىك لە جىنى خۆى راوستا و پاشان ھەروەك نەوى شتىكى
ترسناكى پىنپىت.. سەمىمەو و پاشان بە پىدەنگى و بەخىرايى دووركەوتەو.

بالتەدەيك، يەك دوو جار، بەسەر سەرمدا بالەفەدى كرد و پاشان تا پىنى كرا بەرز
بۆو و لەنەر تاقى ناساندا ون بوو.

لە شوپىنكى ھىلە ناسىنەكاندا، ھەلۆستەم كرد و روانىمە پىنەكام. ئەو
خوینەى كە پىشتەر لە نەنگۆستەكانەو دادەچۆرا.. گىسا بۆو و شوپىن زامەكانىش
قەقماغى كردبوو.

ھىندى جار، تارمايى كچە رەشتالە قۆ لوولەكەم دەھاتە پىش چار؛ ھەروەك
نەوى لە پىشمەو پىت و مەبەستى پىت بەرەو شوپىنكىم بەریت.

خەيال و نەندىشە و ياد و يادەمەرىيەكام.. بە چەشتى كۆمەلى گەوالە ھەمورى
سەرك و بۆزى بەرپا و باھۆزىكى بى نامان.. وەستانيان نەبوو؟ ھەردەم ساتەوختى
يادەمەرىيەكانى مەندالى و ھەرزەكارى و نىستايان لى تىكەل دەكردم.

بى ناسانچىكى ديارىكرار و بهىن نهوى بزانم كه بۇ كۆي ددچم.. رىنگيهكى دور و دريؤ و بىن كۆتام گرتبوه بهر.

گمر سرجهم ههنگاوهكانى سالانى پىنشورى خۆم كۆكرديا و تهبار تهبار وهسريهكم خستيا و ژمارديام. هيندهى نهو ههنگاوانى نهدهكردي؛ كه له پال نهه هيله ناسينانه دا نابووم.

پىشتر و سالانىكى زۆر له مهوينايش و لهو شارۆچكهيهى كه تينا دهوام.. دوروترين شونينيك كه جار جاره بۆي دهچووم.. لهوهرگا و شينايهكى قهراغ شارۆچكه كه بوو؛ نووينايش پاش نهوى شوانينيك، لهوينا كردهبوو برادر و ناشناى خۆم.. جار جاره بهناوى سهردانى نهوهوه، نهو رىنگيهم دهكرته بهر و دهچومه لاي.

ههردهم به گهرمى پىشوازي لى دهكردم و ههميشه قه و باس هينده سهرقالي دهكردين؛ گمر قوئپ دان و گيزه گيزى كتليه رهشهكى سهر ناگرى چهند چلهدار و چيلكه و چهوتله كه نهبايه.. رهنكه زۆر به زدهمت و ناگا هاتبابىن. گهرچى له نىستادا زۆر له قه و باسهكانى نهو دههم لهبهر خۆم بردهبوو و راستيهكهى نهمهويست، وهيامد بيتهوه.

بهلام تامينيك كه هينشتاكه لهؤير زماندا سابوو؛ تامهزۆي خواردنهوى نىستىكانى چاي نيو كتليه رهشهكهى نهوى دهكردم.

جانتايهكى رهش له پىشمهوه و له نيوهراستى هيله ناسينهكانا دانرابوو.. سهرتا پىتم وابوو، كه رهنكه تريك بيت و به چهند ههنگاونيك پىن بگم.

بهلام پاش نهوى هزار ههنگاوى يهك لهسهر يهك و بهردهوامى خۆم ژماردي؛ نهگهيشته نهو جينگيهيهى كه جانتاكهى لى دانرابوو.

گهرچى ههر لهو جانتا رهشهى خۆم دهچوو؛ كه لهكاتى سهفهردا لهگهه خۆم دهبرد. بهلام پىشم وانهبوو، كه جانتاكهى خۆم يىتا!!

چونکه هر كه رنگه‌ی دوا نیسان‌یونی میتزک‌ی شاری -مۆنوا-م گرت‌بەر و تا نه و ده‌مه‌ش كه چرومه نیئر واگۆنه‌كه و به‌دیتزایی نه‌و ماوه‌یه‌ی كه له‌میتو واگۆنه‌كه‌شدا ماموه؛ جانتا ره‌شه‌كه‌م پێ نه‌بوو.

ناشزام بۆ له‌و رۆژهدا، جانتا ره‌شه‌كه‌م له‌گه‌ل خۆم نه‌برد و ده‌ست‌نۆسه‌كه‌شم خسته گیرفانی ناوه‌وه‌ی چاكه‌ته‌كه‌م.

له‌به‌ر خۆمه‌وه گوتم:

((ده‌بێت كۆ له‌جینی من له‌گه‌ل خۆی هیناییت... پاشان پرستی لی برابیت و له‌ نیه‌و‌پاستی هیله‌ ناسینه‌كاندا و له‌ شوتن‌كندا كه‌ پێی نه‌ده‌گه‌یشتم؛ جینی هیش‌بیت.))
برسی و تینوو به‌ نیه‌و‌پاستی هیله‌ ناسینه‌كاندا، هه‌نگاوم ده‌نا... هه‌نگاوانان و رۆشیت، جه‌سته‌می هینده‌ی تر سارد و س‌پتر ده‌کرد.

تاره‌ له‌رزێك، می‌رورله‌ ناساو له‌ پر له‌ جیه‌كه‌وه‌ بۆ جیه‌ی دیکه‌ی جه‌سته‌م، گوزم‌ری ده‌کرد.

ده‌نگی له‌نا‌گای قه‌له‌ره‌شینك، كه‌ له‌ دوا‌مه‌وه‌ ده‌نگی ده‌هات؛ رای‌چه‌كاندم و هینده‌ی نه‌ما‌بوو، به‌ ساقه‌کردن‌یکێ پیم.. سرم به‌ر‌لایه‌کی هیله‌ ناسینه‌كان بكم‌ویت.
بۆ جار‌یکێ تر، جانتا ره‌شه‌كه‌ له‌ نیه‌و‌پاستی هیله‌ ناسینه‌كاندا و له‌ پێش خۆمه‌وه‌ به‌ چه‌ند مه‌ترێك، وه‌ده‌ركه‌وت. ده‌م‌و‌یت بیه‌گه‌می و له‌ نزیکه‌وه‌ تیی برواتم؛ پاشان زه‌جیه‌كه‌ی بکه‌مه‌وه‌ و وه‌ك عمود‌الینك.. له‌نیویدا به‌ شوتن شت‌كندا بگه‌ریم!!
نه‌ده‌كرا له‌وه‌ زیاتر هه‌نگاو بنسیم.. شه‌كه‌تی و ماند‌و‌و‌یتی زۆریان بۆ هینام.
له‌نیه‌و‌پاستی هه‌ردوو هیله‌ ناسینه‌كه‌دا هه‌له‌رووشكام و بۆ تاوینك چاوه‌كانم لینك نا.

پیم وابوو، كه‌ له‌ له‌ته‌ ناوینه‌یه‌کی شكاه‌وه‌، ده‌روا‌غه‌ دوا گه‌لای و‌ه‌ری‌وی تاكه‌ دره‌خت‌یکێ ته‌نیشت نه‌و دوا نیسان‌یونه‌ی شاری -مۆنوا-؛ كه‌ چاوه‌پ‌رسی دوا میتزۆی نیوه‌شه‌وی ده‌کرد.

ده‌سپێك و كۆتایی خه‌ونه‌ سامناكه‌كه‌، له‌ له‌ته‌ ناوینه‌كه‌دا وه‌ك وینه‌یه‌کی ته‌لخ و شیتاو و تینك‌ل ده‌هاته‌ به‌ر‌چارام.

وینەى گولە مېخەكېنكى پەمەيى، نېو پەرداخېنكى شېن؛ لەسەر و چوارچىنەى
پەنجەرەكەى بەردەمەوه ھەلواسراپوو.

ھەروەك نەوێ لە ژوورەكەى خۇصا م؛ ھەستامە سەر پى و بەرمو لای پەنجەرەكە
ھەنگام نا. گەرچى ركم لە ھەموو پەنجەرەكەى داخراو دەبۆو؛ بەلام لەو رۆژە زۆر
ساردەدا، نەدەكرا والای بكم و بىخەمە سەر پست.

ریشولەيكەى سى لەسەر دار تىلنكى تەنیش دوا نىستاسیۆنى شارى —مۆنوا—،
بەلام ھەلگورما بوو؛ پى دەچوو كزە باى سارد و سړى نەو ساتەوخە، لە جى خۆى
سړى كردبیت.

گەرامەوه بۆ سەر نەو كورسپەى كە لە بەردەم مێزە قاوپیەكەدا دانراپوو، نیدی
كانى نەو ھاتبوو، كە كاغەزەكانى سەر مێزەكە پىچەمەوه.

نەو نامەيەم لە چەكەجەى مێزەكە ھىنايەدەر، كە رۆژنىك لەمەو پىش پىم
گەيشتوو، ھەروەك نەوێ كە پىشتر بە تەواوى لىنى ھالى نەبووینتم؛ بۆ جارنكى تر،
كەرقە خویندەنەوێ:

(لە رۆژى ؟) .. سەعات (؟) .. خۆت بگەيەنەرە دوا نىستاسیۆنى شارى —
مۆنوا—

نامەكەم قەد و نوشت كرد و خستە ژێر سەرىنەكەم.
دەستووسەكەشم خستە نېو نەو جانتا رەشەى كە ھەردەم لە سەفەردا لەگەڵ
خۆم دەبرد.

نەو بابەتەش كە دەمىك بوو بە نووسىنەرە خەرىك بووم و بە خەتىكى شاش و
لەسەر كاغەزى بۆر نووسىبووم، بەشێوەيكەى جوان پىچامەوه و لە گىرفانى ناوھەى
چاكەتە ھەلواسراو كەى خۆم نا.

بۆ ساتنىك (وھى سێنە)م، وەك تارمايەك ھاتە پىش چا.. لەو دابوو كە
بىمۆت شتىكم پى بلىت!!!

پىش نەوێ زارى بترازىنىت و نەوێ كە دەبرىست بلىت؛ تارمايەكەى
لەبەرچارەم نەما و ون بوو.

سیری سمعانه هه‌ئاسراوه‌کی لا دیواره‌کم کرد... ها‌کا دوا سیتۆزی نیوه‌شمو ده‌گه‌شته دوا نیستاسیونه‌که.

که پیلۆوه‌گاتم لینگ نا...

هه‌شتیکی سیر، به‌ناخدا گۆزهری کرد؛ هه‌روه‌ک نه‌وی که‌سینگ به‌چرپه‌ پیم‌ بلی: ((ده‌سپینگ و‌ کۆتایی خه‌ونه‌ ترسان‌که‌که‌ت؛ له‌بیره!!؟))

بۆ تاوینگ رامام و‌ پاشان په‌تی خه‌یال‌م بۆ شل‌کرد و‌ گه‌رامه‌وه‌ بۆ نه‌و ساتمه‌وه‌ خته‌ی که‌ هه‌شتاکه‌ نه‌گه‌یشه‌شبووه‌ نیوه‌راستی رینگه‌ ته‌نگه‌ به‌ره‌که‌؛ به‌لام دووباره‌بوونه‌وه‌ی ره‌نگی ره‌ش و‌ سپیی کاشیه‌کان.. وه‌ک نه‌رده‌سه‌، ده‌سپینگ و‌ کۆتایی خه‌ونه‌ ترسان‌که‌که‌ی وه‌بیر نه‌هه‌نامه‌وه‌.

شپه‌زه و‌ شیناو وه‌دووی سه‌ره‌ داوی زۆر له‌ یاده‌وه‌ری و‌ خه‌یال و‌ به‌سه‌ره‌ات و‌ نه‌ندیشه‌کانی رابردوو که‌وتم.

به‌لام هه‌روه‌ک نه‌وی که‌ مێشکم سێ‌درا‌بینه‌وه‌؛ شتیکی نه‌وتۆم وه‌بیر نه‌ده‌هاته‌وه‌. تا سمعاتیکیش، له‌ جیتی خۆم نه‌جو‌لام.. سه‌دای نه‌و دێره‌ی که‌ که‌سینگ، بۆ ته‌نها جارتیک پینی گوتم؛ له‌ گویمدا ده‌زرنگایه‌وه‌.

بانه‌فره‌ی شتیکی به‌ردم په‌نجه‌ره‌که‌، بێتیک هه‌نامه‌وه‌ سه‌رخۆم و‌ په‌نجه‌ره‌کم بیر که‌وتمه‌وه‌. گه‌رچی رۆژتیکي زۆر سارد‌بوو؛ به‌لام ناچار بووم، که‌ په‌نجه‌ره‌که‌ والا بکهم و‌ سه‌رم به‌مه‌ ده‌ر.

نه‌مه‌ده‌یست له‌وه‌ زیاتر، گوێ‌پادێری نه‌و چه‌رپه‌ ده‌نگه‌م... بۆ تاوینگ، له‌و دار تیله‌ رامام؛ که‌ پێشتر ریشه‌ل سپیه‌که‌ی له‌سه‌ر هه‌ل‌گورما بوو.

چاوم بۆ ریشه‌ل سپیه‌که‌ گێ‌پا...

له‌ژێر دار تیله‌که‌دا، بێ جووله‌ که‌وتبوو.

گه‌رچی هه‌ندی هه‌ندی، له‌ جازان باشت ده‌بووم و‌ لێره و‌ له‌وێ شتیکم وه‌یاد ده‌هاته‌وه‌، به‌لام له‌ره‌ نه‌ده‌چوو، که‌ به‌ ناسانی بگه‌ریمه‌وه‌ بۆ ساته‌وه‌ختی پێش چه‌رپه‌که‌ و‌ ده‌سپینگ و‌ کۆتایی خه‌ونه‌کم وه‌بیر بینه‌وه‌.

چرپه‌ی نمو کهه، چرپه‌یه‌کی زۆر سه‌یر و سامناک بوو؛ نه‌ک هه‌م ده‌ستپێک و کۆتایی خه‌وته‌که‌ی له‌ به‌ر برده‌مه‌وه... به‌لکو ده‌رگای زۆر به‌ره‌وه‌ری و نه‌م‌نیشه و خه‌یالی ساده و ساکاریشی؛ له‌ ناوه‌وه له‌ کلۆم دام.

چاوم بۆ به‌ینی هه‌مه‌و دیم و وینه‌یه‌کی ژێر تیشکی گلژیی دار تێله‌کان ده‌گێرا... شیلهمه‌ک له‌ په‌نا دیوارێکدا ده‌پیاراند؛ پاشان خۆی گه‌یاند هه‌و شوینه‌ی، که‌ ریشۆله‌ سپیه‌که‌ی لێکه‌وتبوو.

خه‌لکانێک سه‌یری سه‌عاته‌کانیان ده‌کرد و له‌ ده‌رگای ده‌ره‌دی نیستا سێونه‌که‌وه، ده‌چوونه‌ خوار.

دوا که‌نیک که‌ ده‌رگای نیستایه‌نه‌که‌ی تێپه‌رکرد و به‌ پێلێکانه‌کاندا چوونه‌ خوار؛ په‌ره‌ژێنکی پرچ سپی بوو، که‌ به‌ نه‌سته‌م هه‌نگاوی ده‌نا.

بۆ ماوه‌یه‌کی دوور و درێژ روانیسه‌ ده‌رگا که... پاشان شکل و شینه‌ی گۆزا له‌به‌رچاومدا و زیاتر وه‌ک سنده‌ووقێکی ته‌خته‌ هاته‌ پێش چاوم.

کزه‌بایه‌کی نمو رۆژه‌ی؛ که‌ په‌کێک بوو، له‌ رۆژه‌ هه‌ره‌ سارده‌کانی زستانێکی سارد و سه‌... له‌پاش په‌ره‌ژنه‌که‌وه و به‌ ماوه‌یه‌ک خۆی له‌نیو نمو ده‌رگایه‌ نا؛ که‌ پاش تاوێک له‌به‌رچاومدا نه‌ما.

ته‌نها شتێک له‌و کاته‌دا، که‌ پێده‌چوو به‌رم که‌رتبه‌ته‌وه... یان مه‌به‌ستم بێست که‌ وه‌به‌ر خۆمی به‌ینه‌مه‌وه؛

((نه‌و رۆژه‌ هه‌ره‌ سارده‌ی؛ شاری -مۆنوا- بوو... که‌ هه‌شتاکه‌ کلوه‌ به‌فرێک چیه‌؛ نه‌که‌وتبوو)).

کۆتایی

پاییزی ۲۰۰۲